

הממונה על התחרות

ע"י ב"כ עוה"ד יעל שיינין או מורן מיארה או
טל ארנון או עו"ד אחר מרשות התחרות
מרחוב עם ועולמו 4 ירושלים
טלפון: 02-5458554 פקס: 02-5458555

הממונה

-נגד-

נובל אנרג'י מדיטרניאן לימיטד

ע"י ב"כ עוה"ד בועז גולן, נמרוד פראוור
ממשרד גולדפרב זליגמן ושות'
מרחוב יגאל ארנון 98 תל אביב 6789141
טל: 03-6089999 פקס: 03-6089909

המשיבה

כרך נספחים - בקשה דחופה למתן תוקף של צו
לפי סעיף 50 לחוק התחרות הכלכלית,
התשמ"ח-1988

מטעם הממונה

רשימת נספחים

נספח	תוכן	עמוד
א	הסכמה בין הממונה לנובל – צו מוסכם לפי סעיף 50 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988	1
ב	החלטת הממשלה בעניין מתווה הגז	5
ג		16
ד		34
ה		63
ו		145
ז		161
ח	העתק ההודעות שפורסמו באתר האינטרנט ובעיתונים היומיים	163
ט	הערות הציבור	166

נספח א

**הסכמה בין הממונה לנובל – צו
מוסכם לפי סעיף 50ב לחוק התחרות
הכלכלית, התשמ"ח- 1988**

צו מוסכם לפי סעיף 250 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988

א. הגדרות

בצו זה תהיה למונחים המפורטים להלן המשמעות הנקובה לצדם, כמפורט להלן:	
"אדם קשור"	כהגדרתו בכללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות), תשס"ו-2006;
"בית הדין"	בית הדין לתחרות;
"הממונה"	הממונה על התחרות;
"דלק קידוחים"	דלק קידוחים שותפות מוגבלות;
"הסכם איזון גז"	הסכם בין נובל, דלק קידוחים, והמחזיקות בתמר, בעניין מכר בנפרד במאגר תמר, ככל שיחתם חלף הסכם HoT;
"הסכם HoT"	Tamar Lifting and Gas Balancing Agreement 30 January 2021 ;
"הסכם חברת חשמל 2012"	הסכם מכירת גז בין שותפות תמר לחברת החשמל מיום 14.3.2012, כפי שתוקן מעת לעת;
"הסכם חברת החשמל לויית"	הסכם שנחתם בין חברת החשמל לבין מאגר לויתן מיום 12 ביוני 2019;
"חברת החשמל"	חברת חשמל לישראל בע"מ;
"חוק התחרות"	חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988;
"נובל"	חברת נובל אנרגי מדיטריאן לימיטד וכל אדם קשור;
"קבוצת נובל"	נובל ואו מי מבעלי המניות של נובל, במישרין ובעקיפין, ואו כל חברה בבעלותה של נובל, במישרין ובעקיפין ואו מי מטעמם ואו מי ממנהליהם ואו מי מעובדיהם ואו מי מיועציהם, בעבר ובהווה;
"המחזיקות האחרות"	ישראל מקו נגב 2, שותפות מוגבלת, תמר פטרוליום בע"מ, דור חיפשי גז שותפות מוגבלת ואוורסט תשתיות, שותפות מוגבלת;
"המחזיקות בתמר"	המחזיקות בחזקה "I/12 תמר" כפי שיהיו מעת לעת. המחזיקות בחזקה "I/12 תמר" במועד חתימת צו זה הן נובל, דלק קידוחים, שותפות מוגבלת והמחזיקות האחרות.

לכל המונחים בצו זה תהיה המשמעות שניתנה להם בחוק התחרות, אלא אם נאמר אחרת בצו זה.

ב. ההתחייבות מושא הצו

נובל מצהירה כי ביום 30 בינואר 2021 נחתם הסכם פשרה בין חברת החשמל ובין המחזיקות בתמר. בהתאם להסכם הפשרה חברת החשמל תרכוש גז ממאגר תמר במחירים נמוכים מהמחירים שבהם נוכל נהנה למכור גז לחברת החשמל. הרכישות של חברת החשמל מתמר על פי הסכם הפשרה אינן מותנות במישרין או בעקיפין ברכישות חברת החשמל ממאגר לויטן והמחיר שנקבע בהסדר הפשרה לא תלוי במישרין או בעקיפין ברכישה של חברת החשמל ממאגר לויטן (להלן **הסכם הפשרה**). כמו כן נוכל מצהירה כי ביחס לתקופה שתסתיים ביום 30 ביוני 2021, סך החיסכון לחברת החשמל בגין רכישות גז ממאגר תמר על פי הסכם הפשרה בהשוואה למחיר הסכם חברת החשמל עם מאגר לויטן יעמוד על כ- 100 מיליון ש"ח.

בכפוף לאישור הצו המוסכם, יחולו הוראות אלה:

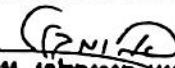
1. נוכל תאפשר לכל אחת מהמחזיקות בתמר למכור את חלקה במאגר תמר בנפרד משאר המחזיקות בתמר (להלן **זרישת מכר בנפרד**). נוכל תכבד זרישות מכר בנפרד של כל אחת ממחזיקות תמר, ללא צורך בהסכמה מראש של שאר המחזיקות בתמר, תפיק ותזרים את הגז בהתאם לזרישות אלה תוך מילוי חובותיה כמפעיל זהיר וסביר ובהתאם להוראות הסכם HoT - או הוראות הסכם איוון גז, ככל שהסכמים אלו קיבלו את אישור הממונה על התחרות.
2. בכפוף לקיום התחייבויות נוכל לפי סעיף 1 לצו, ונוכח הסכם הפשרה שנחתם בין חברת החשמל לבין המחזיקות בתמר, הממונה לא תמשיך את הטיפול ולא תנקוט בצעדי אכיפה נגד מי מקבוצת נוכל בגין המעשים המתוארים בתלונת המחזיקות האחרות ובתלונת חברת החשמל בקשר עם החסכם למכירת גז בין המחזיקות האחרות לבין חברת החשמל מיום 4.10.2020.
3. אין באמור בהתחייבויות משום הודאה או הסכמה מטעם קבוצת נוכל או מי מטעמה, לרבות נושאי משרה בה, עובדיה ובעלי מניותיה, בעבר ובהווה, כי הפרו את חוק התחרות או כל דין אחר באופן כלשהו, או כי מעשיהם פגעו בתחרות או בציבור. אין באמור בצו זה כדי להוות הסכמה של נוכל לפגוע או למעט מהוראות החלטת הממשלה מספר 476 מיום 16.8.15 בנושא "מתווה להגדלת כמות הגז הטבעי המופקת משדה הגז הטבעי "תמר" ופיתוח מהיר של שדות הגז הטבעי "לוויטן", "כריש" ו"תנין" ושדות גז טבעי נוספים", כפי שתוקנה בהחלטת ממשלה מספר 1465 מיום 22.5.16.
4. אין באמור בצו זה כדי לגרוע מכל חובה או מגבלה המוטלת על נוכל על פי כל דין, לרבות ממוח חוק התחרות.

ולראיה באנו על החתום:

30.1.2021
תאריך

Noble Energy Mediterranean Ltd.
Tel: 09-9516565
Fax: 09-9516050
מס' תע"מ 56067116-2
לימיטד

אני עלישע בומבלט, ¹¹ זוג, באשכח מוחה החוקי של נובל אנרגיי מדיטרניאן לימיטד, מאשרת בואת
כי בנ'מ'ן זומר הוא החתום לעיל וכי הוא מוסמך לחתום על הצו המוסכם בשם נובל אנרגיי
מדיטרניאן לימיטד.

אלישע בומבלט, עו"ד
Elisha Bomblat, Adv.
מ.ר. 25098.ל.ר.
חתימה וחותמת

24.3.2021
תאריך

הממונה על התחרות

נספח ב

החלטת הממשלה בעניין מתווה הגז

מתווה להגדלת כמות הגז הטבעי המופקת משדה הגז הטבעי "תמר" ופיתוח מהיר של שדות הגז הטבעי "לווייתן", "כריש" ו"תנין" ושדות גז טבעי נוספים

מספר החלטה: 476

יחידה: מזכירות הממשלה

ממשלה: הממשלה ה-34, בנימין נתניהו

תאריך פרסום: 16.08.2015

תאריך עדכון: 18.09.2017

החלטה מספר 476 של הממשלה מיום 16.08.2015

נושא ההחלטה:

מתווה להגדלת כמות הגז הטבעי המופקת משדה הגז הטבעי "תמר" ופיתוח מהיר של שדות הגז הטבעי "לווייתן", "כריש" ו"תנין" ושדות גז טבעי נוספים

מחליטים:

בהמשך להחלטת הממשלה מס' 442 מיום 23.6.2013 בנושא "אימוץ עיקרי המלצות הוועדה לבחינת מדיניות הממשלה בנושא משק הגז הטבעי בישראל (דו"ח ועדת צמח)", להחלטת ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי (הקבינט המדיני-ביטחוני) מספר ב' 6/ מיום 25 ביוני 2015 (להלן – "החלטת הקבינט") ובעקבות השימוע הציבורי לעניין מתווה הגז והפטור מהגבלים עסקיים בהתאם לסעיף 52 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 ובכפוף למתן הפטור:

א. הגדרות

בהחלטה זו –

"דלק" – דלק קידוחים שותפות מוגבלת ואבנר חיפושי נפט שותפות מוגבלת.

"החלטה 442" – החלטת הממשלה מיום 23.6.2013 שמספרה 442 בנושא "אימוץ עיקרי המלצות הוועדה לבחינת מדיניות הממשלה בנושא משק הגז הטבעי בישראל (דו"ח ועדת צמח)".

"הרחבת שדה תמר" – הרחבת הפיתוח של שדה תמר והגדלת ההפקה של הגז הטבעי מהשדה לעומת כמות הגז המופקת ממנו כיום.

"חוק ההגבלים העסקיים" – חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

"חוק מיסוי רווחי נפט" – חוק מיסוי רווחי נפט, התשע"א-2011.

"חוק הנפט" – חוק הנפט, התשי"ב-1952.

"חזקות לווייתן" – חזקות לווייתן צפון וחזקות לווייתן דרום.

"חזקת לווייתן צפון" – חזקה 1/15 לווייתן צפון שניתנה לפי סעיף 26 לחוק הנפט והמוחזקת על ידי הגורמים הבאים: נובל – 39.66%; אבנר חיפושי נפט, שותפות מוגבלת – 22.67%; דלק קידוחים, שותפות מוגבלת – 22.67%; רציו חיפושי נפט (1992) – שותפות מוגבלת – 15.0%.

"חזקת לווייתן דרום" – חזקה 1/14 לווייתן דרום שניתנה לפי סעיף 26 לחוק הנפט והמוחזקת על ידי הגורמים הבאים: נובל – 39.66%; אבנר חיפושי נפט, שותפות מוגבלת – 22.67%; דלק קידוחים, שותפות מוגבלת – 22.67%; רציו חיפושי נפט (1992) – שותפות מוגבלת – 15.0%.

"חזקת תמר" – חזקה 1/12 תמר שניתנה לפי סעיף 26 לחוק הנפט והמוחזקת על ידי הגורמים הבאים: נובל – 36.0%, ישראל מקו נגב 2, שותפות מוגבלת – 28.75%, אבנר חיפושי נפט, שותפות מוגבלת – 15.6250%, דלק קידוחים, שותפות מוגבלת – 15.6250% ודור חיפושי גז, שותפות מוגבלת 4.0%.

"כריש" – שדה הגז הטבעי הידוע בשם "כריש" המצוי ברישון 366/אלון C.

"המועד הקובע" – המועד שבו יינתן הפטור לפי סעיף 52 לחוק ההגבלים העסקיים.

"הממונה על ענייני הנפט" – הממונה כהגדרתו בסעיף 2 לחוק הנפט.

"המתווה" – סעיפים א' עד י' להחלטה זו וכן הפטור לפי חוק ההגבלים העסקיים.

"נובל" – Noble Energy Mediterranean Ltd.

"הפטור לפי חוק ההגבלים העסקיים" – הפטור לפי סעיף 52 לחוק ההגבלים העסקיים.

"השר" – שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים.

"תנין" – שדה הגז הטבעי "תנין" המצוי ברישון 364/אלון A.

ב. פטור לפי סעיף 52 לחוק ההגבלים העסקיים

הממשלה סבורה, כי כחלק מההסדר הכולל בנושא משק הגז הטבעי, יש מקום למתן פטור מחלק מהוראות חוק ההגבלים העסקיים להגבלים העסקיים המפורטים בנספח א' המצורף, בהיקף הפטור המפורט בנספח האמור ולפי התנאים המפורטים בו, לפי לסעיף 52 לחוק ההגבלים העסקיים, בכפוף להתייעצות עם ועדת הכלכלה של הכנסת.

ג. לוחות הזמנים לפיתוח שדה "לווייתן" והרחבת שדה תמר

1. בהתחשב בשינוי הנסיבות ובהתאם לבקשת בעלי הזכויות בחזקות "לווייתן" ולמנגנון הקבוע בשטרי חזקות "לווייתן", הממשלה רושמת את הודעת הממונה על ענייני הנפט שבכוונתו לדחות את מועד התחלת ההפקה המסחרית והזרמת גז טבעי למשק המקומי עד ל-48 חודשים מהמועד הקובע.

2. הממשלה רושמת את הודעת בעלי הזכויות בחזקות "לווייתן" ו"תמר" כי יפעלו באופן מידי להמשך ביצוע ההשקעות והפעולות הנדרשות לצורך פיתוח מהיר של שדה "לווייתן" והרחבת שדה תמר.

3. על מנת לקדם פיתוח מהיר ככל האפשר של שדה "לווייתן", יפעלו כל הגורמים הממשלתיים לשם מתן כל ההיתרים, הרישיונות והאישורים הנדרשים לשם קבלת החלטת השקעה (FID) בתוך פרקי זמן סבירים. בקשות לאישורים יועברו בהקדם האפשרי ובאופן שיאפשר לממשלה לסיים את ההליכים בפרקי זמן סבירים.

4. עד לסוף שנת 2017 יחא על בעלי הזכויות בחזקות "לווייתן" להתקשר בהסכמים מחייבים לרכישת ציוד ושירותים לצורך פיתוח החזקה בסכום של 1.5 מיליארד דולר ארה"ב לפחות, בנוסף לסכומים שהושקעו עד למועד החלטת הממשלה.

ד. מחירים

1. עמדת הממשלה היא כי כל עוד יעמדו בעלי הזכויות בחזקות בכל תנאי המתווה, ובכלל זאת במחיר ובשיטת העדכון המפורטים להלן, יש להותיר על כנה החלטתם של השר ושר האוצר (להלן בסעיף זה – "השרים") בדבר החלטת פרק ז' לחוק פיקוח על מחירים ושירותים, התשנ"ו-1996 (להלן – "חוק הפיקוח"), שעניינו דיווח על רווחיות ומחירים, על מחירי הגז הטבעי, וזאת למשך תקופת המעבר כהגדרתה להלן.

להלן יפורט המנגנון שעל בסיסו גובשה עמדת הממשלה.

א. מיום החלטת הממשלה ובמהלך תקופת המעבר, יציעו בעלי הזכויות בחזקות לצרכנים הפוטנציאליים עמם ינהלו משא ומתן את חלופות מחירי הגז הטבעי והצמדתו המפורטות להלן ואותן בלבד:

(1) מחיר בסיס אשר יתקבל בהתאם לנוסחה המפורטת בפסקה (א) ויעודכן כאמור בפסקה (ב) ("מחיר הבסיס"):

$$(P(T) = R(T-2)/Q(T-2) \quad (א)$$

לעניין נוסחה זו:

• $P(T)$ – מחיר הבסיס במועד החתימה על ההסכם;

• (R-T-2) - סכום ההכנסות מכלל מכירות הגז הטבעי שהתבצעו ברבעון שקדם לרבעון שקדם למועד חתימת ההסכם, על ידי מי שהוא בעל חזקה;
• (Q-T-2) - הכמות המצטברת של גז טבעי, ביחידות MMBTU, שסופקה לצרכנים ברבעון שקדם לרבעון שקדם למועד חתימת ההסכם על ידי מי שהוא בעל חזקה;
(ב) בראשית כל רבעון, החל מהרבעון העוקב למועד החתימה על הסכם, יעודכן מחיר הבסיס, כך שמחיר הגז הטבעי שיחול לעניין אותו ההסכם יעמוד על התוצאה שתתקבל מחישוב בהתאם לנוסחה המפורטת בסעיף (א).

(ג) לעניין סעיף זה -

(1) יובהר כי ככל שמחיר הבסיס אינו משולם בגין הגז הטבעי המסופק בנקודת הכניסה למערכת ההולכה הארצית, תבוצענה ההתאמות הנדרשות על ידי רשות הגז הטבעי;
(2) סכום ההכנסות מכלל מכירות הגז הטבעי והכמות המצטברת של גז טבעי יחושב על ידי רשות הגז הטבעי בהתאם לנתונים שסופקו לה על ידי בעלי הזכויות בחזקות;
(3) רבעון - רבעון קלנדרי.

(2) מחיר הגז הטבעי שייקבע בהתאם למחיר חבית ברנט (Brent), כפי שיחושב בהתאם לנוסחה המיטבית לצרכן הקיימת במועד החלטה זו בהסכמים של בעלי החזקה לאספקה משדה "תמר".

(3) בעלי הזכויות בחזקות יציעו לצרכנים הפוטנציאליים שהם יצרני חשמל פרטיים בעלי רישיון ייצור להספק מותקן של 20 מגה וואט ומעלה לאתר, גם את החלופה המפורטת להלן, הכוללת הצמדה לתעריף היצור המשוקלל המפורסם על ידי רשות החשמל, וזאת בנוסף לשתי החלופות המפורטות בסעיפים קטנים (1) ו-(2) לעיל;
(א) יצרני חשמל קונבנציונאלי - ממוצע פשוט של המחירים הקבועים בחוזים של שלושת יצרני החשמל הקונבנציונאליים הגדולים, ושל ההצמדה לפי אותם החוזים;
(ב) יצרני חשמל קוגנרציה - ממוצע פשוט של המחירים הקבועים במועד החלטת הממשלה בחוזי הקוגנרציה הצמודים לתעריף הייצור המשוקלל, ושל ההצמדה לפי אותם החוזים;

(ג) הממוצעים האמורים בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) יחושב על ידי רשות הגז הטבעי בהתאם לנתונים שסופקו לה על ידי בעלי הזכויות בחזקות.

ב. יובהר כי אפשרות הבחירה בין חלופות המחיר המפורטות בסעיף א' תועמד לרוכש רק ערב ההתקשרות בחוזה.

ג. בנוסף לאמור בסעיף א':

(1) אין באמור בסעיף א' כדי לגרוע מחובתם של בעלי הזכויות בחזקות להציע לצרכנים את מחיר הגז הקבוע במסגרת חוזה יצוא במנגנון כמפורט בסעיף 2(ד) לנספח ב' שלהלן.

(2) בעלי הזכויות בחזקות יהיו רשאים להציע לצרכנים הפוטנציאליים הנחה על מחירים הנובעים מהחלופות המפורטות בסעיף א'.

(3) לגבי הסכמים שנחתמו עד למועד החלטת הממשלה יחולו ההסדרים הקבועים בהם לעניין המחירים ושיטת עדכוןם.

ד. על אף האמור בסעיף קטן א(1)(ב), יהיו רשאים הצדדים להסכם לבחור כל שיטת עדכון של מחיר הבסיס ובלבד שתהיה סבירה ומקובלת בהסכמי הגז הטבעי בארץ או בעולם. במקרה כאמור, יעודכן מחיר הבסיס בהתאם לשיטת ההצמדה שנבחרה.

ה. בעלי הזכויות בחזקות יהיו מחויבים לספק לרשות הגז הטבעי את כלל הנתונים הנוגעים לחישוב המחיר ושיטת העדכון בהתאם לסעיפים א(1)(א), א(1)(ב) ו-א(3). רשות הגז הטבעי תהיה רשאית לפרסם רק את מחיר הבסיס או את הממוצע הפשוט, לפי העניין.

ו. לעניין סעיף זה -

(1) "תקופת המעבר" - התקופה שמיום החלטת הממשלה ועד לאחור מבין השניים - המועד בו הושלמה העברת מלוא זכויות בעלי הזכויות בחזקות ב"כריש" ו"תנין", כאמור בסעיף 1 או בסעיף 28 להחלטה לפי סעיף 52 לחוק ההגבלים העסקיים, או המועד בו הושלמה העברת מלוא זכויות בעלי הזכויות בחזקות ב"תמר", כאמור בסעיפים 11 ו-12 או בסעיף 39 להחלטה לפי סעיף 52 לחוק ההגבלים העסקיים.

(2) "החזקות" - "תמר" ו"לויתן".

(3) "בעלי הזכויות בחזקות" - בעלי הזכויות בחזקות "תמר" ו"לויתן" במועד ההחלטה ומי שיבוא בנעליהם.

(4) "מכירה על ידי מי שהוא בעל חזקה" - כל מכירה או אספקה של גז טבעי שתבצע על ידי בעל חזקה או עבורו, לרבות מכירה שמקורה בזכויות הנובעות מכל חזקה שהיא.

2. לפנות לוועדת המחירים שפועלת לפי חוק הפיקוח בבקשה כי תבחן את הותרת הפיקוח על מחיר הגז הטבעי בהתאם לפרק ז' לחוק הפיקוח למשך תקופת המעבר כהגדרתה לעיל, וזאת בכפוף לעמידה בכל תנאי המתווה. ועדת המחירים תגבש את עמדתה בהקדם האפשרי.

ה. יצוא גז

1. לתקן את החלטה 442 כדלקמן:

א. בהגדרה "כמות גז טבעי" שבסעיף 1(א) להחלטה, במקום המילים: "לפי קטגוריית 2P יבוא: "לפי קטגוריית 2P ו-2C במצטבר".

ב. בסעיף 1(ב) להחלטה, אחרי המילים: "אינה פחותה מ-BCM 540 כאמור בסעיף א' להחלטה זו", יבוא: "ובהתאם לחלקו היחסי של כל מאגר בכמויות המותרות ליצוא מכלל המאגרים באותה עת, כאמור בסעיף 1(ח)".

ג. בסעיף 1(ח)(4) להחלטה, אחרי המילים "מאגרים שכמות הגז הטבעי בהם" יבוא: "כפי שנקבע על-ידי הממונה".

ד. בסעיף 1(ח)(6) להחלטה, בסופו, יבוא: "על אף האמור, מכסת היצוא המותרת מ"כריש" ו"תנין", אשר בהתאם להוראות סעיפים קטנים (ח)(3) ו-(ח)(4) היקפה BCM 47, תוחלף, במועד אישור העברת כל הזכויות ב"כריש" ו"בתנין" על ידי הממונה על ענייני הנפט כנגד "חובת האספקה למשק המקומי" שחלה על בעלי חזקת "לויתן". בעלי חזקת "לויתן" יוכלו להשתמש במכסת היצוא מיד לאחר מכן, בהתאם לחלקו היחסי של מאגר "לויתן" בכמויות המותרות ליצוא מכלל המאגרים באותה עת, כאמור בסעיף 1(ח)".

ה. בסעיף 1(ח)(10) להחלטה, במקום המילים: "ובלבד שסך כמות הגז הטבעי למשק הישראלי הינה BCM 540 כאמור בסעיף א' להחלטה זו. עם זאת רשאים ראש הממשלה ושר האנרגיה והמים, לאחר אספקת גז טבעי ממערכת ההולכה הישראלית למדינות גובלות, באופן מיידי, בכמות שלא תעלה על BCM 20 מתוך המאגר האמור בסעיף זה ובמסגרת 50% מהכמות המותרת ליצוא מהמאגר האמור בסעיף זה", יבוא: "ולא יותר מכך, וזאת באופן מיידי ובלבד שניתן אישור יצוא; יובהר כי במקרה שבו מימש צרכן את אופציית הפחתת הכמויות הנתונה לו בהתאם להסכם שנחתם עם בעלי החזקה טרם המועד האמור, יראו בכמות הגז הטבעי לגביה מומשה אופציית הפחתת הכמויות כחלק מכמות הגז הטבעי שלגביה בעלי החזקה טרם התחייבו לשוק המקומי".

ו. בסעיף 1(ח)(11), בסופו יבוא: "ואולם לא ייחשבו ליצוא כמויות גז טבעי שישמשו את המפעל אשר יוקם בעקבות המכרז להקמת מפעל לייצור אמוניה במישור רותם".

ז. במקום סעיף 2 יבוא:

"2. א. ממשלת ישראל תפעל ליצירת יתירות במערכות אספקת הגז הטבעי למשק המקומי ובהתאם לכך מנחה את שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים לבחון את הצורך בחלופות השונות ליצירת היתירות כאמור, ובכלל זה את האפשרות לעשות שימוש והתאמה של תשתיות קיימות, לרבות לפני הרחבת שדה "תמר" וכן את האפשרות להקים צינור נוסף מאסדת מרי B למערכת ההולכה הארצית באזור אשקלון, כולל מתקן טיפול (בסעיף זה - "הצינור הנוסף").

ב. אם יוחלט על הקמת הצינור הנוסף, מנהל רשות הגז הטבעי יודיע על כך בכתב לבעלי חזקת "תמר" והם יפעלו לקיים את כל המפורט להלן:

1. יפעלו בכל האמצעים הנדרשים, ועל חשבונם, לאפשר את חיבור הצינור הנוסף לאסדת מרי B ובלבד שקיבלו על כך הודעה בכתב מאת מנהל רשות הגז הטבעי לפחות שנה מראש.

2. על מנת להבטיח הזרמת גז טבעי יעילה ושוטפת למערכת ההולכה הארצית בדרום, בעלי חזקת "תמר" יזרימו לצינור הנוסף, לפי הוראה של מנהל רשות הגז הטבעי, את הכמות שקבע המנהל ובלבד שלא תעלה על MMBTU 600,000 גז טבעי ליום, באיכות הטיפול הקיימת באסדת "תמר", וזאת חלקי הזרמה למתקן הקבלה באשדוד.

3. יובהר כי הזרמת הגז הטבעי והטיפול בו יתבצעו על ידי בעלי חזקת "תמר" ללא תמורה.

4. בעלי חזקת "תמר" יתנו שירותי טיפול והזרמה לספקים אחרים בהתאם להוראות שנקבעו באישור להפעלת אסדת מרי B.

5. הורה מנהל הרשות כמפורט בסעיף קטן (ב)(2), והוראה זו ניתנה בשל חוסר יכולת להזרים גז טבעי למערכת ההולכה הארצית ברמת הטיפול הנדרשת לכך באמצעות המערכות שבהן משתמשים בעלי חזקת "תמר" או ביקשו בעלי חזקת "תמר" להזרים גז טבעי דרך הצינור הנוסף, ישלמו בעלי חזקת "תמר" את התעריף שתקבע המועצה

לענייני משק הגז הטבעי."

2. בעלי הזכויות בחזקת "תמר" יהיו רשאים להשתמש באסדת מרי B לכל תקופת חזקת "תמר", לצורך יצוא או אספקה למשק המקומי של גז טבעי משדה "תמר" בכפוף לעמידה בהוראות כל דין, לרבות חוק הנפט, לעמידה בתנאים שיקבע הממונה לענייני קנפס בהתאם לסמכותו ולקבלת כל האישורים הנדרשים, וכן בכפוף לעמידתם בכל

האמור להלן:

- א. בתום השימוש באסדה, הממונה על ענייני הנפט יהיה רשאי להורות לבעלי הזכויות בחזקת "תמר" לפרק על חשבונם את האסדה ומתקניה, לרבות צינורות האיסוף.
- ב. הערבויות שניתנו לממונה על ענייני הנפט עבור חזקת "תמר" ואישור ההפעלה של אסדת "תמר" יתוקנו כך שהן יבטיחו גם את הפעלת חזקת "אשקלון" והפעלת אסדת "מרי" על כלל שימושיה, וכן את עמידת בעלי החזקה באמור בסעיף קטן (א), לרבות החובות החלות על בעלי הזכויות בחזקת "אשקלון" לעניין זה.
- ג. הסכמת בעלי הזכויות בחזקת "אשקלון" לשימוש באסדת "מרי" B והסדרת היחסים בין בעלי הזכויות בחזקת "אשקלון" לבעלי הזכויות בחזקת "תמר".
- ו. מיסוי

1. הממשלה רושמת את הודעת רשות המסים המובאת בנספח ב' שלהלן.

2. להפיץ בהקדם תזכיר לתיקון חוק מיסוי רווחי נפט אשר בו ייערכו תיקונים שונים שמטרתם, בין היתר, סגירת פרצות מס, הבהרות שונות וכן החלת הליכי שומה וגבייה. במסגרת תיקון החוק כאמור, תורחב, בין היתר, הגדרת "חסים מיוחדים" הקיימת בחוק. ההרחבה תתייחס, בין היתר, להגדרת שליטה כך שתחול גם על החזקה, במישרין או בעקיפין, במעל ל- 20% באחד מאמצעי השליטה.

ז. חזקות "כריש" ו"תנין"

הממשלה רושמת את הודעת הממונה על ענייני הנפט כי בתוך שבעה ימים מהמועד הקובע יעניק שטרי חזקה ל"כריש" ול"תנין". שטרי החזקה האמורים יתוקנו על ידי הממונה על ענייני הנפט בסמור למועד העברת כל הזכויות המפורטות ב"כריש" ו"תנין" בהתאם לפטור לפי חוק ההגבלים העסקיים ולא יאוחר מ-4 חודשים ממועד העברת הזכויות, בהתאם לנסיבות העניין ובין היתר לאחר בחינת הצרכים שיוצגו על ידי רוכשי הזכויות ב"כריש" ו"תנין" (להלן – "תיקון שטרי חזקות "כריש" ו"תנין"). בהסכם המכירה של "כריש" ו"תנין" ייקבע כי ידוע לרוכש ששטרי החזקות "כריש" ו"תנין" יתוקנו בהתאם לאמור לעיל.

ח. פיתוח שדה "תמר דרום מערב"

1. להורות לצוות המשא ומתן הבין-משרדי בראשות החשבת הכללית לסיים את המשא ומתן עם בעלי הזכויות בחזקת "תמר" במטרה להגיע להסכמה בנושא פיתוח שדה "תמר דרום מערב"
2. הממשלה רושמת את הודעת הממונה על ענייני הנפט כי ייתן אישור תכנית פיתוח עבור שדה "תמר דרום מערב" וכן אישורים אחרים, ככל שנדרשים, לצורך התחלת הפקת הגז הטבעי. תוקפם של כל האישורים האמורים יוגבל להפקת כמות של גז טבעי שמכירתה תניב הכנסות בסך שלא יעלה על 575 מיליון דולר (עלויות הפקת הגז כפי שיבוקרו על ידי החשבת הכללית באוצר). הכנסות מהשדה יחושבו על פי הכמות היוצאת מהשדה שתוכפל במחיר הממוצע של הגז שיימכר מהשדה בשנת המכירה.
3. כל האישורים האמורים יותנו בכך שבעלי החזקה יחויבו להעמיד לעיון של נציגי אגף החשב הכללי במשרד האוצר את כל המידע והנתונים הנוגעים למימון הפיתוח של שדה "תמר דרום מערב", לרבות כלל הנתונים בנוגע להוצאות הכרוכות בפעולות הפיתוח, וכן להכנסות המתקבלות ממכירת הגז שיופק מהשדה.
4. הממונה על ענייני הנפט יבטל את המגבלה האמורה בסעיף קטן (2) לאחר שתושג הסכמה בין החשבת הכללית לבעלי הזכויות בחזקת "תמר".
- ט. תוכן מקומי

1. הממשלה רושמת את הודעת שר הכלכלה כי בעלי הזכויות בחזקות "לווייתן" ו"תמר" (בסעיף זה – "בעלי הזכויות בחזקות") מתחייבות להשקיע בתוכן מקומי, במטרה להגדיל ככל הניתן את הערך המוסף למשק הישראלי, כמפורט להלן.
2. עיקרי ההתחייבות הם:

א. בעלי הזכויות בחזקות ישקיעו בתוכן מקומי סכום מצטבר של 500 מיליון דולר על פני 8 שנים החל מהמועד הקובע.

ב. כתוכן מקומי ייחשבו הוצאות על התחומים הבאים:

- (1) רכישת סחורות או שירותים (במישרין או בעקיפין) מגוף הרשום בישראל (לרבות גופים זרים הרשומים בישראל);
- (2) רכש טובין ייחשב ככל הוצאה (במישרין או בעקיפין) על רכש אובייקטים פיזיים מכל סוג;
- (3) רכש שירותים ייחשב ככל הוצאה שאינה רכש טובין (במישרין או בעקיפין);
- (4) רכש מקבלנים, ספקים או יצרנים ישראלים – רכש מצטבר מחוץ לישראל על ידי בעלי הזכויות בחזקות או על ידי חברות אחרות הנמנות על אותה קבוצה עליה נמנים בעלי הזכויות בחזקות, ופועלות בתעשיית הגז והנפט, מקבלנים ישראלים, ספקים ישראלים ויצרנים ישראלים, ייחשב כהוצאה על תוכן מקומי בישראל;
- (5) מחקר ופיתוח (מו"פ) והשקעות זרות – במקרה שבעלי הזכויות בחזקות יחליטו להשקיע במו"פ בישראל, באופן ישיר או על ידי מימון מו"פ בתחום שעתידי להיות מיושם על ידי אקדמיה או תעשייה ישראלית כדי למצוא פתרונות טכנולוגיים לאתגרים של תעשיית הנפט והגז, ייחשבו השקעות אלה כהוצאה על תוכן מקומי;
- (6) הוצאות על הכשרות מקצועיות, תרומות או הדרכות וכל פעילות בתחום של אחריות חברתית של בעלי הזכויות בחזקות (CSR) ייחשבו כהוצאה על תוכן מקומי;
- (7) הוצאות על כח אדם – הוצאות על עובדים מקומיים ייחשבו כהוצאה על תוכן מקומי עד לתקרה של 20% מסך ההתחייבות הכוללת על תוכן מקומי כאמור לעיל בפרק זה;
- (8) הוצאות על תוכן מקומי תחושבנה כנגד חשבוניות שהתקבלו על ידי בעלי החזקות או כנגד כל הוכחה אחרת בגין ההוצאות או ההשקעות, באופן שיוסכם בין בעלי הזכויות בחזקות לבין היחידה להשקעות זרות במשרד הכלכלה, החל ממועד האישור הסופי של המתווה.
3. יוקם צוות עבודה משותף ליחידה להשקעות זרות במשרד הכלכלה, הממונה על ענייני הנפט ובעלי הזכויות בחזקות, בראשות היחידה להשקעות זרות במשרד הכלכלה, וזאת במטרה לקדם השקעות בתוכן מקומי כאמור לעיל ולבחון את האפשרויות למקסום הערך המוסף למשק הישראלי כתוצאה מהשקעות אלה. בתוך שישה חודשים מהמועד הקובע, בעלי הזכויות בחזקות יציגו בפני צוות העבודה המשותף את הערכותיהם לגבי מימוש ההתחייבות הכוללת לתוכן מקומי, בהתאם לאמור בפרק זה. צוות העבודה המשותף יעקוב אחר מימוש ההתחייבות כאמור במטרה לוודא כי בעלי הזכויות בחזקות עומדים בהתחייבויותיהם. בעלי הזכויות בחזקות יציגו אחת לשנה, לצוות העבודה המשותף, את הערכותיהם לגבי ההשקעות בתוכן מקומי בשנה העוקבת וכן ידווחו על ההשקעות שבוצעו בשנה החולפת.
- י. קיום סביבה רגולטורית יציבה

1. הממשלה מודעת לכך שפיתוח מקטע הפקת הגז הטבעי בעומק הים הוא בעל מאפיינים ייחודיים ומחייב השקעות עתק. מדובר בהשקעות חריגות בהיקפן לעומת השקעות אחרות במשק הישראלי. השקעות אלה משרתות אינטרס ציבורי חשוב.

2. הממשלה מכירה בכך שסביבה רגולטורית יציבה מעודדת השקעות של חברות בינלאומיות ומקומיות במקטע חיפוש הגז הטבעי והפקתו ובכך משרתת את האינטרס הציבורי החשוב. לכן, מבקשת הממשלה ליצור תנאים אשר יסייעו להחיש את ההשקעות במקטע האמור, לקדם וכן לעודד השקעות נוספות במקטע לרבות באמצעות כניסת משקיעים חדשים.

3. החלטת הממשלה מבוססת אף על חובתם של בעלי הזכויות הנוכחיים בחזקות לפתח את החזקות במהירות ובשקידה ראויה בהתאם לשטרי החזקה והוראות חוק הנפט. בנוסף, היא מבוססת על התחייבותם של בעלי הזכויות הנוכחיים בחזקות לעמוד בכל תנאי המתווה המפורט בהחלטת ממשלה זו.
4. בשנים האחרונות קידמה הממשלה מספר מהלכים משמעותיים ומהותיים לשם הסדרת מקטע הפקת הגז הטבעי. מדובר בעיקר בחוק מיסוי רווחי נפט ובהחלטת ממשלה 442 העוסקת בעיקר בהבטחת האספקה של הגז הטבעי למשק המקומי. לאלה יש לצרף את ההסדר המבני בהתאם לפטור לפי חוק ההגבלים העסקיים.
5. בהתחשב במהלכים מהותיים אלה מחליטה הממשלה כי:

- א. בשל השינוי המהותי שקבעו חוק מיסוי רווחי נפט וההסדרים שנלוו לו בשיעור חלקו המירבי של הציבור ברווחים של בעלי הזכויות בחזקות (שיעור ה - government take), הממשלה אינה רואה צורך בשינוי נוסף שיראה כמהותי בעיני המשקיע הסביר, בחלקו של הציבור ברווחים של בעלי הזכויות הנוכחיים בחזקות, לעומת השיעור המירבי הקבוע כיום בחוק זה ובחוק הנפט. לכן, הממשלה לא תיזום שינויים כאמור בתחום זה וכן תתנגד להצעות חוק פרטיות המבקשות לקדם שינויים כאמור בתחום. אם יאושר חוק שתחילתו בהצעת חוק פרטית המהווה שינוי מהותי כאמור, למרות התנגדות הממשלה, אזי הממשלה תקדם, בסמור לאחר מכן, הצעת חוק ממשלתית לביטול השינוי המהותי. במקרה זה, עצם אישור החוק שהחל בהצעת חוק פרטית על ידי הרשות המחוקקת, בניגוד לעמדת הממשלה, לא יהווה פעולה בניגוד לסעיף זה. יובהר כי עמדת הממשלה אינה מתייחסת לשינוי רוחבי במשטר המס שאינו מתייחס למקטע הפקת הגז הטבעי בלבד.
- ב. הממשלה רואה חשיבות בשינויים במשטר הפיסקלי, לרבות שינוי חקיקה, שתכליתם הגשמת העקרונות שבבסיס חוק מיסוי רווחי נפט וחוק הנפט וכן בשינויים שתכליתם הגנה על חלקו הראוי של הציבור כפי שהוא מעוגן כיום בחוקים אלה.

מבלי לגרוע מעקרון כללי זה, הממשלה רואה חשיבות בסגירת פרצות מס ובהבהרת הדיון הקיים, כולל באמצעות תיקוני חקיקה. כמו כן, הממשלה רואה חשיבות בקידום הליכי גבייה ובתיקונים שוטפים בתחום דיני המס והתמלוגים, אף אם יש לכל אלה השלכות על בעלי הזכויות בחזקות, לרבות השלכות פיסקליות. הממשלה רואה בהסדרים שנקבעו בהחלטת ממשלה 442 ובהסדר המבני הקבוע בהסדר לפי חוק ההגבלים העסקיים כהסדרים מספקים כל אחד בתחומו. בהתאם,

הממשלה אינה רואה צורך בשינויים מהותיים נוספים בנושאים אלה. לפיכך, הממשלה לא תיזום שינויים מהותיים בנושאים האמורים. הממשלה אף תתנגד להצעות חוק פרטיות בעניינים אלה ככל שאלה יבקשו לבצע שינויים כאמור.

אם יאושר חוק שתחילתו בהצעת חוק פרטית המהווה שינוי מהותי כאמור, למרות התנגדות הממשלה, אזי הממשלה תקדם, בסמוך לאחר מכן, הצעת חוק ממשלתית לביטול השינוי המהותי. במקרה זה, עצם אישור החוק שהחל בהצעת חוק פרטית על ידי הרשות המחוקקת, בניגוד לעמדת הממשלה, לא יהווה פעולה בניגוד לסעיף זה. אמירה זו מתייחסת למגבלות אשר ההסדרים הללו מטילים על בעלי הזכויות הנוכחיים בחזקות.

יובהר כי עמדה זו אינה מתייחסת לשינוי רוחבי במשטר הנורמטיבי שאינו מתייחס למקטע הפקת הגז הטבעי בלבד וכן להליכי אכיפה על פי הדין הקיים.

ד. ייבחנו בקפדנות כל שינוי באסדרה של מקטע הפקת הגז הטבעי שעלול להשפיע מהותית על כדאיות ההשקעה של בעלי הזכויות בחזקות בפיתוח של החזקות. בעת קביעת כללי האסדרה ישאף המאסדר להתאים את האסדרה, במידת האפשר, לסטנדרטים המקובלים במדינות ה-OECD, בהן מתקיימת תעשיית נפט וגז. יודגש, כי אין בעמדה זו כדי להביא למניעת התפתחותה של אסדרה במקטע זה, לרבות חקיקה ראשית וחקיקת משנה, הנחיות, הליכי אכיפה, והחלטות של גופים מוסמכים על פי דין.

6.

א. האמור בסעיף 5 נכון למשך 10 שנים מיום קבלת החלטת הממשלה, בכפוף לעמידתם של כל בעלי הזכויות הנוכחיים בחזקות בתנאי המתווה. בחינת מדיניות הממשלה לאחר תקופה זו תיעשה בהתאם לנסיבות באותה עת.

ב. על מנת לקדם פיתוח מהיר ככל האפשר של שדה "לויתן", יחולו ההסדרים הבאים:

1. עד סוף שנת 2017 יחא על בעלי הזכויות בחזקות "לויתן" להתקשר בהסכמים מחייבים לרכישת ציוד ושירותים לצורך פיתוח החזקה בסכום של 1.5 מיליארד דולר ארה"ב לפחות, בנוסף לסכומים שהושקעו עד למועד החלטת הממשלה. אם לא תבוצע התקשרות כאמור, הממשלה תשוב ותשקול את הצורך במדיניותה בנושא היציבות בהתחשב, בין היתר, בהוראות סעיף ג(3).

2. לאחר חמש שנים מהמועד הקובע, תהא הממשלה רשאית לבחון את מדיניותה בנושא היציבות. אם במועד האמור החלה הזרמת גז משדה "לויתן" למשק המקומי, או אם יוברר באותו מועד כי בעלי הזכויות בחזקות "לויתן" השקיעו בהן בפועל, מיום קבלת הרישיונות שקדמו לחזקות "לויתן", סכום של ארבעה מיליארד דולר ארה"ב לפחות והם מצויים בשלב מתקדם של פיתוח חזקות "לויתן", אזי לא תשונה המדיניות עד לחלוף 10 שנים מיום קבלת החלטת הממשלה.

3. אין באמור בסעיפים קטנים (1) ו-(2) בכדי לגרוע מסמכויות השר והממונה על ענייני הנפט לפי חוק הנפט ושטרי החזקה.

4. בעת הפעלת הסמכות על פי סעיפים קטנים (1) ו-(2) ייעשה מאמץ שלא לפגוע בפעולות לחיפוש גז טבעי ולפיתוח שדות גז טבעי נוספים מעבר ל"תמר" ול"לויתן".

ג. ככל שנקבעו במסגרת המתווה הכולל לוחות זמנים אחרים שבמסגרתם תימנע הממשלה מעריכת שינויים בהתאם לסמכויות מסוימות – יחולו לעניין זה לוחות הזמנים הספציפיים שנקבעו במתווה.

ד. כל ההסדרים המצוינים בחלק זה של ההחלטה אינם מתייחסים לאסדרה על כל צורתה שהליכי השימוע לגביה החלו לפני מועד החלטת הממשלה או שהוצגו לבעלי הזכויות בחזקות לפני מועד החלטת הממשלה. ההסדרים אף אינם מתייחסים לאסדרה המפורטת בהחלטת ממשלה זו.

7. א. שינוי תנאי החזקות ייעשה מכאן ואילך בנסיבות חריגות ובתנאים שנקבעו לשינוי תנאי החזקה של חזקות "לויתן" (סעיף 32 לשטר חזקה "לויתן דרום ו"לויתן צפון").

ב. העברת הזכויות של בעלי הזכויות בחזקות ושעבודן לאחרים תיעשה בהתאם לחוק הנפט ולהוראות מכוחו. בהתאם, בקשות להעברת זכויות נפט ושעבודן תאושרנה בהתאם להוראות הדין.

ג. הממשלה מכירה בכך שפיתוח יעיל של זכויות נפט מצריך קבלת אישורים רגולטורים תוך פרקי זמן סבירים זאת, כדי לאפשר את הקדמת ביצוע השקעות. לפיכך,

הממשלה מנחה את המאסדרים לדון בנושאים המחייבים את הפעלת סמכותם בכל הנוגע לפתוח המאגרים בפרקי זמן סבירים.

8. בסעיף זה, "החזקות" – "תמר" ו"לויתן".

י"א. מעקב אחר יישום המתווה, הסרת חסמים ועידוד מאגרים קטנים ובינוניים

1. במטרה להבטיח את יישום המתווה ולסייע בפיתוח מהיר של משק הגז הטבעי בכלל, להקים צוות מקצועי אשר יכלול את הגורמים הבאים או נציגים מטעמם: מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, הממונה על ענייני הנפט, מנהל רשות הגז הטבעי, הממונה על התקציבים במשרד האוצר, יו"ר המועצה הלאומית לכלכלה, מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה, מנכ"ל משרד הכלכלה ונציג היועץ המשפטי לממשלה.

2. השר ימנה את ראש הצוות המקצועי מבין חבריו.

3. תפקידי הצוות:

א. ללוות את יישום המתווה ובכלל זה לוודא את קיום התנאים הקבועים במתווה.

ב. לעמוד בקשר מול בעלי הזכויות בחזקות "לויתן", "תמר", "כריש" ו"תנין" לשם סיוע באמצעות תיאום בינמשרדי והסרת חסמים להבטחת התנאים לפיתוח השדות האמורים.

ג. לסייע לשר בפיתוח וביישום מדיניות ממשלתית במשק הגז הטבעי בישראל.

4. אין בהקמת הצוות ועבודתו כדי לגרוע מסמכויותיהם של גורמים מוסמכים על פי דין.

5. הצוות יתכנס לפחות אחת לחודשיים בשנתיים הקרובות ולאחר מכן לפחות אחת לרבעון.

6. ראש הצוות ידווח לשר וכן ידווח לממשלה אחת לרבעון אודות מצב ההתקדמות ביישום המתווה.

7. להטיל על השר ועל שר האוצר לבחון מתן תמריצים לרבות תמריצים כלכליים שייטעו לקדם חיפוש ופיתוח של שדות קטנים של נפט או גז טבעי, וזאת עד ל-100 ימים מיום קבלת החלטה זו.

נספח א'

נספח א': פטור לפי סעיף 52 לחוק ההגבלים העסקיים

פרק א' – הגדרות

"אדם": לרבות תאגיד;

"אדם קשור": כל אחד מהבאים:

(א) אדם המחזיק אמצעי שליטה בתאגיד;

(ב) אדם שהתאגיד מחזיק אמצעי שליטה בו;

(ג) אדם המחזיק עמו באמצעי שליטה בתאגיד לפי הסכם;

(ד) תאגיד בו מי מאלה מחזיקים בו אמצעי שליטה;

הכל לבד או ביחד עם אחרים, במישרין או בעקיפין, בעצמו או באמצעות קרוב שלו;

"אמצעי שליטה": כל אחד מאלה:

(א) 5% או יותר ממניות של תאגיד;

(ב) 5% או יותר מזכויות ההצבעה באסיפה הכללית של תאגיד;

(ג) 5% או יותר מהזכות לרווחים בתאגיד;

(ד) הזכות למנות דירקטורים בתאגיד;

"במישרין או בעקיפין": לרבות באחד או יותר מאלה:

(א) באמצעות שלוח או נאמן;

(ב) יחד עם אחר בשיתוף פעולה לפי הסכם;

(ג) באמצעות זכויות המוקנות לפי הסכם;

(ד) באמצעות החזקה או רכישה בידי קרוב, חברת נאמנות או חברת רישומים;

(ה) באמצעות חברות בנות או אחיות;

"דלק": דלק קידוחים שותפות מוגבלת ואבגר חיפושי נפט וגז שותפות מוגבלת;

"החלטת הממשלה": החלטת ממשלה מס' _____ מיום _____.

"ההכרזות": הכרזות על בעלי מונופולין לפי סעיף 26(א) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988: דלק קידוחים שותפות מוגבלת יחד עם אבנר חיפוש נפט וגז שותפות מוגבלת, Noble Energy Mediterranean Ltd., ישראל מקום נגב 2 שותפות מוגבלת ודור חיפוש גז שותפות מוגבלת - בעלות מונופולין באספקת גז טבעי לישראל החל מהמחצית השנייה של 2013 (13.11.2012) הגבלים עסקיים 500249;

"היתר רציו-ים": היתר רציו ים/193 שהוענק על ידי הממונה על ענייני נפט לרציו חיפוש נפט שותפות מוגבלת ביום 19.2.2007;

"זכויות דלק בכריש ותנין",

"זכויות נובל בכריש

ותנין": כל הזכויות הקיימות לדלק ולנובל (בהתאמה) בכריש ותנין;

"זכויות דלק בתמר",

"זכויות נובל בתמר": כל הזכויות הקיימות לדלק ולנובל (בהתאמה) בתמר;

"חברת בת": כהגדרתה בחוק ההגבלים;

"חוזה מכירה מחייב": חוזה מחייב למכירה מיידי של זכויות בנכס גז העומד בכל הדרישות החוקיות והרגולטוריות לרבות החלטה זו, למעט תנאים מתלים שעיקרם האישור הרגולטורי עצמו;

"חוק ההגבלים": חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988;

"חוק הנפט": חוק הנפט, התשי"ב-1952;

"כוח עליון בכריש ותנין": מניעה משפטית להעברת הזכויות בכריש ותנין כתוצאה מעתירה לבית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק;

"כוח עליון בתמר": מלחמה, פעולה צבאית, פעולת טרור, תאונה משמעותית או אסון טבע שכתוצאה ממי מהם נוצר כשל משמעותי או לקות משמעותית באיזה מן המתקנים או המערכות הנדרשים למימוש הפקת הגז, ושכתוצאה מהם הופסקה או קטנה באופן משמעותי הספקת הגז לתקופה משמעותית ונמנעה מדלק ונובל האפשרות למכור את נכס הנפט הרלוונטי במהלך העסקים הרגיל, ואשר אדם סביר ושקול בנעלי דלק ונובל לא היה יכול למנוע או להתגבר עליהם;

"הכמות השנתית": כמות הגז הטבעי השנתית הקבועה בהסכם מכירה לצרכן;

"כריש ותנין": רישיונות הנפט המכסים את מאגר הגז הטבעי הידוע בשם "כריש" המצוי ברישיון "C/366 אלון" ורישיון הנפט המכסה את מאגר הגז הטבעי הידוע בשם "תנין" שנמצא ברישיון "A/364 אלון";

"לווייתן": מאגר גז טבעי הנמצא בחזקת לווייתן דרום I/14 ולווייתן צפון I/15 המוחזקים כיום בידי דלק, נובל ורציו;

"מועד המכירה": מועד הגשת חוזה מכירה מחייב לאישורו של הממונה על ענייני הנפט, לרבות כלל המסמכים והמידע הדרוש לו בהתאם לשיקול דעתו;

"מועד פתיחת

האופציות": ארבע שנים מהמועד בו אישר הממונה על הנפט את העברת הזכויות המועברות בכריש ותנין בהתאם לאמור בסעיף 1 להלן;

"המועד הקובע לתמר": 72 חודשים מיום הפעלת הסמכות לפי סעיף 52 לחוק ההגבלים;

"המועד הקובע לכריש

ותנין": 14 חודשים מהתקיימות המאוחר שבין שני האירועים הבאים: (1) הפעלת הסמכות לפי סעיף 52 לחוק ההגבלים; ו-(2) פרסום טיוטת הסדרה חדשה על ידי הממונה על הנפט בנוגע לתנאי הכשירות למפעיל מאגר גז טבעי;

"הממונה על הנפט": הממונה על ענייני נפט במשרד האנרגיה;

"הממונה על הגבלים": הממונה על הגבלים עסקיים;

"מערכת נתגז": מערכת ההולכה הארצית של גז טבעי בישראל המופעלת על-ידי נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ;

"משרד האנרגיה": משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים;

"הנאמן": מי שמונה בהתאם להסדר זה להיות נאמן על זכויות המועברות (כהגדרתן להלן) או כל חלק מהן;

"נובל": Noble Energy Mediterranean Ltd.;

"הצדדים": דלק, נובל ורציו, כולן יחד וכל אחת לחוד, וכן כל אדם קשור אליהן;

"קרוב": בן משפחה כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968;

"רציו": רציו חיפוש נפט (1992) שותפות מוגבלת;

"שר האנרגיה": שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים;

"תמר": מאגר גז טבעי הנמצא בשטח חזקת תמר I/12 ודלית I/13 והזכויות שמחזיקים הגופים המחזיקים בתמר בתשתית הולכת הגז על כל מרכיביה וחלקיה לרבות זכויות המחזיקים בתמר לשימוש במתקן הקליטה ועיבוד הגז ביבשה, ממאגר תמר אל מערכת ההולכה הארצית;

"תניית Take or Pay": התחייבות צרכן הגז הטבעי לשלם עבור כמות שנתית מינימאלית של גז טבעי, אף בהיעדר צריכה בפועל.

פרק ב' - ההגבלים העסקיים שביחס אליהם תופעל הסמכות לפי סעיף 52 לחוק ההגבלים (להלן: "הפטור"):

ההגבל העסקי שאליו מתייחס הפטור	הוראות חוק ההגבלים שביחס אליהן חל הפטור
1.	<p>ההסדר הכולל שנוצר, לכאורה, על פי עמדתו של הממונה על הגבלים, כתוצאה מרכישת הזכויות בהיתר רציו-ים על ידי דלק ועל ידי נובל; וכן ההסדר הכולל שנוצר, לכאורה, כתוצאה מחבירת הצדדים כבעלים במשותף של היתר רציו-ים ולווייתן.</p>
2.	<p>ההסדר הכולל שיווצר, לכאורה, במקרה בו הצדדים או חלק מהם ישווקו במשותף את הגז שיופק מלווייתן לשוק המקומי.</p> <p>הוראות פרק ב', סעיף 43(א)(1), סעיף 47(א)(1), סעיף 50 ביחס להוראות פרק ב' וסעיף 50ד(א)(1) לחוק הכל עד ל-1.1.2025, אולם מצא שר האנרגיה כי קיימים לפחות שלושה מאגרי גז טבעי המחוברים למערכת ההולכה הארצית, שבכל אחד מהם יש במועד זה חובת הספקה של לפחות 30 BCM למשק המקומי, ושאינו גורם המחזיק ביותר מ-25% בזכות כלשהי ביותר ממאגר אחד (לעניין זה כריש ותנין יחשבו כמאגר אחד), אזי יוארך הפטור עד ליום 1.1.2030.</p> <p>לאחר מועד זה יוכל הממונה על הגבלים לשוב ולבחון את סוגיית השיווק המשותף לשוק המקומי ביחס לחוזים שיחתמו לאחר 1.1.2025 או 1.1.2030 (לפי תוצאת בדיקת שר האנרגיה כאמור), ולנקוט, אם מצא לנכון, צעדים בעניין בהתאם לסמכויותיו לפי כל דין, ובלבד שנקבעה הסדרה לשיווק בנפרד של גז טבעי על ידי שר האנרגיה.</p>

3.	ההסדר הכובל שיווצר, לכאורה, במקרה בו הצדדים או חלק מהם ישווקו את הגז שיופק מלווייתן במשותף לייצוא בלבד.	כל הוראות החוק.
4.	הסדר כובל העשוי להיווצר מהסכם רכישה מסוים של גז טבעי מלווייתן.	הוראות פרק ב', סעיף 43(א)(1), סעיף 47(א)(1), סעיף 50 ביחס להוראות פרק ב' וסעיף 50ד(א)(1) לחוק ובלבד שההסכם נחתם לפני 1.1.2025.
5.	היותו של דלק ונובל בעלות מונופולין מכוח ההכרזות.	סעיפים 30, 30א ו-31 לחוק בכל הקשור לפעילותו של דלק ונובל בלווייתן ובתמר בלבד, והכל עד לשנת 1.1.2025, אולם מצא שר האנרגיה כי קיימים לפחות שלושה מאגרי גז טבעי המחוברים למערכת ההולכה הארצית, שבכל אחד מהם יש במועד זה חובת הספקה של לפחות 30 BCM למשק המקומי, ושארין גורם המחזיק ביותר מ-25% בזכות כלשהי ביותר ממאגר אחד (לעניין זה כריש ותנין יחשבו כמאגר אחד), אזי יוארך הפטור עד ליום 1.1.2030.

פרק ג' – התנאים לסעיפים 2-5 לפטור:

הפטור שבסעיפים 2-5 יותנה בקיום מלא ושלם של התנאים המפורטים להלן:

כריש ותנין

- עד למועד הקובע לכריש ותנין תעברנה דלק ונובל את זכויות דלק בכריש ותנין וזכויות נובל בכריש ותנין (להלן: "הזכויות המועברות בכריש ותנין"), בהתאמה, לצד שלישי שיאושר על ידי הממונה על הנפט לפי סעיף 76 לחוק הנפט וההוראות מכוחו, ואיננו אדם קשור לצדדים או מי מהם ואיננו מחזיק באמצעי שליטה בתמר או בלווייתן או אדם קשור אליהם. ההעברה כאמור תהא סופית ובלתי חוזרת. עם הגשת בקשה להעברת זכויות לממונה על הנפט כאמור בסעיף זה, יעביר האחרון הודעה על כך לממונה על הגבלים שיבחן את עמידת ההעברה בהוראות החלטה זו. התקיימות מועד המכירה עד למועד הקובע לכריש ותנין יתישב כקיום הוראות סעיף זה.
- על אף האמור לעיל, היה ופקעו הרישיונות של דלק ונובל בכריש ותנין ולא ניתנו לדלק ונובל שטרי חזקה בכריש ותנין חלף הרישיונות, יוארך המועד הקובע בכריש ותנין למשך פרק הזמן שבין פקיעת הרישיונות האמורים לבין מתן שטרי החזקה כאמור.
- כמו כן, היה ויתרחש אירוע כוח עליון בכריש ותנין יוארך המועד הקובע לכריש ותנין למשך פרק הזמן שבו יחול אירוע כוח עליון בכריש ותנין.
- דלק ונובל רשאיות לפנות לממונה על הנפט בבקשה לקבל עמדה מקדמית בעניין התאמת הקונים הפוטנציאליים לכריש ותנין (בפרק זה להלן: "קונה פוטנציאלי"). הממונה על הנפט ישיב תוך 14 ימי עבודה מיום קבלת כל המידע הנוחץ לו על פי שיקול דעתו לשם מתן עמדה כאמור. מובהר, כי אישור להעברת זכויות יינתן אך ורק בהתאם להוראות כל דין.
- היתה עמדתו המקדמית של הממונה על הנפט לפי סעיף 3 לעיל שלילית, יופסקו המגעים מול אותו קונה פוטנציאלי.
- היתה עמדתו המקדמית של הממונה על הנפט לפי סעיף 3 לעיל חיובית, אך בסופו של דבר לא אישר הממונה על הנפט את העברת הזכויות המועברות בכריש ותנין לקונה פוטנציאלי שביחס אליו ניתנה עמדה מקדמית חיובית כאמור, יחולו ההוראות הבאות: המועד הקובע לכריש ותנין יוארך בפרק זמן שראשיתו בהגשת בקשה להעברת זכויות לקונה פוטנציאלי, לרבות כלל המסמכים והמידע הדרוש לממונה על הנפט בהתאם לשיקול דעתו, וסופו במתן החלטה על ידי הממונה על הנפט, בניכוי חודשיים.
- דלק ונובל תשתפנה פעולה באופן מלא ושלם ועל חשבונן עם תהליך העברת הזכויות המועברות בכריש ותנין.
- הקונים של הזכויות המועברות בכריש ותנין יתחייבו כי יחולו עליהם כלל החובות והזכויות על-פי כל דין, אשר חלו על דלק או נובל, לפי העניין, בשל זכויותיהן בכריש ותנין עד למועד ההעברה בכריש ותנין, והכל בכפוף לאמור להלן.
- בהתאם להחלטת הממשלה, מכסת היצוא המותרת מכריש ותנין בהיקף של 47 BCM בהתאם לאמור בסעיפים 1(3)(n) ו-1(4)(n) בהחלטה 442 תוחלף, החל ממועד אישור העברת כל הזכויות המועברות בכריש ותנין על-ידי הממונה על הנפט, כנגד "חובת האספקה למשק המקומי" של בעלי חזקת לווייתן, וזאת כך שבעלי חזקת לווייתן יוכלו להשתמש, מיד לאחר מכן, במכסת היצוא בהתאם לחלקו היחסי של הכמויות המותרות לייצוא במאגרים באותה עת.
- התמורה:
- א. למעט זכויות לתמלוגים כמפורט בסעיף (ב) להלן, התמורה בעד מלוא זכויות דלק ונובל בכריש ותנין תוכל להשתלם בתשלומים עיתיים, ובלבד ש- (1) אבני הדרך לתשלומים אלה לא תהיינה קשורות למחרים או לכמויות של גז הנמכר מכריש תנין; (2) הנמוך מבין 40 מיליון דולר ארה"ב או סך כל התמורה המשולמת בגין כריש תנין ישולם במועד העברת הזכויות לקונה.
- ב. התמורה בעבור העברת זכויות דלק בכריש ותנין וזכויות נובל בכריש ותנין לא תכלול תשלום תמלוגים לדלק ונובל על ידי הקונים. על אף האמור לעיל, היה וחתומת החוזה למכירת הזכויות כאמור תיעשה במסגרת לוחות הזמנים המפורטים להלן, תוכלנה דלק ונובל לקבל חלק מן התמורה על דרך של תמלוגים, וזאת באישור הממונה על הנפט לפי סעיף 76 לחוק הנפט וההוראות מכוחו, בהיקף המירבי המצוין ליד המועד:

מספר החודשים שחלפו בין מועד הפעלת הסמכות לפי סעיף 52 לחוק ההגבלים לבין מועד המכירה של זכויות דלק בכריש ותנין ושל זכויות נובל בכריש ותנין	עד 8 חודשים	8-14 חודשים
אחוז תמלוגים מרבי מותר	9%	7%

- ג. על אף האמור לעיל דלק ונובל רשאיות להותיר בידיהן זכות לתמלוג ממכירת גז (למעט קונדנסאט שמופק משכבת "חולות תמר" ביחד עם הגז הטבעי) מכריש ותנין, ככל שיימצא, וזאת בהתאם לסעיף 76 לחוק הנפט וההוראות מכוחו.
10. לא נמכרו כל הזכויות בכריש ותנין עד המועד הקובע בכריש ותנין, תועבר הזכות למכור את הזכויות שלא נמכרו (להלן: "הזכויות בכריש ותנין שלא נמכרו") לידי הנאמן, אשר יפעל בהתאם למפורט להלן ולהנחיות שיקבל מהממונה על הגבלים.
- תמר
11. עד למועד הקובע לתמר תעביר דלק את מלוא זכויות דלק בתמר לצד שלישי שיאושר על ידי הממונה על הנפט לפי סעיף 76 לחוק הנפט וההוראות מכוחו ואשר איננו

אדם קשור לצדדים או מי מהם ואיננו מחזיק אמצעי שליטה בלווייתן או כריש ותנין ואיננו אדם קשור אליהם. עם הגשת בקשה להעברת זכויות לממונה על הנפט כאמור בסעיף זה, יעביר האחרון הודעה על כך לממונה על הגבלים שיבחן עמידת הבקשה בהוראות החלטה זו. התקיימות מועד המכירה עד למועד הקובע לתמר תיחשב כקיום הוראות סעיף זה.

12. עד למועד הקובע לתמר:

א. נובל תעביר לממונה על הנפט חוזה מכירה מחייב, כך שלאחר מימוש זכויות נובל בתמר לא תהיינה גבוהות בכל זמן נתון מ-25% בזכות כלשהי בתמר. הזכויות האמורות יועברו לצד שלישי שיאושר על ידי הממונה על הנפט לפי סעיף 76 לחוק הנפט וההוראות מכוחו ואשר אינו אדם קשור לצדדים או מי מהם ואיננו מחזיק אמצעי שליטה בלווייתן או כריש ותנין ואיננו אדם קשור אליהם. עם הגשת בקשה להעברת זכויות לממונה על הנפט כאמור בסעיף זה, יעביר האחרון הודעה על כך לממונה על הגבלים שיבחן עמידת הבקשה בהוראות החלטה זו. התקיימות מועד המכירה עד למועד הקובע לתמר תיחשב כקיום הוראות סעיף זה.

ב. החל מהמועד הקובע לתמר או מיום מכירת החזקות נובל בתמר כאמור לעיל, לפי המוקדם, נובל לא תחזיק בזכות וטו כלשהי הנוגעת לתמר, לרבות ביחס להתקשרות בעסקאות למכירת גז מתמר או כל רכיב בהתקשרות כאמור, וכן פיתוח, הרחבה או שדרוג של תמר בכפוף לחובותיה של נובל כמפעיל זהיר (prudent operator).

13. דלק ונובל רשאיות לפנות לממונה על הנפט בבקשה לקבל עמדה מקדמית בעניין התאמת הקווים הפוטנציאליים לתמר (להלן בפרק זה: "קונה פוטנציאלי"). הממונה על הנפט ישיב תוך 14 ימי עבודה מיום קבלת כל המידע הנוחוץ לו על פי שיקול דעתו לשם מתן עמדה כאמור. מובהר, כי אישור להעברת הזכויות יינתן אך ורק בהתאם להוראות כל דין.

14. היתה עמדתו המקדמית של הממונה על הנפט לפי סעיף 13 לעיל שלילית, יופסקו המגעים מול אותו קונה פוטנציאלי.

15. היתה עמדתו המקדמית של הממונה על הנפט לפי סעיף 13 לעיל חיובית, אך בסופו של דבר לא אישר הממונה על הנפט את העברת הזכויות המועברות בתמר לקונה פוטנציאלי שביחס אליו ניתנה עמדה מקדמית חיובית כאמור, יחולו ההוראות הבאות: המועד הקובע לתמר יוארך בפרק זמן שראשיתו בהגשת בקשה להעברת זכויות לקונה פוטנציאלי, לרבות כלל המסמכים והמידע הדרוש לממונה על הנפט בהתאם לשיקול דעתו, וסופו במתן החלטה על ידי הממונה על הנפט, בניכוי חודשיים.

16. דלק ונובל תשתפנה פעולה באופן מלא ושלם ועל חשבונן עם תהליך העברת הזכויות המועברות בתמר.

17. הזכויות שעל דלק להעביר לפי סעיף 11 ועל נובל להעביר לפי סעיף 12 יכונן להלן: "הזכויות המועברות בתמר".

18. הקווים של הזכויות בתמר לפי סעיפים 11 ו-12 (א) יתחייבו כי יחולו עליהם כלל החובות והזכויות על-פי כל דין, אשר חלו על דלק או נובל, לפי העניין, בשל זכויותיהן בתמר עד למועד ההעברה, והכל בכפוף לאמור להלן.

19. דלק ונובל יסבו את זכויותיהן על פי הסכם השימוש של בעלי חזקת תמר בתשתיות ים תטיס לזכות הקווים באותם התנאים אשר מהם הן נהנות.

20. התמורה בעד מלוא זכויות דלק ונובל בתמר לא תשתלם בתמלוגים. התמורה תוכל להשתלם בתשלומים עיתיים, ובלבד שאבני הדרך לתשלומים אלה לא תהיינה קשורות למחירים או לכמויות של גז הנמכרים בתמר. על אף האמור לעיל דלק ונובל רשאיות להותיר בידיהן זכות לתמלוג ממכירת נפט (למעט קונדנסאט שמופק משכבת "חולות תמר" ביחד עם הגז הטבעי) מתמר, ככל שיימצא, וזאת בהתאם לסעיף 76 לחוק הנפט וההוראות מכוחו.

21. במניין המועדים הנוגעים לתמר במסמך זה, לא יובאו בחשבון תקופות אשר ארע בהם אירוע כוח עליון בתמר. ככל שארע אירוע כאמור, מניין המועדים הרלוונטיים בתמר במסמך זה ייעצר, ובלבד שדלק ונובל פועלים במהירות ובשקידה לתיקון הנזק שנגרם מהכוח העליון.

חזי לויטן וחוזים חדשים בתמר

22. הסכמי המכירה של גז טבעי ממאגר לווייתן והסכמי המכירה של גז טבעי ממאגר תמר שייחתמו על-ידי הצדדים ממועד החלטת הממשלה, יעמדו בכלל ההוראות שלהלן:

א. לא תחול על הצרכן כל מגבלה בנוגע לרכישת גז טבעי מכל ספק גז טבעי אחר.

ב. לצרכן יתאפשר למכור גז טבעי לשימוש צרכני חלוקה ו/או הולכה אחרים (להלן: "מכירה משנית"), וזאת עד להיקף של 15% מכמות הגז השנתית בכל שנה ובכפוף ההוראות הבאות:

(1) אם הפער בין הכמות הקבועה בתניית Take or Pay לכמות שתידרש לצרכן לשימוש העצמי קטן ממכפלת כמות הגז השנתית ב-15%, אזי הצדדים יאפשרו לצרכן לחרוג מהכמות הקבועה בתניית Take or Pay, באופן שיאפשר לו למכור גז טבעי במכירה משנית בהיקף של לפחות 15% מהכמות השנתית לאותה שנה.

(2) לא ניצל הצרכן את מלוא הכמות הקבועה בתניית Take or Pay, יתירו לו הצדדים למכור גז טבעי במכירה משנית עד לכמות הקבועה בתניית Take or Pay, וזאת אף אם כמות הגז שתותר לו למכור במכירה משנית תעלה על 15% מהכמות השנתית לאותה שנה.

(3) הצדדים לא יחילו כל מגבלה על מחיר המכירה בו ימכור הצרכן את הגז הטבעי במכירה משנית.

ג. ביחס להסכמי המכירה של גז טבעי מתמר שייחתמו על-ידי הצדדים ממועד החלטת הממשלה ועד מועד פתיחת האופציות -

(1) הצדדים יעמידו לצרכן את האפשרות לרכוש גז בחוזה לכל תקופה שיבחר עד 8 שנים או תקופה ארוכה יותר שתוסכם בין הצדדים ללקוח;

(2) בחר הצרכן בחוזה שאורכו עולה על 8 שנים, יעמידו הצדדים לצרכן זכות חד צדדית ובלתי מותנית לקיצור תקופת ההסכם עד למועד שבין מועד פתיחת האופציות ועד תום 3 שנים ממועד זה. הודעה על קיצור תקופת ההסכם תיכנס לתוקף לאחר שנים-עשר חודשים ממתן הודעה כאמור.

ד. ביחס להסכמי המכירה של גז טבעי מלווייתן שייחתמו על-ידי הצדדים ממועד החלטת הממשלה ועד מועד פתיחת האופציות, הצדדים יעמידו לצרכן את האפשרות לרכוש גז בחוזה לכל תקופה שיבחר עד 8 שנים או תקופה ארוכה יותר שתוסכם בין הצדדים ללקוח.

ה. ביחס להסכמי המכירה של גז טבעי מלווייתן, ומבלי לגרוע מהאמור בסעיף (ד), כל עוד לא חלפו שישה חודשים מיום שאישר הממונה על הנפט את העברת הזכויות המועברות בכריש ותנין בהתאם לאמור בסעיף 1 לעיל:

(1) הצדדים לא ינהלו משא ומתן, יתחייבו לספק גז או יחתמו על הסכם, מזכר הבנות או כל מסמך אחר להספקת גז מלווייתן עם לקוח שרכש גז מתמר ומימש את אופציית הפחתת הכמויות ביחס לכמויות שהופחתו.

(2) לגבי כל הסכם שיחתם לתקופה שבין 4 ל-8 שנים בהיקף אספקה העולה על BCM 0.5 לשנה, יעמידו הצדדים לצרכן זכות חד צדדית ובלתי מותנית לקיצור תקופת

ההסכם במהלך התקופה שראשיתה במועד המאוחר מבין המועדים שלהלן וסופה בתום שנה ממועד זה: (1) 31.12.2022 (2) אם מועד תחילת האספקה של לווייתן ידחה בהתאם להוראות שטר החזקה, בחלוף 3 שנים ממועד תחילת האספקה המסחרית של גז הטבעי בלווייתן (3) מועד פתיחת האופציות.

הודעה על קיצור תקופת ההסכם תיכנס לתוקף לאחר שנים-עשר חודשים ממתן הודעה כאמור.

כל האמור לעיל יחול רק אם נחתמו ונכנסו לתוקף מחייב הסכמי יצוא מחזקת לווייתן בהיקף מצטבר של לפחות BCM120.

(3) לגבי הסכמים לתקופה העולה על 8 שנים, הצדדים יעמידו לצרכן זכות חד צדדית ובלתי מותנית להודיע על הפחתת כמות הגז הנקובה בתניית Take or Pay לכמות השווה למחצית מכמות הצריכה השנתית הממוצעת של אותו צרכן בפועל בשלוש השנים שקדמו למועד ההודעה (להלן: "הפחתת כמות הרכישה").

הפחתת כמות הרכישה תתאפשר בכל עת במהלך התקופה שראשיתה במועד המאוחר מבין המועדים שלהלן וסופה בתום 3 שנים ממועד זה: (1) מועד פתיחת האופציות (2) תחילת השנה השישית ממועד אספקת הגז הטבעי ללקוח בלווייתן.

הודעה על הפחתת כמות הרכישה תיכנס לתוקף לאחר שנים-עשר חודשים ממתן הודעה כאמור ועד לסוף תקופת ההסכם.

עם קביעת הכמות המינימלית עליה יחוייב הצרכן לשלם בהתאם לכמות האפקטיבית, תעודכנה כמות הגז השנתית וכמות הגז הכוללת בהסכם.

ו. הסכמי מכירת הגז לא יכללו תנאי שלפיו הודעת הצרכן על קיצור תקופת ההסכם או הפחתת כמות הרכישה תביא לשינוי תנאי ההסכם בכל דרך שהיא אשר מרעה את מצבו של הצרכן, ובכלל זה לא ישונו לרעת הצרכן המחיר ותנאי התשלום, תנאי האספקה ומועדיה, כמויות האספקה, הוספת הגבלות על מכירת גז במכירה משנית וכדומה.

ז. היה והוארך המועד הקובע לכריש ותנין עקב התרחשותו של אירוע כוח עליון בכריש ותנין לפי סעיף 2, ובמועד הקובע לכריש ותנין החל במועד החלטה זו לא התקיים

האמור בסעיף 1, יוארכו המועדים הקבועים בסעיף זה למשך פרק הזמן שבו הוארך המועד הקובע לכריש ותנין.

23. לא הועברו כל הזכויות המועברות בכריש ותנין עד המועד הקובע לכריש ותנין, תועבר הזכות להעביר את הזכויות המועברות שלא נמכרו (להלן: "הזכויות המועברות בכריש ותנין שלא נמכרו") לידי הנאמן, אשר יפעל בהתאם למפורט להלן ולהנחיות שיקבל מהממונה על הגבלים.
 24. דלק ונובל תצננה לממונה על הגבלים, תוך 14 ימים מיום הפעלת הסמכות לפי סעיף 52 לחוק ההגבלים, בהודעה בכתב, שלושה מועמדים שמתקיימים בהם תנאי הכשירות הבאים במטרה לשמש כנאמן בכריש ותנין:
 - (1) אדם, שאינו תאגיד, בעל מומחיות בעריכת עסקאות בינלאומיות בהיקפים גדולים;
 - (2) אינו בעל ניגוד עניינים במילוי תפקידו. מבלי לגרוע מכלליות האמור, הנאמן או התאגיד שבו הוא שותף או מועסק, לא נתן שירות כלשהו לצדדים או מי מהם או קיבל מהם טובת הנאה כלשהי במשך שנתיים לפחות לפני מינויו ובמשך כל תקופת הנאמנות.
 25. הממונה על הגבלים יבחר אחד מבין שלושת המועמדים ויודיע לדלק ונובל על זהות הנאמן שנבחר בתוך 7 ימים מיום קבלת הודעתו בכתב בדבר הנאמנים המוצעים על ידו. בתוך 7 ימים מיום הודעת הממונה על הגבלים בדבר זהות הנאמן, דלק ונובל תמצאנה לממונה על הגבלים את כתב מינוי הנאמן ויפיו כח בלתי חוזר בנוסך שיצורף להחלטה כנספח כשהוא חתום על ידו, וכן תצהיר ערוך וחתום כדין בידי הנאמן בו הוא מצהיר כי מתקיים בו האמור בסעיף 24 לעיל, וכן מתחייב להימנע מלתת שירות כלשהו לצדדים או לקבל מהם טובת הנאה כלשהי למשך כל תקופת הנאמנות וכן 5 שנים מיום סיומה.
 26. לצורך ההעברה על ידי הנאמן של הזכויות המועברות בכריש ותנין ייעזר הנאמן בבנק השקעות או חברה המתמחה בתחום, ששכרה ישולם על ידי דלק או נובל, לפי העניין.
 27. הנאמן יעביר את הזכויות המועברות בכריש ותנין שלא נמכרו לצד שלישי שיאושר על ידי הממונה על הנפט לפי סעיף 76 לחוק הנפט וההוראות מכוחו ואיננו אדם קשור לצדדים או מי מהם ואיננו מחזיק באמצעי שליטה בתמר או בלוויתן או אדם קשור אליהם.
 28. הנאמן יפעל במסירות ובשקיפה ראויה למציאת רוכשים ולקבלת מירב ההצעות למכירת הזכויות המועברות בכריש ותנין. הנאמן ימכור את הזכויות המועברות בכריש ותנין שלא נמכרו בשים לב לשווי השוק ובמחיר הגבוה ביותר שיוצע לו, אפילו אם אינו מייצג את הערך הריאלי שלהן ובכל מקרה לא יאחר מחלוף 4 חודשים ממועד העברת הזכויות בכריש ותנין.
 29. הנאמן יוכל לבצע כל פעולה ולנקוט בכל צעד בשם דלק ונובל ובמקומם, כפי שימצא לנכון, לשם מכירת הזכויות המועברות בכריש ותנין שלא נמכרו, לרבות חתימה בשמם על כל שטר להעברת זכויותיהן ופנייה לכל רשות מוסמכת לשם קבלת אישורה להעברת הזכויות המועברות בכריש ותנין שלא נמכרו.
 30. שכר הנאמן, לרבות שכרם של כל הפועלים מטעמו, ייקבע מראש במועד מינוי הנאמן, ובכל מקרה לא יהיה מותנה בתמורה שתתקבל בגין מכירת הזכויות המועברות בכריש ותנין שלא נמכרו (להלן: "שכר הנאמן"). שכר הנאמן ישולם על ידי דלק ונובל. למשך כל תקופת הנאמנות הנאמן לא יקבל מאדם כלשהו תמורה ישירה או עקיפה בגין הנאמנות או מכירת הנכס, לרבות הבטחה לשכר או תמורה עתידיים, זולת שכר הנאמן.
 31. דלק ונובל יימנעו מלקבל שירות כלשהו מהנאמן או להעניק לו טובת הנאה כלשהי למשך 5 שנים מיום מינויו לנאמן, זולת שכר הנאמן.
 32. בכל מקרה בו נבצר מהנאמן לבצע תפקידו על פי תנאים אלו, יחדל הנאמן מלשמש בתפקידו לאלתר, והנאמן או דלק ונובל (לפי העניין), יודיעו על כך לממונה תוך שבעה ימים מיום שנודע להם על כך והממונה ימנה נאמן חדש תחתיו.
 33. בנוסף על האמור בכל מקום אחר בהסכם זה ובנספח לו, יחולו על עבודת הנאמן הכללים הבאים:
 - א. דלק ונובל או מי מטעמן לא תשפענה בכל צורה שהיא על מכירת הזכויות המועברות בכריש ותנין שלא נמכרו על ידי הנאמן, לרבות ביחס לזהות הקונה או למחיר, ולא תתערבנה בדרך כלשהי במכירת הנכס, למעט ככל שהדבר נדרש במפורש על ידי הנאמן. אין באמור כדי למנוע מדלק ונובל להפנות רוכשים פוטנציאליים לנאמן, אשר יפעל על פי שיקול דעתו;
 - ב. דלק ונובל או מי מטעמן לא תיתנה לנאמן כל הוראה או הנחיה ולא תקבלנה ממנו מידע הנוגע לזכויות המועברות שלא נמכרו; על אף האמור דלק ונובל תהיינה רשאיות לפנות לנאמן באמצעות הממונה על הגבלים על מנת לקבל מידע הנוגע לזכויות המועברות בכריש ותנין שלא נמכרו, והממונה על הגבלים יפעל בעניין על פי שיקול דעתו.
 - ג. דלק ונובל מוותרות מראש על כל טענה נגד הנאמן ונגד מדינת ישראל והגורמים הפועלים מטעמה בנוגע לאופן ניהול מכירת הזכויות המועברות בכריש ותנין שלא נמכרו, לרבות התמורה שתתקבל, למעט טענות תרמית או זדון;
 - ד. דלק ונובל תשתפנה פעולה באופן מלא ושלם עם הנאמן לצורך מכירת הזכויות המועברות בכריש ותנין שלא נמכרו ולצורך העברת זכויות לפי חוק הנפט, ככל שיתבקש הדבר על ידי הנאמן. דלק ונובל לא תנקוטנה בכל פעולה שמטרתה או תוצאתה היא עיכוב או סיכול של העברה כאמור;
 - ה. לאחר מכירת הזכויות המועברות בכריש ותנין שלא נמכרו על ידי הנאמן, תועבר התמורה שהתקבלה ממכירתן על ידי הנאמן לידי דלק ונובל בתוך חמישה-עשר ימי עסקים מיום קבלתה בפועל על ידי הנאמן;
 - ו. הנאמן יפעל למכור את כל הזכויות בכריש ותנין באופן המפורט לעיל ובכל מקרה הזכויות האמורות לא יוחזרו למדינה לפני העברתן לידי קונה במסגרת הסדר זה.
- הוראות נוספות בעניין תמר
34. לא הועברו כל הזכויות המועברות עד המועד הקובע בתמר, תועבר הזכות להעביר את הזכויות המועברות שלא נמכרו (להלן: "הזכויות המועברות בתמר שלא נמכרו") לידי הנאמן, אשר יפעל בהתאם למפורט להלן ולהנחיות שיקבל מהממונה על הגבלים.
 35. דלק ונובל תצננה לממונה על הגבלים, תוך 24 חודשים מיום הפעלת הסמכות לפי סעיף 52 לחוק ההגבלים, בהודעה בכתב, שלושה מועמדים שמתקיימים בהם תנאי הכשירות הבאים במטרה לשמש כנאמן בתמר:
 - (1) אדם, שאינו תאגיד, בעל מומחיות בעריכת עסקאות בינלאומיות בהיקפים גדולים;
 - (2) אינו בעל ניגוד עניינים במילוי תפקידו. מבלי לגרוע מכלליות האמור, הנאמן או התאגיד שבו הוא שותף או מועסק, לא נתן שירות כלשהו לנובל או דלק או קיבל מהן טובת הנאה כלשהי במשך שנתיים לפחות לפני מינויו ובמשך כל תקופת הנאמנות.
 36. הממונה על הגבלים יבחר אחד מבין שלושת המועמדים ויודיע לדלק ונובל על זהות הנאמן שנבחר בתוך 30 ימים מיום קבלת הודעתו בכתב בדבר הנאמנים המוצעים על ידו. בתוך 30 ימים מיום הודעת הממונה על הגבלים בדבר זהות הנאמן, דלק ונובל תמצאנה לממונה על הגבלים את כתב מינוי הנאמן ויפיו כח בלתי חוזר בנוסך שיצורף להחלטה כנספח כשהוא חתום על ידו, וכן תצהיר ערוך וחתום כדין בידי הנאמן בו הוא מצהיר כי מתקיים בו האמור בסעיף 35 לעיל, וכן מתחייב להימנע מלתת שירות כלשהו לדלק ונובל או לקבל מהן טובת הנאה כלשהי למשך 5 שנים מיום מינויו לנאמן.
 37. לצורך ההעברה על ידי הנאמן של הזכויות המועברות בתמר ייעזר הנאמן בבנק השקעות או חברה המתמחה בתחום, ששכרה ישולם על ידי דלק או נובל, לפי העניין.
 38. הנאמן יעביר את הזכויות המועברות בתמר שלא נמכרו לצד שלישי שיאושר על ידי הממונה על הנפט לפי סעיף 76 לחוק הנפט וההוראות מכוחו ואיננו אדם קשור לצדדים או מי מהם ואיננו מחזיק באמצעי שליטה בתמר או בלוויתן או אדם קשור אליהם.
 39. הנאמן יפעל במסירות ובשקיפה ראויה למציאת רוכשים ולקבלת מירב ההצעות למכירת הזכויות המועברות בתמר. הנאמן ימכור את הזכויות המועברות בתמר שלא נמכרו בשים לב לשווי השוק ובמחיר הגבוה ביותר שיוצע לו, אפילו אם אינו מייצג את הערך הריאלי שלהן ובכל מקרה לא יאחר מחלוף 12 חודשים ממועד העברת הזכויות בתמר.
 40. הנאמן יוכל לבצע כל פעולה ולנקוט בכל צעד בשם דלק ונובל ובמקומם, כפי שימצא לנכון, לשם מכירת הזכויות המועברות בתמר שלא נמכרו, לרבות חתימה בשמם על כל שטר להעברת זכויותיהן בתמר ופנייה לכל רשות מוסמכת לשם קבלת אישורה להעברת הזכויות המועברות בתמר שלא נמכרו.
 41. שכר הנאמן, לרבות שכרם של כל הפועלים מטעמו, ייקבע מראש במועד מינוי הנאמן, ובכל מקרה לא יהיה מותנה בתמורה שתתקבל בגין מכירת הזכויות המועברות בתמר שלא נמכרו על ידי הנאמן (להלן: "שכר הנאמן"). שכר הנאמן ישולם על ידי דלק ונובל. למשך כל תקופת הנאמנות הנאמן לא יקבל מאדם כלשהו תמורה ישירה או עקיפה בגין הנאמנות או מכירת הנכס, לרבות הבטחה לשכר או תמורה עתידיים, זולת שכר הנאמן.
 42. דלק ונובל יימנעו מלקבל שירות כלשהו מהנאמן או להעניק לו טובת הנאה כלשהי למשך 5 שנים מיום מינויו לנאמן, זולת שכר הנאמן.
 43. בכל מקרה בו נבצר מהנאמן לבצע תפקידו על פי תנאים אלו, יחדל הנאמן מלשמש בתפקידו לאלתר, והנאמן או דלק ונובל (לפי העניין), יודיעו על כך לממונה תוך שבעה ימים מיום שנודע להם על כך והממונה ימנה נאמן חדש תחתיו.
 44. בנוסף על האמור בכל מקום אחר בהסכם זה ובנספח לו, יחולו על עבודת הנאמן הכללים הבאים:
 - א. דלק ונובל או מי מטעמן לא תשפענה בכל צורה שהיא על מכירת הזכויות המועברות בתמר שלא נמכרו על ידי הנאמן, לרבות ביחס לזהות הקונה או למחיר, ולא

תתערבנה בדרך כלשהי במכירת הנכס, למעט ככל שהדבר נדרש במפורש על ידי הנאמן. אין באמור כדי למנוע מדלק ונובל להפנות רוכשים פוטנציאליים לנאמן, אשר יפעל על פי שיקול דעתו;

ב. דלק ונובל או מי מטעמן לא תיתנה לנאמן כל הוראה או הנחיה ולא תקבלנה ממנו מידע הנוגע לזכויות המועברות שלא נמכרו; על אף האמור דלק ונובל תהיינה רשאיות לפנות לנאמן באמצעות הממונה על הגבלים על מנת לקבל מידע הנוגע לזכויות המועברות בתמך שלא נמכרו, והממונה על הגבלים יפעל בעניין על פי שיקול דעתו; ג. דלק ונובל מוותרות מראש על כל טענה נגד הנאמן ונגד מדינת ישראל והגורמים הפועלים מטעמה בנוגע לאופן ניהול מכירת הזכויות המועברות בתמך שלא נמכרו, לרבות התמורה שתתקבל, למעט טענות תרמית או זדון; ד. דלק ונובל תשתפנה פעולה באופן מלא ושלים עם הנאמן לצורך מכירת הזכויות המועברות בתמך שלא נמכרו ולצורך העברת זכויות לפי חוק הנפט, ככל שיתבקש הדבר על ידי הנאמן. דלק ונובל לא תנקוטנה בכל פעולה שמטרתה או תוצאתה היא עיכוב או סיכול של העברה כאמור; ה. לאחר מכירת הזכויות המועברות בתמך שלא נמכרו על ידי הנאמן, תועבר התמורה שהתקבלה ממכירתן על ידי הנאמן לידי דלק ונובל בתוך חמישה-עשר ימי עסקים מיום קבלתה בפועל על ידי הנאמן;

הנאמן יפעל למכור את הזכויות בתמך באופן המפורט לעיל ובכל מקרה הזכויות האמורות לא יוחזרו למדינה לפני העברתן לידי קונה במסגרת הסדר זה. נספח ב' - הודעת רשות המסים

1. הגדרות

"דלק" - דלק קידוחים שותפות מוגבלת ואבנר חיפושי נפט שותפות מוגבלת;

"חוק מיסוי רווחי נפט" - חוק מיסוי רווחי נפט, התשע"א-2011;

"חוק הנפט" - חוק הנפט, תשי"ב-1952;

"חזקות לווייתן" - חזקת לווייתן צפון וחזקת לווייתן דרום;

"חזקת לווייתן צפון" - חזקה 1/15 "לווייתן צפון" שניתנה לפי סעיף 26 לחוק הנפט והמוחזקת על ידי הגורמים הבאים: נובל - 39.66%; אבנר חיפושי נפט, שותפות מוגבלת - 22.67%; דלק קידוחים, שותפות מוגבלת - 22.67%; רציו חיפושי נפט (1992) - שותפות מוגבלת - 15.0%;

"חזקת לווייתן דרום" - חזקה 1/14 "לווייתן דרום" שניתנה לפי סעיף 26 לחוק הנפט והמוחזקת על ידי הגורמים הבאים: נובל - 39.66%; אבנר חיפושי נפט, שותפות מוגבלת - 22.67%; דלק קידוחים, שותפות מוגבלת - 22.67%; רציו חיפושי נפט (1992) - שותפות מוגבלת - 15.0%;

"חזקת תמר" - חזקה 1/12 "תמר" שניתנה לפי סעיף 26 לחוק הנפט והמוחזקת על ידי הגורמים הבאים: נובל - 36.0%, ישראלמקו נגב - 2, שותפות מוגבלת - 28.75%,

אבנר חיפושי נפט, שותפות מוגבלת - 15.6250%, דלק קידוחים, שותפות מוגבלת - 15.6250% ודור חיפושי גז, שותפות מוגבלת 4.0%;

"כריש" - שדה הגז הטבעי הידוע בשם "כריש" המצוי ברישיון "366/אלון C";

"נובל" - Noble Energy Mediterranean Ltd;

"תנין" - שדה הגז הטבעי "תנין" המצוי ברישיון "364/אלון A";

2. רשות המסים מודיעה כי ביישום השוואת המחיר הממוצע המקומי למחיר היצוא לפי חוק מיסוי רווחי נפט יחולו העקרונות הבאים. עקרונות אלו מקובלים על בעלי הזכויות בחזקות "תמר" ו"לווייתן" והם התחייבו לפעול בהתאם לעקרונות אלו:

א. כללי

חוק מיסוי רווחי נפט קובע כי בכל הסכם למכירת נפט ליצוא יראו כ"תקבול שהתקבל בפועל", כמשמעותו בחוק מיסוי רווחי נפט, את הגבוה מבין אלה: (1) התקבול מהסכם היצוא; (2) התקבול המחושב לפי "מחיר הממוצע המקומי" (להלן: "ממ"מ"), לאותו סוג נפט, כהגדרתו בחוק מיסוי רווחי נפט.

ב. אופן חישוב הממ"מ

(1) הממ"מ, לסוג נפט מסוים, יחושב ביחס לשנת מס מסוימת בהתאם לתקבולים ממכירות נפט מאותו סוג שנעשו בישראל בשנתיים שקדמו לתחילת שנת המס חלקי כמות יחידות הנפט שבגינם התקבלו התקבולים כאמור, הכל כאמור בחוק מיסוי רווחי נפט, (להלן: "הממ"מ השנתי") ויושווה לתקבול בפועל מהסכם היצוא כמפורט בסעיף (2) להלן.

(2) ה"תקבול שהתקבל בפועל" מהסכם היצוא בשנת מס יחושב באופן הבא: הגבוה מבין סך התקבולים בפועל המצטברים בגין חוזה היצוא עד תום שנת המס, לבין סך התקבולים המצטברים המחושבים לפי הממ"מ השנתי, עד תום אותה שנת מס (הסכום המצטבר של התקבולים המחושבים לפי הממ"מ השנתי לכל אחת משנות המס עד לתום שנת המס הנבחנת), ובניכוי סך התקבולים המצטברים שהובאו בחשבון לצורך חישוב ההיטל בשנים הקודמות בגין הסכם היצוא הנבדק. לעניין זה, "תקבולים המחושבים לפי הממ"מ השנתי לשנת מס" הינם מכפלת הממ"מ השנתי של שנת המס בכמות יחידות הנפט שבגינם התקבלו התקבולים מהסכם היצוא באותה שנת מס.

יובהר כי במידה ונקודת מסירת הגז בהסכם היצוא אינה זהה לנקודת המסירה בישראל, תתבצע ההתאמה הנדרשת, לצורך השוואת התקבולים מהסכם היצוא לתקבולים המחושבים לפי הממ"מ, וזאת בהתאם לתעריף דמי הולכה שיקבע המנהל על פי עקרונות שייקבעו עד החלטת הממשלה.

ג. אישור מראש על כך שמחיר יחידת נפט בהסכם הייצוא אינו נמוך מהממ"מ

(1) מנהל רשות המסים, כהגדרתו בפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (בסעיף זה - המנהל) רשאי לתת אישור מראש לבקשת בעל זכות נפט, כי מחיר יחידת נפט לפי הסכם היצוא אינו נמוך מהממ"מ, ועל כן יראו כ"תקבול שהתקבל בפועל" את התקבול מהסכם היצוא, כפי שהתקבל בידי בעל זכות הנפט.

(2) האישור יינתן אם המנהל שוכנע כי התקבולים הצפויים לאורך חיי הפרויקט בגין מכירת נפט מהסכם היצוא הנבחן גבוהים באופן מובהק מהתקבולים הצפויים המחושבים לפי הממ"מ.

(3) במקרה זה לא יהיה צורך בבחינה שנתי של התקבולים מהסכם הייצוא לעומת הממ"מ וה"תקבול שהתקבל בפועל" לעניין החוק יהיה בהתאם לתקבול בפועל מהסכם היצוא, כפי שהתקבל בידי בעל זכות הנפט.

ד. הצעת נוסחת מחיר הסכם הייצוא ללקוחות חדשים בישראל של אותו המיזם

(1) חלופה נוספת לקביעה כי מחיר יחידת נפט בהסכם הייצוא אינו נמוך מהממ"מ, ולתחולת סעיף קטן ג(3) לעיל בשינויים המתאימים, תהיה אם בעל הסכם הייצוא מתחייב להציע את נוסחת מחיר הנפט שבהסכם הייצוא ללקוחות חדשים בישראל באופן ובתנאים שלהלן. בסעיף זה "נוסחת מחיר" - מחיר, מנגנון ההצמדה הצמוד אליו, לרבות מחיר רצפה ומחיר תקרה.

על בעל חוזה הייצוא להניח את ההצעה כשהיא כוללת מחויבות להספקה מירבית ובכפוף לקיבולת המערכת בפני כל לקוח חדש המעוניין בהתקשרות לרכישת נפט מאותו מיזם, ולפעול בשקיידה ראויה ובתום לב לכך שחוזה הייצוא יהווה אופציה ריאלית למשק המקומי.

(2) משך תקופת ההצעה - במהלך תקופה של שלוש שנים מיום חתימת חוזה הייצוא (להלן - תקופת ההצעה) תוצע נוסחת מחיר חוזה היצוא לכל לקוח חדש בישראל המעוניין לרכוש נפט.

יובהר כי לעניין זה יראו כלקוח חדש גם את הלקוחות המפורטים בסעיפים (א)-(ב) להלן:

(א) לקוח קיים, ביחס לכמויות נפט נוספות שברצונו לרכוש מעבר לכמויות המעוגנות בחוזה/חוזים קיימים, או מי שהיה לקוח של מיזם הנפט בעבר.

(ב) לקוח בישראל בעל חוזה קיים בו יש מנגנון הפחתת/הגדלת כמויות (מנגנון המאפשר ללקוח לרכוש גז מספק אחר) במהלך התקופה שתחילתה מתחילת מועד האספקה לפי חוזה ייצוא ועד לשש שנים מיום חתימת חוזה הייצוא (והכל ביחס לכמויות הנפט הרלוונטיות).

(3) תנאי ההצעה

1. מועד אספקה - הלקוח יהיה רשאי לדרוש כי מועד האספקה יחל בכל תקופה שהיא, שתחילתה מתחילת מועד האספקה לפי חוזה הייצוא ועד לשש שנים מיום החתימה על חוזה הייצוא.

2. משך האספקה - לפחות חמש שנים אך לא יותר מיתרת משך תקופת חוזה הייצוא.

3. תנאי המחיר - נוסחת מחיר הייצוא ללא כל התאמות נוספות (דוגמת כמות, Take Or Pay (TOP), איכות הלקוח או כל תנאי אחר).

(4) במידה ונקודת מסירת הגז ללקוח לא תהיה זהה בחוזה הייצוא ובחוזה המקומי, ייווספו או ייגרעו מהמחיר שיוצע ללקוח המקומי דמי הולכה שיקבע המנהל בהתאם לעקרונות שייקבעו עד החלטת הממשלה.

- (5) תנאי ה-TOP ללקוח המקומי יהיו בהתאם לממוצע במשק המקומי ללקוח מסוג זה (כגון יצרן חשמל, קוגרציה או תעשייה).
- (6) ייקבע מנגנון בכל הנוגע להנגשת ההצעה ללקוחות פוטנציאליים בישראל לרבות מידע לעניין תקופת ההצעה ותנאי ההצעה.
3. רשות המסים מודיעה כי בכל הנוגע לפיתוח מאגרי הגז בנושאים שלהלן, יחול בדבר היבטי המס האמור להלן, וכי האמור מקובל על בעלי הזכויות בחזקות "תמר" ו"לויתן" והם התחייבו לפעול בהתאם לכך.
- א. תקבולים ממכירת נפט לשימוש בישראל בהתאם לחוק מיסוי רווחי נפט - מובהר בזאת, כי כלל התקבולים בגין מכירת הנפט ובגין כלל הרכיבים הנלווים עד הבאת הנפט לנקודת המסירה בישראל (לרבות בשל הובלה ועיבוד) נכללים במסגרת התקבולים כהגדרתם בחוק. יובהר כי במקביל, כלל ההשקעות והתשלומים, כהגדרתם בחוק, המשמשים לצורך יצירת תקבולים אלו יובאו בחשבון לצורך חישוב ההיטל.
- ב. השקעות בצינורות לעניין חוק מיסוי רווחי נפט -
- (1) הצינור השלישי לשינוע הגז משדה "תמר" לאסדת "תמר", אשר יונח במסגרת הרחבת מתקני "תמר" (להלן: "הצינור השלישי") - 50% מהתשלומים ששולמו וישולמו בפועל לצורך תכנונו, יצירתו והקמתו של הצינור השלישי (להלן: "עלות הצינור"). ייחשבו כ"השקעות הקמה", שבוצעו בתקופת ההרצה ("מכנה המקדם") ויתרת עלות הצינור תיחשב כ"תשלומים שוטפים" ("מונה המקדם"), והכל כהגדרתם בחוק מיסוי רווחי נפט. כל זאת ובלבד שבעלי מיזם הנפט יפעלו במהירות ובשקידה ראויה להקים את הצינור. במקביל, בחישוב התקבולים לפי החוק יובאו בחשבון כלל התקבולים הנובעים מהצינור השלישי.
- (2) צינור הולכת הגז מאסדת תמר ועד לנקודת מסירת הגז לחברת Union Fenosa Gas SA (להלן - "UFG"), שתיקבע בגבול הימי בין ישראל ומצרים (להלן "צינור UFG") - מובהר כי -
1. צינור זה נועד לייצוא ועל כן אינו מהווה "השקעות הקמה" כהגדרתן בחוק.
 2. ההכנסות הנובעות מהולכת הגז בצינור זה אינן חייבות בהיטל. יחד עם זאת, בנסיבות אלו בהן אין בדבר כדי להביא להפחתת מס ולצורכי פשטות ויעילות נקבע כי כלל התשלומים שישולמו בפועל לצורך תכנונו, יצירתו והקמתו של צינור UFG יחשבו כ"תשלומים שוטפים" ("מונה המקדם") כהגדרתם בחוק מיסוי רווחי נפט ובמקביל, התקבולים מצינור UFG יחשבו כתקבולים לצורך חוק זה.
 - (3) הצינורות משדה "לויתן" למתקן העיבוד וממתקן העיבוד לחוף בישראל (להלן - "צינורות לויתן") - תשלומים שישולמו בפועל לצורך תכנונם, יצירתם והקמתם של צינורות אלה ייכללו בהגדרת "השקעות הקמה", ויובאו בחשבון במונה המקדם או במכנה המקדם, בהתאם למועד ביצוע ההשקעה, כקבוע בחוק מיסוי רווחי נפט. במקביל, בחישוב התקבולים לפי חוק זה יובאו בחשבון כלל התקבולים מצינורות לויתן.
 - (4) יובהר, כי האמור בסעיפים (3)-(1) לעיל משקף את העיקרון לפיו כאשר השקעות או תשלומים מובאים בחשבון לצורך חישוב ההיטל הרי שהתקבולים הנובעים מאותם השקעות או תשלומים יובאו גם הם בחשבון לצורך חישוב ההיטל והכל בכפוף להוראות חוק מיסוי רווחי נפט.
- ג. חילוף נכסים בהתאם להוראות סעיף 96 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן - הפקודה) - על רקע המכירות הצפויות של הזכויות ב"תמר", "כריש" ו"תנין", מובהר כי לא תחול ההקלה הקבועה בסעיף 96 לפקודה בשל חילוף זכויות במאגרים. יחד עם זאת, ניתן יהיה להחיל את הוראות סעיף 96 לפקודה לעניין חילוף של נכס פיזי במיזם מסוים (כגון אסדה, צינורות, קידוחים וציוד ומכונות) בנכס פיזי במיזם אחר ("לויתן" או "תמר"). כל זאת, בכפוף לעמידה בכל הוראות הסעיף.
- ד. מועד אירוע המס ותשלומי המס במכירת הזכויות במאגרים "תמר", "תנין" ו"כריש" - מובהר כי ככל שמדובר בעסקאות במזומן (או בשווה מזומן) לא ניתן לדחות את מועד אירוע המס ואת תשלום המס ויש לדווח על המכירות כאמור ולשלם את המס בגין בהתאם לקבוע בסעיף 91 לפקודה (למעט ביחס למרכיב הניתן לדחייה בהתאם להוראות סעיף 96 לפקודה, כאמור בסעיף (ג) לעיל). במידה שהעסקאות תתבצענה בדרך של החלפת זכות במאגר נפט כנגד זכות במאגר נפט אחר ניתן לפנות למנהל על מנת לבחון אפשרות לדחיית אירוע או תשלום המס. כמו כן, במידה שהעסקאות יכללו תשלומים דחויים או מותנים, ניתן יהיה לפנות למנהל בבקשה לדחיית המס בהתחשב בתזרים התשלומים.
- ה. פיצוי על נזק ישיר בשל פעולות מלחמה ואיבה - יובהר כי חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 יחול על מתקני ההפקה, לרבות העיבוד, והצנרת של מיזמי הנפט ככל שהם מצויים בשטח מדינת ישראל לרבות במים הכלכליים של מדינת ישראל. הבהרה זו תקבל את ביטויה גם במסגרת חוק אזורים ימיים שיחוקק.
- ו. ניכוי מס במקור מתשלומי ריבית לתושבי חוץ - בהתאם לסמכות לפי סעיף 16(4) לפקודה ובהתאם למדיניות המיסוי הכללית בנושא כפי שבאה לידי ביטוי בהמלצות הצוות לבחינת הנושא, הגיוסים מתושבי חוץ אשר עונים לקריטריונים הקבועים בסעיף 16(4) ובצו מס הכנסה (פטור ממס לריבית שמשלם תושב ישראל בשל הלוואה מתושב חוץ), התשמ"ח-1988, שמכוחו, יחויבו במס בשיעור של 5%. שיעור זה ינוכה במקור על ידי הגופים המשלמים מהריבית המשולמת לתושב חוץ. יובהר, כי אין באמור בסעיף זה בכדי לגרוע מתחולת שיעור מס נמוך יותר לעניין זה בהתאם לאמנות למניעת כפל מס שמדינת ישראל קשורה בהן.

הנוסח המחייב של החלטות הממשלה הינו הנוסח השמור במזכירות הממשלה.

הנוסח המחייב של הצעות חוק ודברי חקיקה הנזכרים בהחלטות הינו הנוסח המתפרסם ברשומות.

החלטות תקציביות כפופות לחוק התקציב השנתי.

נספח ח

**העתק ההודעות שפורסמו באתר
האינטרנט ובעיתונים היומיים**

סקירה מקיפה של פרסומים מדעיים בתחום האקלים מצביעה גם על ירידה ביכולתם של צמחים לקלוט גזי חממה

סקירה מקיפה של פרסומים מדעיים בתחום האקלים מצביעה גם על ירידה ביכולתם של צמחים לקלוט גזי חממה

המחאה בפוליסקניק היתה
האחרונה בשורת מאבקים
מפוסים המוכרים של צרפת.
כיום, סטודנטים שנחרדים מהת-
חמת כדור הארץ והאין תיגר
על העתיד, שוראים בהם עו-
בדים שוטנציאליים. הסטודנטים
ההתוסכלים מהשוני בין העולם
שעליהם למציאות, לור-
חמים על האוניברסיטאות להכניס
את נושא משבר האקלים למרכז
תוכניות הלימודים שלהן. אחדים,
מבתי הספר ברחוק, נלקטו
צעדים בכיוון הזה, אך הסטודנטים
אומרים כי אין בכך די.

סטודנטים מאבקים
באוניברסיטאות אירופיות היום
נדרים עקב, ולכן הדבר מפחית
ריעה. המחאה בפוליסקניק מ-
תחילת במיתו, שכן הלימוד המוסד-
שנפיקוק משרד ההגנה הצרפתי
נחשבים לאשני צבא ואינם נוגעים
בדרך כלל להתחומים.

בנואה אולאן, 22, אומר כי

עילית
שבר האקלים

לעומת זאת, ב-6,000 השנים האחרונות היתה מגמה של התחממות, כולה כתוצאה מעלייה בריכוז גזי החממה באטמוספירה. השפעת האדם ב-200 השנים האחרונות, בגלל פליטות גזי חממה הקשורות בפעילות, הריאה לכך שהתקופה הנוכחית היא החמה ביותר.

שנים בעולם
70 בתוך 50 שנה

הרכייה האיטית שלהם.
כרישים מתים שלא במכוון
כשדייגים משתמשים ברשתות
לתפוס יצורי ים אחרים, אבל הם
גם ניצודים במיוחד להכנת מרק
מסנפירי כריש. לשם כך כורתים
את סנפירי הכריש ואת הגוף משי-
ליכים חזרה לאוקיינוס.

ה"ירידה הנמשכת מראש איננו מגינים על חלק חיוני במערכות האקולוגיות של האוקיינוסים מפני דג יתר, דבר שיפגע בכריאת האוקיינוסים כל עוד לא נעשה משהו בנידון", אמרה קסנדרה רינגבי, ביולוגית באוניברסיטת ג'יימס קוק באוסטרליה ומחברת שותפה של המחקר.

**גידול עצום בדיג מאז
1970 פגע באוכלוסיות
הכרישים והטחנאים
באוקיינוסים**

המחקר מצביע על מדיניות לא אחידה בניהול שטחי הידע ברחבי העולם. הירידה התלולה במספר הכרישים והטחנאים באוקיינוס האטלנטי החלה להתייצב אחרי שנת 2000, בעקבות צעדי שימור גם באוקיינוס השקט חלה האטה בירידה במספרם. לעומת זאת, באוקיינוס ההודי קיימת ירידה חמורה ותומשכת במספר הכרישים וטחנאים מאז 1970. לפי הערכות, חלה הירידה של 84% מכלל

האוכלוסיה כעת.
מיני כרישים רבים נודדים
כך שהגנתם דורשת שיתוף פעו-
לה בין מדינות, אך חלק גדול של
הדיג מתרחש במעמקי הים, שאין
למדינות שליטה עליהם. צעדים
בינלאומיים קודמים בנושא הש-
פיעו במידה מועטה.

המחקר כלל את סקר האוכלוסין הראשון של כרישים וטונגאים. ייתכן כי במציאות האובדן גדול עוד יותר – אף ייתכן שאלפות לא המגמות באוכלוסיות את כשנות ה-50, כשהחלה העלייה המואצת בדיג

אינספור מכתבים מסטודנטים קראו לאוניברסיטאות לשקול מחדש את צורת הלימוד בהן. בתגובה לדרישות החלו אחדות

מהאונברסיטאות לשנות את תוכניתו הלימודית, לפני שה ימים, למשל, יחייב הפוליטיקני ככל סטודנט חדש להשתתף בסמינר של שושה ימים על משבר האלקלים, המכון הלאומי למדע מעשי שביליון התחייב לשנות את מערכת הלימודים כך שכל הסטודנטים ילמדו נושאים סכימטיים. מנהל הלימודים בתי הספר להנדסת ParisTech Mines, מתחיה מאוחר, אבר שטרטנטיס מתנגדם לתוכנס של קורסים ול"מתיחת" של מרצים. "הם מאלצים אותנו לבקש קעצמנ", הוסיף. אך המתנגדים אומרים שהקפדן קיים אינם מספיקים. "אנחנו מפרגשים שאנחנו מבינים מה קורה והם לא", אומרת ליו מארי דבז'ר, שסימיה לאחרונה את המכון למדע המנהיג.

ההאגה לסביבה יצרה בקרב צעירים "ביקורת חדשה" על המערכות הכלכליות והחברתיות. "בעבר, מהנדסים שאפו להשיג הישגים טכנולוגיים", אמר. "היום אנחנו שואלים את עצמנו: למד? כיצד? וזה ישיפע על החברה והסביבה?"

**איך ספור מכתבים
מסטודנטים קראו
לאוניברסיטאות לשקול
את צורת הלימוד בהן**

[illegible]

הודעה על כוונה להגיש צו מוסכם לאישור בית הדין

אני מודיעה בזה כי בעוד שלושים ימים בכוונתי לבקש מבית הדין לתחרות כי יפעיל את סמכותו הקבועה בסעיף 350' לחוק התחרות הכלכלית, התשנ"ח-1988 (להלן: "**חוק התחרות הכלכלית**"), ויתן להסכמה ביני לבין חברת נובל אנרג'זי מדיטרינאן לימיטד תוקף של צו (להלן: "**הצו המוסכם**") ניתן לענין בנושא המוצע לצו המוסכם במשרדי רשות התחרות, ברוחב עם ועולמו, 4 קומה ג, ירושלים, טל': 02-5458503/4, בימים א'-ה', בשעות העבודה הרגילות, ובאתר האינטרנט של הרשות: www.competition.gov.il בהתאם לסעיף 350(ד1) לחוק התחרות הכלכלית, מוזמן בזאת כל אדם העלול להיפגע מן הצו המוסכם וכן ארגון אחרונים או איגוד עסקי להביא את טענותיו בקשר לצו בפני הממונה על התחרות.

התייחסויות וטענות כאמור ניתן להעביר לרשות התחרות, לידי ע"ד טל ארנון כתבות דוא"ל talarn@competition.gov.il או לטלרון עם ועולמו 4, ת.ד. 34281 ירושלים 9134102, או לפקס מספר 02-5458555, בתוך שלושים ימים מיום פרסום הודעה זו, ולא יאוחר מיום 3 במרץ 2021.

מייכל הלפרין
הממונה על התחרות

ירושלים, י"ח שבט תשפ"א
31 ינואר 2021

ירושלים, י"ח שבט תשפ"א
31 ינואר 2021

[illegible]

המשיבות כפרו בעילת התביעה וביטולת הסכומות שנכללו בקבוצת האישור, משום שלטענתן הן פעלו בהתאם להוראות כוח התחרות, הסדר כל היווה הפרה של הוראות כוח ובכל מקרה לא גרם לקבוצת התובעים כל נזק כתוצאה ממנו.

קבוצת התובעים המיוזמים: לאדם שרכש שריון, יש קונו של שריון ולקח קונו, שריון ירא קופא המכונה בקבוצה בה

הוא חברת כוח התחרות, היווה בין התאריכים 26 במרץ 2015 ועד 20 ביולי 2017.

תביעת הסדר הפרשה: תביעתו למעט המוצע על ידי חלק מהמדרגו בין התאריכים 26 במרץ 2015 ועד 20 ביולי 2017. התביעה בין במהלך תקופה של 12 חודשים, תמורתה שישו חודשים מהמועד בין 5.5 מיליון אפרוחים (2) הכמות תוספת תוספת למגדלים למגדלים עמן קו שדרות, ללא מחיר, אפרוחים בכמות נוספת של 5.5 מיליון אפרוחים (2) הכמות תוספת תוספת למגדלים ע"י התובעים הירונוניות, בנוסף לכמות האפרוחים של משיבה כאמור הייתה מספקת למגדלים על היותם, ובאופן זה יתחלקו של מגדל בכמות המגדלים על היותם בתקופת הביצוע מאז אותה משיבה, כוח התחשבות בשקילותם הנוספים לרורות העומות לכל המכלול ויוספת מסכת המגדלים תוספת בתאם: (3) חודשים המכלול בין התאם לאחר שלוש שכת שרתח ערוך וידן עוסק למבקש על שדר הפרשה, בדקמן: שכת שרתח ערוך וידן פסד 2,500,000 ש"ח בתוספת מע"מ כדין, וגומל לחדש על 750,000 ש"ח בתוספת מע"מ כדין. מגננוו התאם שומול על ידי החדשים או שחשכום ישול על ידי המשיבות 8-עלומים עושים, כאשר חלוקת השולש בין המשיבות העשה בהתאם לשיקול דעתו.

האמור לעיל חל מהוה המצית הבין של שדר הפרשה. הנוסח שמאל על שדר הפרשה הוא המחייה, ובכל מקרה על סתירה בין הוראות המגדל לבין האמור במרעה זה. יבצעו הוראות המגדל הפרשה.

הפער בין הסעד המוצע בהסדר הפשרה לבין הסעד שחבריו הקבוצה היו עשויים לקבלו אילו היה בית המשפט מכריע בתוצעה היוצאת לטובת הקבוצה: בית המשפט קבע בבסס דיון כי אין פער משמעותי בין הסכום הנטען בקבשת האישור לזכר הסכום שנקבע במשורה. כן, בקבשת האישור נטען לזק בטוח של 67.5 – 105 מליון ₪; ובהסדר הפשרה שווי הפיצוי לזכר בכ- 45.2 – 72.7 מליון ₪. בתוך כך, במסגרת הפיצוי לפי הסדר המסודר, "יוכנסו" לשוק כמות גדולה יותר של אפרוחים מהכמות המצויה ב"הוצאה" ממזן כתוצאה מהסדר.

התנגויות שהונשו לבקשה לאישור הדיון הפיננסי וההוצעה בתן: הורגמים המקצועיים במדינה לא מצאו לנכון להביע עמדה ביחס לבקשה לאישור הדיון הפיננסי, וכן להוגשו התנגדויות מטעם הצירוף.

שלב שלפני מציאת ההחלטות: בית המשפט הנכבד קבע כי ישנן הוגנו המגדירות ממעורר תוקן לכאורה לבין מועד הפיצוי (6 שנים) מהווה שקילות קטן בהחלטות.

חוקת דעת של הרבה: בית המשפט הנכבד קיבל פסק הדין את עמדת המגדיר את עמדת הוגנו העניין מתקיימים טעמים מיוחדים אשר מצדיקים של להורות על מינוי של בודק. זאת מאחר ששני הכלכלים מטעם הצדדים לקחו חלק בתהליכי המשא ומתן וההחלטות, ושענין מצאוו השפעה הפיננסי והדיון הפיננסי.

הסיכונים והסיכויים: משפטן ניהול ההוצעה היציאה לא מול בית הדין הפיננסי והדיון הפיננסי. בית המשפט הנכבד קבע כי קיימים סיכונים שונים ואי-ודאות לשני הצדדים להליך, וזאת עקב השאלה הפרשנית המצויה בליבו של החוקי פרשנות של סעיף 4(3) לחוק התחרות וההגבלות, ונוכח העובדה ששאלת חלקו את צורתו של ביקור.

מאזכר באות לעקר, כי בית המשפט הנכבד קבע כי ישנן הוגנו המגדירות ממעורר תוקן לכאורה לבין מועד הפיצוי (6 שנים) מהווה שקילות קטן בהחלטות.

אשר לא מסר הדועת פרישה כדון, וממילא מהווה ויתור מצדס באופן סופי ומוחלט, על כל טענה הוא דרשה הוא וזכות הוא עילה הנובעת הוא והכרוכים עם אותו מטענות הוא ודרשה תחלופות בתובענה ובבקשת האישור נכד המשיבות. נוסף הדועת ודועת אושר על ידי בית המשפט המיוזם בארץ ביב-יבוי הוא והדועת מפורסמת על ידי בית הדין.

טומי מנור, עו"ד	טליה סולומון, עו"ד	אלרן שפירא בר-אור, עו"ד
ב"כ המשיבות		ב"כ המבקש

לפרסום מודעות משפטיות

03-5634616/9
lawhtz@haaretz.co.il

חוסף
הארץ

משרד הבריאות

**לליגאר قاعة انتاج
في بيت عيدان هنيچف**

حوالي - 2700م
سبع بوابات (للتحميل والتنزيل)
سقف عال حوالي 8م
يمكن اقامة چالريه مكاتب فوق المساحة.
خالية من منتصف شهر آذار 2021

للتفاصيل: 050-5611055 موشي باول

משרד הבריאות

מקורות

חברת מיס הקורות

מקורות شركة مياه م.ض

لجنة المناقصات المركزية

خدمات نظافة قطرية لمكורות

مناقصة رقم 10-2021/ش

مكורות شركة مياه م.ض (فيما يلي: "مكורות") تدعو مقدمي عروض للاشتراك في مناقصة لتقديم خدمات نظافة في مواقع شركة مكורות المنتشرة في جميع انحاء دولة اسرائيل. الكل بالمذكور في مستندات المناقصة والمستندات المرفقة (فيما يلي: "العمل") تنوي مكורות تقسيم العمل لمنطقتي (2) عمل -

* منطقة 1 - المقر، قضاء شمال واقليم يردنين.

* منطقة 2 - قضاء مركز، قضاء جنوب.

نوضح ونؤكد بهذا ان مكורות تنوي التعاقد مع مقدمي عروض (2) فقط (مقدم عرض واحد لكل منطقة كاليمين اعلاه).

تبدأ مدة التعاقد لهذا الاجراء من يوم توقيع مكורות على الاتفاقية وتستمر حتى يوم 1.4.22 تحفظت مكורות بإمكانية تمديد مدة التعاقد ل - 24 شهراً وبعدها لمدة 24 شهراً اضافية (المجموع 5 سنوات يشمل الامكانيات).

نوضح انه ليس في التعاقد مع مقدم عرض باتفاقية اطار اي التزام لمكורות بطلب خدمات باي كميات و/او حجم و/او لاي قيمة مالية و/او لتسليم عمل متواصل. نوضح ونؤكد ان كل توقع او كميات سلمت لمقدمي العروض هي تقدير فق وكميات مخمنة وعدم النظر اليها كاي التزام لمكורות بطلب اعمال باي حجم ولا يكون لمقدمي العروض اي ادعاء و/او طلب من مكורות بسبب ذلك.

طلب اعمال يكون وفق احتياجات مكורות من حين لآخر ويخضع لاتعباراتها الحصرية. في تقديم العرض يوافق مقدمو العروض على ان لا يكون لهم اي ادعاء و/او ذريعة على حجم الخدمات و/او جودتها و/او ميزانها.

مدعوون لتقديم عروض فقط مقدمو عروض يستوفون جميع شروط الحد الادنى المبينة في هذا المستند.

مقدم عرض لا يستوفي شرط حد ادنى و احداً او اكثر لا يتم بحث عرضه.

الحصول على مستندات المناقصة

تقديم العروض لهذا الاجراء غير منوط بدفع.

للحصول على مستندات المناقصة، يجب تعبئة نموذج تسجيل في موقع الانترنت لمكורות، تحت عنوان "مناقصات" في الخانة التي تحمل اسم المناقصة. يجب ارسال النموذج المذكور اعلاه حسب التوجيهات داخل نموذج التسجيل واستلام بريد الكتروني عائد مستندات المناقصة. على مسؤولية كل مشارك ان يتأكد من وصول المستندات حسب طلبه.

شروط حد ادنى

يجب الإشتراك لمقدمي عروض حصولا على مستندات المناقصة وبحوزتهم المعرفة، القدرة والقوى البشرية الخبرة ومعدات مناسبة لتنفيذ المهام المفصلة في مستندات هذه المناقصة والذين يستوفون بأنفسهم شروط الحد الأدنى التي تلخيصها كالتالي ومفصلة في مستندات الإجراء الكاملة:

1. على مقدم العرض أن يكون مشغلا مرخصا ويلتزم بواجب إدارة حسابات ومدفوعات ضريبة حسب القانون.
2. بدفع مقدم العرض لعماله على الأقل اجرة الحد الأدنى وشروط اجتماعية حسب تعليمات كل قانون.
3. قدم مقدم العرض تعريحا خطيا لمقدم العرض ولصاحب العلاقة به، حول ابناءه و احيائه في الحفاظ على حقوق العمال، وفق احكام العمل، اوامر التوسع والاتفاقيات الجماعية، السارية على مقدم العرض كمشغل مرخص لتزويد العمل او الخدمات.
4. يقدم العرض خبرة في تقديم خدمات نظافة لزبون واحد على الأقل على اساس يومي، بادى قيمة 500 الف ش.ج يشمل ض.ق-م لمدة 12 شهراً متتالية في 3 سنوات الاخيرة. من الموعود الاخير لتقديم عرضه.
5. يقدم العرض رخصة عمل كمزود خدمات كعمناه في قانون تشغيل عمال من قبل مقاولي موارد بشرية - 1996، سارية حتى موعد تقديم العرض.
6. تقديم كفالة مناقصة مبالغ 10.000 ش.ج كالمطلوب في مستندات المناقصة. يمكن تقديم كفالة مناقصة ديجيتالية.

تقديم العروض

تقدم العروض في مغلف مغلق لصندوق في وحدة المناقصات لمكורות، شارع لنگون 9، طابق 1، تل أبيب. يمكن تقديم العروض أيام الأحد - الخميس **ولغاية يوم 23.2.21 الساعة 12:00 ظهراً**.

نلفت انتباه مقدمي العروض الى:

- للدخول الي مبنى مكורות يجب المرور بـ "فحص دخول".
- على ضوء أعمال القطار الخفيف في تل أبيب ستكون صعوبات بالوصول الي مبنى مكורות.

على مقدم العرض ان يأخذ هذا بالحسبان للإيفاء بموعد التقديم المذكور اعلاه.

شروط عامة

مكורות لا تلتزم بالتعاقد مع أي مقدم عرض، ولا تلتزم قبول أرخص عرض أو أي عرض آخر ويحق لها إدارة مفاوضات مع مقدمي العروض و/أو إجراء مرحلة Best & Final، واحدة أو أكثر و/أو إلغاء المناقصة وذلك بموجب المذكور في مستندات المناقصة و/أو حسب احتياجاتها.

مكורות تحتفظ لنفسها بحق اختيار فائز آخر كفاثر.

تحتفظ مكורות بالحق لنفسها بطلب فقط قسم من المركبات الموصوفة في المناقصة، قبول جزء منها، أو تنفيذها على مراحل. بالإضافة لذلك تحتفظ بالحق لنفسها بموجب اعتباراتها المطلقة إلغاء هذه المناقصة و/أو الخروج بمناقصة جديدة و/أو حثلتة هذه المناقصة ومواعيدها بكل وقت، وذلك بدون حاجة بتقديم شرح لمقدمي العروض أو لتعويضهم. بلاغ عن الإلغاء/الحثلتة يرسل لكل من دفع رسوم الإشتراك في الإجراء كالمذكور أعلاه.

توضيحات

للاستفسار للأسئلة والتوضيحات يمكن التوجه خطياً فقط، للسيد آقي اسياغ بالشكل المذكور في مستندات المناقصة، بالبريد الإلكتروني: assayaga@Mekorot.co.il. وذلك **لغاية يوم 10.2.21 الساعة 12:00 ظهراً**. يجب التأكد من وصول البريد الإلكتروني على ت: 050-5429950 .

إجابات على الأسئلة تسلّم خطياً لجميع مقدمي العروض الممكنين لهذا الإجراء وتشكل جزءاً لا يتجزأ من هذا المستند. منعاً للإلتباس نوضح بهذا أن إجابات تسلّم خطياً فقط تلمز مكורות ولا يعتمد على إجابة أعطيت شفويا.

لجنة المناقصات المركزية

الإعلان نشر في موقع الانترنت التابع لمكורות قسم مناقصات

<http://www.mekorot.co.il>

نشر الإعلان في الصحف العبرية وأيضاً في الصحف العربية .

نوضح أنه في جميع الحالات النص المعتمد هو النص المنشور بالعبرية

5/2/21

إعلان عن نية تقديم أمر متفق لمصادقة المحكمة

أعلن بهذا أنه بعد 30 يوماً أنوي الطلب من المحكمة للتنافس أن تفعل صلاحياتها المحددة في بند 50 ب من قانون المنافسة الاقتصادية 1988 (فيما يلي: "قانون المنافسة الاقتصادية") وتقر الإتفاقية بيني وبين شركة نوبل انيرجي مديتيرنيان ليميتد، سريان امر (فيما يلي الامر: "المتفق عليه").

يمكن الإطلاع على النص المقترح للامر المتفق عليه في مكاتب سلطة المنافسة في شارع عام فعملو 4، طابق 3، القدس تل: 02-5458503/4 في أيام الأحد - الخميس خلال ساعات العمل العادية وفي موقع الإنترنت للسلطة: www.competition.gov.il .

وفق البند 50 ب (د) (1) من القانون، دعوة لكل شخص يمكن أن يتضرر من الأمر المتفق عليه وأيضا منظمة مستهلكين او شركة تجارية ان يقدم إدعاءاته حول الأمر الى مأمورة المنافسة، يمكن إرسال التطرق والإدعاءات الى سلطة المنافسة ليد المحامي طال ارنون او بريد الالكتروني: talarn@competition.gov.il ، شارع عام فعملو 4، ص. ب 34281 القدس 9134102 أو فاكس 02-5458555 خلال ثلاثين يوماً من يوم نشر هذا الإعلان. اقصاه يوم 3 آذار 2021.

القدس 31 كانون الثاني 2021

ميخال هلفرين
مأمورة المنافسة

كلاليت

الادارة الرئيسية

وحدة الامدادات، بنى تحتية

دائرة بنى تحتية وبناء

تدعو الى تقديم عروض لمناقصة رقم 72-218/20

اتفاقية اطار لصيانة شبكات تكييف هواء في المركز الطبي الكرمل

* يمكن الإطلاع على مستندات المناقصة مجاناً في موقع كلاليت على العنوان: www.clalit.org.il (لعدم فني إتصلوا على هاتف: 03-7667777 تحويلة1).

* ما جاء بهذا الإعلان يشكل جزءاً لا يتجزأ من نماذج/ مستندات المناقصة ولا ينقص من أي شرط من الشروط المفصلة في نماذج المناقصة إنما يضيف إليها.

* على مقدم العرض إزال جميع مستندات المناقصة من موقع الإنترنت وتقديم عرضه بإرفاق كافة مستندات المناقصة موقعة من قبله، لصندوق المناقصات، الالكتروني في نظام sourcingvision.com. منعاً للإلتباس نوضح بهذا أن النص الكامل الملزم لمقدم العرض يكون كما يظهر في موقع الإنترنت.

1. ملخص طلبات الحد الأدنى للإشتراك في المناقصة

أ. على مقدم العرض أن يكون مقاولاً مسجلاً وفق قانون تسجيل مقاولين لاعمال هندسة بناء 1969 والانظمة، الاوامر والقواعد التي حسبه بتصنيف ب - 1 او تصنيف اعلى - فرع منشآت تكييف هواء 170.

ب. على مقدم العرض ان يكون مقاولاً ذا خبرة في تنفيذ مشروعات على الأقل، كما هو مبين في مستندات المناقصة.

ج. يوم 16.2.21 الساعة 13:00 تجري جولة في مكان تنفيذ العمل. مكان اللقاء:مستشفى الكرمل- شارع ميخال 7 حيفا، مكتب المهندس الرئيسي. على كل مقدم عرض للمناقصة يسري واجب الإشتراك في الجولة.

د. نوضح ان مقدم العرض يحمل جميع مستندات المناقصة بواسطة رابط من الانترنت: www.clalit.org.il هذا بعد تسجيل تفاصيل مقدم العرض في المنظومة (لعدم فني اتصلا على: 050-9029376 او بريد الكتروني: service@mashiktech.com في ايام الأحد- الخميس بين الساعات 17:00-8:00) العرض المالي بارفاق مستندات المناقصة موقعة (إذا كان بتوقيع الكتروني او بتوقيع يدوي ومُشطب المواد في النظام) يقدم مقدم العرض الى صندوق مناقصات الكتروني في نظام sourcingvision.com على العنوان: <https://account.sourcingvision.com> هذا حتى تاريخ 4.3.21 الساعة 12:00.

2. في كل حالة تناقض بين المذكور بهذا الإعلان وبين المذكور في مستندات المناقصة، المذكور في مستندات المناقصة هو المعتمد.

تلفون للإستفسار- 03-6944893

المناقصة نشرت ايضا في الصحف العبرية والنص المعتمد هو النص المنشور بالعبرية.

* هذا الإعلان منشور أيضا في موقع كلاليت، قسم مناقصات: www.clalit.org.il

خطوة قبل
من أجل صحتك

الكلية الأكاديمية على اسم دافيد يالين

ج.م- 580014223

شارع معْچال بيت همدارش 7 القدس

مناقصة علنية 1/2021

للتزويد بشبكة لاسلكية، وتركيبها، وإدماجها

1. بدءاً من موعد الإعلان عن المناقصة يُصبح بالإمكان مراجعة مستندات المناقصة على موقع الانترنت التابع للكلية وعنوانه https://www.dyellin.ac.il/bids/open_bids
2. يجب تقديم العرض للمناقصة وفق التعليمات المحددة في مستندات المناقصة حتى موعد أقصاه يوم الأحد 7.3.2021 في الساعة 16:00.

تقبلوا بفائق الاحترام، الكلية الأكاديمية للتربية على اسم دافيد يالين (ج.م)

اللجنة المحلية للتنظيم والبناء - «حيفل آش»
إعلان حسب المادة 149 من قانون التنظيم والبناء 1965

نعلن بهذا بأنه قدم طلب رقم 2021051 بواسطة: يهوديت شرعبي - لتسهيل، في بلوك 19799، قسيمة: 159؛ قطعة: 945. في رجة. نقطة احداتيات شبكة إسرائيلية الجديدة: 1م: 764633.8 ص: 209336.6 ماهية الطلب: تسهيل في تعليمات الخرابة ج/12317. تسهيل في خط الإرتداد الجانبي الجنوبي 0.5م بدل 3.00م.

تسهيل في مكان وقوف السيارات بالقرب من المسكن وبعد جانبي شمالي للقطعة بدل مبنى موقف سيارات، منفصل من مسكن بعد أمامي و/أو جانبي (بخط 0). إضافة غرفة واقية لمسكن موجب رخصة رقم 20010337. خارطة تغييرات وإضفاء الشرعية لموقف سيارات مسقوف. كل من له اعتراض على إصدار هذه الرخصة عليه أن يقدم اعتراضه معللاً وخطياً الى اللجنة المذكورة خلال 15 يوماً من نشر هذا الإعلان.

المهندس غوفر كورط - غور - مهندس اللجنة(100)

اللجنة المحلية للتنظيم والبناء يزراعليم
إعلان بموجب البند 149 لقانون التنظيم والبناء للعام 1965

تعلن بهذا أنه قدم اللجنة المحلية للتنظيم والبناء "يزراعليم" طلب لإصدار رخصة بناء كاتالي-بمبنى صناعة لاسير تصبوت ممتخت، تجارة ومكاتب، تطوير واسوار، تسهيل في التغطية من 40% الى 44.66%. تسهيل في خط إرتداد أمامي جانبي لغرفة محولات موجب تعليمات الحراف كبير رقم 4 (أ) (ط). تسهيل في تعليمات البناء المدخلين للقطعة بدل مدخل واحد. في العنوان: المنطقة الصناعية سجي 200. يلوكات وفسالام: يلو: 17414. قسيمة: 42. قطعة: 506 ملف بناء: 14510. رقم الطلب: 20210116/1 بواسطة: اسيفر تكنولوجيوت م.ض. رعى المعنيين بالإعتراض أن يقدموا اعتراضهم خطياً الى مكاتب اللجنة في المجلس الإقليمي عيمق يزراعليم. خلال 30 يوماً من تاريخ هذا الإعلان. عنواننا: ص.ب 90000 العفولة، ميكود 18120.

شاي يزراعليم، رئيس اللجنة الفرعية
اللجنة المنطقية للتنظيم والبناء يزراعليم(88)

جمعية ثقافة السكن (جمعية مسجلة)

لمناقصة علنية رقم 1/2021

لإقامة وإدارة مجمع مميز وهادف

لأصحاب مهن لصالح أعضاء جمعية ثقافة السكن

جمعية ثقافة السكن (جمعية مسجلة) (فيما يلي: "الجمعية") تدد موعد تقديم العروض لإقامة وإدارة مجمع مميز وهادف لأصحاب مهن لصالح أعضاء الجمعية.

1. مدادات المناقصة جاهزة لتحميلها من موقع الجمعية على العنوان: www.tarbut-hadur.gov.il حتى موعد أقصاه يوم 11.2.2021 الساعة 12:00.
2. لتلقي توضيحات وأي أسئلة حول المناقصة يمكن التوجه الى الجمعية على العنوان: michrazim@tarbut-hadur.gov.il
3. رد على أسئلة التوضيح يرسل حتى يوم 17.2.2021.
4. يجب تقديم العروض شخصياً فقط، الى صندوق المناقصات للجمعية في مكاتب الجمعية في العنوان ديرخ هتسماوت 40، يهود - مونسون مبنى "طوب - راسكو" طابق 4 هذا حتى يوم الأربعاء 24.2.21 الساعة 12:00. عرض لا يكون في صندوق المناقصات في الموعد والساعة المذكورين لا يتم بحثه. إيداع العروض في صندوق المناقصات على مسؤولية مقدمي العروض فقط.
5. يحق للجمعية أن تدخل تغييرات في المواعيد المحددة في هذه المناقصة، طالما أن يمر موعد تقديم العروض. إعلان عن هذا الأمر يُسلّم الى جميع المشاركين في المناقصة وفق التفاصيل على سملوها.
6. منعاً للشك نوضح بهذا أن التعليمات المزمرة لهذه المناقصة هي التعليمات المبينة في مستندات المناقصة وهي تغلب المعلومات المذكورة في هذا الإعلان.

دعوة لتقديم عروض لشراء

شركة انطوان شقحة م.ض

(بإجراءات عدم قدرة دفع)

وفق قرار المحكمة المركزية في حيفا من يوم 14.1.21 (ملف عدم قدرة دفع 08-20-55052، حضرة نائب الرئيس القاضي ر.سوكول) لتقديم عروض لشراء أسهم شركة انطوان شقحة م.ض بإجراء عدم قدرة الدفع (فيما يلي: "الشركة") و/او نشاطها التجاري و/او علاماتها التجارية.

1. قدمت الشركة الى مسجل العلامات التجارية يوم 21.5.18 العلامات التجارية رقم: 305557, 305556, 305558, 305559. (فيما يلي: "العلامات التجارية") العلامات التجارية قبلت للتسجيل وقدم اعتراض ضد تسجيلها وهي معلقة.
2. يجدر الذكر ان طرفاً ثالثاً يدعي ملكية العلامات التجارية، المؤتمن يرفض ادعاءات الطرف الثالث، وهذا الامر معلق للترجيح في المحكمة التي تتداول اجراءات عدم قدرة الدفع للشركة والمحددة ليوم 27.4.21.
3. على مقدم العرض ان يبلور عرضه بشكل مستقل ويمكن ان يكون عرضاً لشراء اسهم الشركة و/او تخصص اسهم الشركة لمقدم العرض بشكل يمنحه ملكية كاملة للشركة و/او لشراء نشاطها و/او علاماتها التجارية.

نوضح، لا مانع من تقديم عرض مشروط بنتائج الاجراء القضائي بإدعاءات الطرف الثالث المتعلق بالعلامات التجارية .

لمزيد من المعلومات يمكن التوجه الى المؤتمن بريد الكتروني: ofir@kahanadidi.co.il

4. ليس في هذه الدعوة اي التزام بقبول أعلى عرض، او اي عرض آخر. يحتفظ المؤتمن لنفسه بحق مفاوضة/مساومة، في اي مرحلة، مقدمي العروض او اي منهم، مفاوضة كل واحد على حدة، طلب عروض أخرى، تمديد و/او تقليص المواعيد او إيقاف الاجراء والكل حسب اعتبارات المؤتمن.
5. يجب تسليم عروض خطية الى مكتب المؤتمن حتى يوم 25.2.21 الساعة 16:00. مع ارفاق حوالة بنكية لامر المحامي اوفير ديدي بنسبة 10% من قيمة العرض. يتم صرف الحوالة في حال مقدم العرض الذي يقبل عرضه بتراجع عن عرضه.
6. نوضح بهذا ان اسهم الشركة و/او نشاطها وممتلكاتها تباع بوضعها القضائي والفيزي كما هي موعد البيع (AS IS) ومسؤولية فحصها من جميع النواحي تقع على مقدم العرض فقط، على حسابه وعلى مسؤوليته ضمن هذا النص على مقدم العرض فحص املاك الشركة، نشاطها التجاري والاقتصاد، وضعتها القضائي ووضع حقوقها واي معطى آخر يعتقد مقدم العرض عليه فحصه لتقديم عرضه.
7. منعاً للشك، عدم النظر الى هذه الدعوة انها عرض للجمهور لشراء أسهم الشركة، كتعريفها في قانون الأوراق المالية، 1968 ولا تشكل مناقصة ولا تسري عليها احكام المناقصات.
8. مصادقة العرض يخضع لمصادقة المحكمة المركزية في حيفا ضمن ملف عدم قدرة الدفع 08-20-55052

اوفير ديدي، محام- مؤتمن
كهانا، ديدي وشركاه- مكتب محاماه
شارع البنوك 4، حيفا 33261

صندوق المرضى متوحيات

طلب لتلقي معلومات (RFI)

حول امكانية تقديم خدمات ارشيف

لصندوق المرضى متوحيات

- 1.صندوق المرضى متوحيات تدعو الجمهور الى تقديم معلومات حول خدمات ارشيف لصندوق المرضى متوحيات.
- 2.مقدمو عروض معينون بتسليم معلومات عليهم فعل ذلك حتى يوم 11 شباط 2021 الساعة 12:00.
3. نوضح بهذا، ان هذا الطلب لا يشكل مناقصة او دعوة لتقديم العروض انما هو توجه مسبق لتلقي معلومات فقط.

عميدار الشركة الوطنية للسكن في اسرائيل م.ض (فيما يلي: "عميدار" و/او "طالبة العمل" و/او "الشركة") تدعو الى تقديم عروض لكتابة وصيانة إجراءات لشركة عميدار والكل كالمبين في مستندات المناقصة المنشورة في موقع الانترنت في شركة عميدار في العنوان: www.amidar.co.il (تحت "مناقصات- خدمات").

استلة و/أو طلبات توضيح يجب ارسالها الى مندوب عميدار خطية فقط على بريد الكتروني: zehava@optm.co.il حتى تاريخ 11.02.2021. تطرق شركة عميدار يقدم خطياً فقط وينشر في موقع الانترنت للشركة حتى تاريخ 18.02.2021، (إما فيه تسليمات وتغييرات في مستندات المناقصة) في العنوان www.amidar.co.il (تحت مناقصات - خدمات).

على مسؤولية مقدمي العروض متابعة الإعلانات والحثلتات في المناقصة التي تنشر في موقع شركة عميدار. يجب تقديم العروض الى صندوق المناقصات من مكاتب عميدار في مركز عزريئلي شارع هروكميم 26 حولون، مبنى D . طابق 6 صندوق رقم 1 في المدة ابتداء من يوم 21.02.2021 حتى يوم 25.02.2021 الساعة 15:00 .

عميدار - الشركة الوطنية للإسكان في اسرائيل م.ض

165

נספח ט

הערות הציבור

לכבוד

עו"ד מיכל הלפרין

הממונה על התחרות

הנדון: תגובת לובי 99 לטיוטת הצו המוסכם בין הממונה על התחרות לנובל

1. ביום 31 בינואר 2021 הציגה הממונה על התחרות (להלן: "הממונה") טיוטה של צו מוסכם לפי סעיף 50 לחוק התחרות הכללית, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק התחרות" או "החוק") שבכוונתה להגיש לאישור בית המשפט.
2. טיוטת הצו המוסכם מסדירה התחייבויות שונות של חברת נובל אנרג'י מדיטרניאן לימיטד (להלן: "נובל"), (להלן: "טיוטת הצו המוסכם") שתמורתן החליטה הממונה להפסיק באיבה בדיקה מנהלית שערכה כנגד נובל בחשד לניצול מעמד מונופולי לרעה.
3. ברקע טיוטת הבקשה לאישור צו מוסכם עומד אירוע חסר תקדים בחומרתו בו נובל, שהיא בעלת מונופולין בשוק אספקת הגז הטבעי ושינועו, הודיעה כי "תסגור את הברז" של הזרמת הגז ללקוח הגדול בישראל – חברת החשמל, המספקת תשומה בסיסית למיליוני אזרחים.

עמדתנו בתמצית

4. **הממונה לא גיבשה תשתית של ראייה מינהלית משום שקטעה את בדיקת האירוע מושא הצו המוסכם באיבה ואין היא מוסמכת להגיש בקשה לאישור צו מוסכם בלא תשתית ראייתית כאמור. כך בכלל וכך בפרט בעניין האמור, לנוכח חומרת ההפרה ועוצמת בעל המונופולין בו מדובר.**
5. אירוע "סגירת הברז" היווה שיא חדש באגרסיביות בה נובל פועלת על מנת לפגוע בתחרות בתחום אספקת הגז הטבעי בישראל. מדובר בהפרה חמורה ביותר של חוק התחרות. אלא שלמרות חומרת ההפרה, כמו גם סדרה של הפרות חוק שקדמו לה, הממונה לא ביצעה הליך חקירה ואף לא גיבשה מסד ראייתי בשאלה היסודית האם היתה הפרה ומה חומרתה לדידה. למיטב ידיעתנו אף הליך הבדיקה המנהלית בו החלה הממונה לא מוצה ולא הגיע לגמר גביית ראיות.
6. ודוק – סיום שלב הבדיקה המנהלית וגיבוש מסד ראייתי הולם הינו **קריטי** לצורך עמידה על היקף וחומרת ההפרה, בירור האשמה של בעל המונופולין (במקרה זה נובל) וכן הבנת ההשלכות של התנהלותה על שוק הגז ועל הציבור בכלל. אלא שבענייננו הממונה לא קיימה שימוע; ואף לא הועבר לחברה מכתב הודעה על הליכי האכיפה הטנטיביים שבכוונת הרשות לנקוט (למשל הטלת עיצום כספי). אדרבא, עוד טרם השלימה הממונה את שמיעת טענות ההגנה מצד נובל היא מיהרה לקבל את הצעת הפשרה שהוצעה לה על ידה.
7. גיבוש מסד ראייתי ברור הינו אינטרס ציבורי ראשון במעלה, על מנת שניתן יהיה לבחון את הפשרה הגלומה בצו המוסכם ועל מנת שידע הציבור מה בדיוק אירע במקרה המדובר.

8. התחייבויות נובל בצו המוסכם המוצע צריכות להלוו את היקף ההפרות שזו ביצעה. בענייננו, כפי שיפורט להלן, מדובר בהפרות מתמשכות שהיקפן הכלכלי עומד על לפחות שני מיליארד שקלים בשנה, אותם משלם הצרכן הישראלי במסגרת תעריף החשמל ויוקר המחיה בכלל. אי מיצוי הבדיקה כאמור הוביל להערכת חסר של האשמה של נובל ובכך השפיע באופן ישיר על ההתחייבויות להן נדרשה במסגרת הצו המוסכם.

9. לפיכך עמדתנו הינה כי לא הבשילו התנאים בהם ניתן לפנות למנגנון של צו מוסכם.
10. בנוסף, בחינת טיוטת הצו מלמדת על חוסר סבירות קיצוני בין הפרותיה של נובל את חוק התחרות, והמשמעויות הכלכליות הנלוות לכך, לבין ההתחייבויות שנדרשו ממנה במסגרת הצו המוסכם.

11. מעבר לכך, מבחינה מהותית טיוטת הצו המוסכם במתכונתה הנוכחית לא תשיג את מטרתה, היינו הגברת התחרות בתחום הגז הטבעי. אדרבא, היא תאפשר את המשך הפגיעה בתחרות בחסות החוק.

12. הצו המוסכם איננו מקדם במידה הראויה והמתבקשת את התחרות ואת האינטרס הציבורי:
כל עוד הצו המוסכם איננו מחייב את החברות לשווק את הגז מתמר בנפרד, אלא רק "מאפשר" להן לעשות זאת, ההנחה שתתפתח תחרות במשק הגז הינה לא פחות מתקוות שווא. זאת משום שבמצב הנוכחי קיים בסיס מוחשי למסקנה כי החברות יעדיפו לפעול במתואם לאינטרס אחד שלחן, שמשמעו מחיר גבוה יותר ללקוחות (ולצרכנים) ו"חלוקת שלל" ביניהן.
13. חשוב לציין כי הממונה אף לא התנתה כי כל מקרה של שיווק משותף מכאן ואילך יבוא לבחינתה ולאישורה.

14. לכך יש להוסיף את העובדה כי גם לו היה בצו המוסכם המוצע לייצר את התחרות המיוחלת, הרי שבתנאים הקיימים בצו, לא היה להישג זה משמעות רבה על השוק, שכן כלל צרכני הגז במשק חתומים כבר על חוזים ארוכי טווח, בהם מחיר הגז גבוה ונקבע בתנאים של שווק משותף. במציאות זו רק חוזים חדשים בהיקף קטן ייהנו מאותה תחרות מוגברת שלכאורה משיג הצו.

15. לאור כל זאת, ברור כי הצו המוסכם איננו משיג את מטרתו. על הממונה למשוך את הצו ולמצות את בדיקת היקף הפרות החוק שביצעה נובל. לאחר בדיקה כאמור ובמסגרת טיוטה מתקנת של הצו על הממונה לבטל כל אפשרות לקיום שיווק משותף במאגר תמר, ולדרוש תיקונים לחוזי הגז הקיימים – רק כך ייחנה משק הגז ממצב תחרותי משופר.

אין מקום לצו מוסכם טרם מיצוי הליך בירור ההפרות השונות מצד נובל ודלק

16. לצערנו, שוק הגז הישראלי פועל זה שנים בשליטת מונופול עוצמתי אשר מפגין במעשיו זלזול בחוקי התחרות, בהתחייבויותיו עצמו ובצרכן הישראלי, והכל במטרה למקסם את רווחיו המונופוליסטיים. שתי חברות מרכזיות במונופול זה הן שותפות דלק קידוחים (להלן "דלק") וחברת נובל, המחזיקות במשותף ב-47% ממאגר תמר וב-85% ממאגר לווייתן. כפי שיפורט במסמך, נובל ודלק מנצלות את מעמדן המונופוליסטי ומפרות שוב ושוב את החוק וההסכמות אליהם הן כפופות.

17. אלא שעל אף ההפרות החוזרות ונשנות מצדן, עד כה לא נערכה חקירה מספקת ואף לא ננקטו כלל צעדי אכיפה כנגד נובל או דלק.

18. לצערנו, גם עתה לא מיצתה הממונה את הבדיקה שהיה עליה לערוך טרם ההחלטה על פתיחת הליך הצו המוסכם. אמנם כעת הממונה מבקשת למצות את הדין עם נובל, אלא שבשל הליקויים בחקירת אירועי ההפרה השונים היא אינה מתייחסת לכלל המעשים שבגינם על נובל לתת את הדין.

19. נתייחס להלן לשלוש הפרות בוטות וחמורות מצד נובל שהתרחשו בשנים האחרונות ושלגביהן טרם נתנה החברה את הדין. אין בהתייחסותנו כאמור כדי להצביע על כך שאלו ההפרות היחידות מצידה של נובל או דלק, שכן באם תתקיים חקירה כנדרש ייתכן שתיחשפנה הפרות נוספות מצידן.

הפרה א': תיאום מחירים במסגרת ההליך התחרותי של חברת החשמל

20. במחצית הראשונה של 2019 קיימה חברת החשמל הליך תחרותי במטרה לרכוש גז טבעי (להלן: "ההליך התחרותי"). במסגרת ההליך תחרותי זה, הוגשו על ידי מאגר לווייתן ומאגר תמר שתי הצעות נפרדות אך זהות. לווייתן ותמר בחרו לפעול כך ככל הנראה מתוך הנחה שחברת חשמל תחלק את כמות הגז באופן שווה בין שני המאגרים.

21. הצעת המחיר בשתי ההצעות עמדה על \$4.79 ליחידת חום, כפי שעולה במפורש במסגרת הדיונים בעניין ישראלמקו נגב¹ נ' חברת חשמל¹ (להלן: "עניין ישראלמקו"), לא רק שהשותפות הגישו מחיר זה המעיד על תיאום, הן עשו זאת תוך שיתוף אסור של מידע שהיה בידי שותפות תמר, לטובת גיבוש ההצעה של שותפות לווייתן – ובכך הפרו את תנאי ההליך התחרותי, בו נאסר כל תיאום או שיתוף מידע בין המציעות:

*"The prices and/or quantities and/or any other detail which appears in this bid have not been disclosed to any person or company which is bidding in this Procedure, or to any potential person or entity which may submit a bid in this Procedure."*²

22. המונופול עשה שימוש במידע לא לו במסגרת ההליך התחרותי: המחיר שהוצע חושב על בסיס משוואה הלוקחת בחשבון את מחירי הגז הקיימים בפועל בשוק. ההצעות הוגשו במרץ 2019, כאשר המחירים של ינואר ופברואר 2019 טרם פורסמו, ועל כן לא עמדו – רשמית – לרשות נציגי "לווייתן" (שהם כאמור, אותם נציגים עצמם של "תמר"). אך כפי שמצוטט עו"ד צבי אגמון, המייצג הן את דלק והן את נובל, בדיונים בעניין ישראלמקו: "אבל אנחנו יודעים כבר מה המחירים שאנחנו מכרנו ליצרניות החשמל, ועשינו את החישוב הממוצע שהגענו לפברואר" (..)³.

23. דלק ונובל המחזיקות כאמור בשליטה במאגר לווייתן וכן בעלות אחזקות משמעותיות במאגר תמר הוכרזו זה מכבר כבעלות מונופולין בשוק אספקת הגז. האירוע של תיאום המחירים בין שני המאגרים הינו עוד דוגמא לניגוד העניינים החריף בו מצויות דלק ונובל עת הן בעלות אחזקות משמעותיות בשני המאגרים. **לדלק ונובל היה אינטרס למנוע התפתחות של תחרות בין מאגר תמר למאגר לווייתן במסגרת ההליך התחרותי והן עשו זאת על ידי תיאום הצעות המחיר של שני המאגרים.**

¹ עת"מ (תל אביב-יפו) 42660-04-19 ישראלמקו נגב 2, שותפות מוגבלת נ' חברת חשמל לישראל בע"מ, פסק דינו של כב' השופט יקואל (פורסם בנבו 7.7.2019).

² נספח 2 בכרך הנספחים הנלווה לעניין ישראלמקו – מסמכי ההליך התחרותי מיום 2 לדצמבר 2018.

³ עמודים 67-72 לפרוטוקול הדיון בעניין ישראלמקו מיום 4.6.2019.

24. בפועלן כך הפרו דלק ונובל את סעיף 29 לחוק התחרות האוסר על שימוש לרעה במעמד מונופוליסטי, מיותר לציין כי החלטתן לתאם מחירים מהווה גם הסדר כובל שלגביו לא קיבלו כל אישור.

25. למרות שהתנהלותן של נובל ודלק כאמור היוותה הפרה בוטה של חובותיהן ההסכמיות ושל חוק התחרות לא נראה שהן טרחו להסתיר אותה או אף לגנות אותה, על כך למשל מעידה העובדה שההצעות של שני המאגרים הוגשו לחברת חשמל על ידי אותו אדם. בנוסף, לפי כתבה שפורסמה באותה עת, עורך הדין אגמון, שכאמור מייצג את השתיים, הגדיל לעשות ומדבריו בבית המשפט ניתן להבין שמדובר בהתנהגות צפויה ואף מתבקשת מצד דלק ונובל שכן "מי מצפה שאני אתחזה בעצמי על הגז שלי? חברת חשמל? העולם?".⁴ התייחסותו של עו"ד אגמון המצטרפת למסכת העובדתית שתוארה לעיל מלמדת שדלק ונובל כלל אינן מסתירות את ניגוד העניינים בו הן מצויות, ואף אינן חוששות לתת לו ביטוי גם בדרכים הסותרות חזיתית את החוק.

26. על אף כל המתואר לעיל הרשות לא פתחה בחקירת התנהלותן של נובל ודלק ומשכך גם לא נקטה באמצעים כלשהם במטרה לאכוף את החוק ואת התחייבויותיה של נובל, אלא הסתפקה טרום אירוע "סגירת הברז", בשיח לא שקוף עם החברות בניסיון (שלא צלח) לאפשר מכר בנפרד של הגז.

הפרה ב': הכנסת סעיפים הסותרים את התחייבויות מתווה הגז במסגרת חוזה חח"י-לויתן

27. בעקבות תיאום הצעות המחיר במכרז, ובניסיון לא ליפול לפח שטמנו לה דלק ונובל, החליטה חברת החשמל לרכוש את כל כמות הגז הטבעי ממאגר לויתן. ואכן, ביוני 2019 נחתם חוזה בין לויתן לחברת החשמל לאספקת כ-4 BCM (להלן: "חוזה חח"י-לויתן").

28. בסעיף 1(ב) לחוזה, חברת החשמל מתחייבת כי: "היא תפנה באופן בלעדי למוכרים (לויתן) לאספקת כל כמויות הגז הדרושות ליחידות הייצור שלה, להוציא כמויות הגז שתרכוש על פי ההסכם עם שותפי מאגר תמר מיום 14.03.2012 כפי שתוקן או יתוקן מעת לעת (...)".

29. סעיף זה עומד בסתירה ישירה לסעיף 22 במתווה הגז: "הסכמי המכירה של גז טבעי ממאגר לויתן והסכמי המכירה של גז טבעי ממאגר תמר שייחתמו על-ידי הצדדים ממועד החלטת הממשלה, יעמדו בכלל ההוראות שלהלן:

א. לא תחול על הצרכן כל מגבלה בנוגע לרכישת גז טבעי מכל ספק גז טבעי אחר."

30. על אף ההפרה הבוטה והגלויה של מתווה הגז רשות התחרות המלווה את יישום מתווה הגז, לא הרימה דגל אדום ולא פעלה להפסקת ההפרה ולהטלת סנקציות על נובל בעקבותיה.

31. יתרה מכך, במקרה זה אף לא נדרשו המאסדרים השונים לחשוף את ההפרה בכוחות עצמם, אלא שחברת חשמל פנתה ישירות הן לרשות החשמל והן לרשות התחרות לצורך אישור ההסכם ואלו התעלמו מפנייתה. כך נכתב בביאור 35 לדו"ח השנתי של חברת החשמל בעניין חוזה חח"י-לויתן:⁵

"הסכם לויתן כולל תנאי מתלה לפיו כניסתו של ההסכם לתוקף כפופה, לאישורן של רשות התחרות, רשות החשמל ורשות החברות (ככל שאישורים כאמור יידרשו). בהתאם, הגישה החברה דיווח בדבר ההסכם לרשות התחרות, לרשות החשמל ולרשות

⁴ כפי שהובא הציטוט בכתבה הבאה: <https://www.themarket.com/markets/premium-1.7454151>

⁵ דו"ח שנתי חברת חשמל 2019

- החברות הממשלתיות. ביום 8 בספטמבר 2019 התקבלה עמדת רשות החברות הממשלתיות לפיה ההסכם אינו טעון אישור ממשלה לפי חוק החברות הממשלתיות או כל אישור אחר של רשות החברות הממשלתיות. **כמו כן, לא התקבלה תגובה מרשות החשמל ורשות התחרות.** מעבר לאמור לעיל לא נידרש אישור כלשהו ובכך התקיימו למעשה התנאים המתלים לכניסתו של ההסכם לתוקף". (ההדגשה לא במקור)
32. כאשר ביקשנו לברר מול רשות התחרות אודות טיפולם בפניית חברת החשמל הנ"ל לעניין חוזה חח"י-לויתן, נענינו (23 בספטמבר 2020) כי **כלל לא נערכו חוות דעת בעניין חוזה חברת החשמל-לויתן.**
33. לא זו אף זו, בתחילת משבר הקורונה, פעלה חברת החשמל כדי לרכוש גז נוזלי מהשוק הבינלאומי, עבורה ועבור התעשייה הישראלית. החברה הצליחה לרכוש גז נוזלי במחיר נמוך בהרבה מהמחיר בו היא רוכשת מהמאגרים הישראליים – \$3 בלבד. אולם, בגלל הסעיף הבלתי חוקי שהיה בחוזה חח"י לויתן, הרשה לעצמו המונופול לאיים בתביעה כנגד חברת החשמל ואף פנה בנושא ללשכות שרי האוצר והאנרגיה⁶. כך הצליח המונופול במידה רבה לצמצם את הכמויות שנרכשו על ידי חברת החשמל, שהורידו את מחיר הגז הממוצע באותה תקופה.
34. משמעות הדבר היא פשוטה – דלק ונובל, בעלות השליטה בלויתן, **שוב הפרו את החובות החלות עליהן, שוב עשו זאת בצורה גלויה ובוטה, והמאסדר שוב לא טיפל ואף לא הגיב להפרה זו.**

הפרה ג' סירוב נובל לספק גז לחברת חשמל בהתאם להסכמת חברת חשמל עם השותפות האחרות בתמר:

35. בעקבות החלטת חברת חשמל לרכוש את כל כמות הגז שבהליך התחרותי ממאגר לויתן החליטו השותפות האחרות בתמר שאינן נובל ודלק, המחזיקות ב 53% מהמאגר (להלן: "השותפות האחרות"), לפתוח במשא ומתן עם חברת חשמל. נובל ודלק פעלו כדי למנוע כל הסכמה מסוג זה. אך לבסוף נחתם הסכם בין השותפות האחרות בתמר לבין חח"י שבמסגרתו התחייבו השותפות האחרות לספק לחברת החשמל גז במחיר נמוך יותר מהמחיר עליו הוסכם בהסכמים קודמים בין חברת חשמל למאגרי תמר ולויתן (להלן: "ההסכם החדש").
36. אלא שכאשר פנתה חח"י לנובל בבקשה לספק גז ממאגר תמר על פי ההסכם החדש, נובל ענתה לה באישון לילה, כי אין בכוונתה לספק את הגז ממאגר תמר אלא במחיר הגבוה של הסכם חח"י-תמר משנת 2012 (להלן: **הסכם חח"י-תמר**). לחלופין הציעה נובל לחח"י לרכוש גז ממאגר לויתן. **כלומר, הסכם זה לא סופק בפועל בשל סירובה של נובל, המתפקדת גם כמפעילת מאגר תמר, להזרים את הגז.**
37. בפעולה זו מנעה נובל מהשותפות האחרות בתמר לבצע עסקה של מכר בנפרד, וזאת על אף שלא עומדת לה כל זכות לעשות כן. כפי שיפורט להלן לנובל אין זכות וטו במקרים בהם מדובר במכר בנפרד שמבצעת שותפה אחרת **בחלקה שלה.**
38. למעשה הכוח הרב שניתן לנובל, כמפעילה הטכנית של שני מאגרי הגז הגדולים תמר ולויתן, הפך את אירוע "סגירת הברז" לאירוע שניתן היה לצפות אותו. למעשה, במסגרת דיוני מתווה הגז ב-2015 עלה חשש מצד גורמי ממשלה לפיו העובדה שנובל מתפעלת שני מאגרים ומחזיקה

⁶ לפרטים ראו פנייתנו מיום 4 באוגוסט 2020, "בחינת חסימת ייבוא גז נוזלי". [קישור](#)

בהם אחזקות משמעותיות אך לא שוות עלול לגרום לה לפעול באופן הפוגע בתחרות, למשל על ידי העברת לקוחות ממאגר תמר ללווייתן. בתגובה לכך הדגישו חברות הגז ובפרט נובל, כי אין להן כלל יכולת למנוע שיווק גז על ידי שותפות אחרות במאגר. כך מצוטטים אנשי נובל, בעניין זה: "החשש אינו עולה בקנה אחד עם המציאות. זאת משום שנובל מראש מתחייבת לכל אחד מהשותפים במאגר לכמות ולתשתית והשותפים לא צריכים לקבל את אישור נובל לעסקאות עליהן הם חותמים".⁷ אולם, כאמור נובל פעלה באירועים המתוארים לעיל בדיוק באופן שבו טענה כי לא תפעל ולא תוכל לפעול.

39. כלומר נובל כבר מחויבת למכר בנפרד ואין לה זכות ווטו על עסקאות מסוג זה. הממונה על התחרות הבהירה נקודה זו, במסגרת הדיון שהתקיים על אירוע זה בישיבת ועדת הכלכלה ב-26.10.2020:⁸

"מיכל הלפרין: נשאלתי האם נובל סגרו את הברז או האם הם הטילו זכות וטו, זאת הייתה השאלה הראשונה. אני רוצה לדייק ולהבהיר, אין פה עניין של הטלת זכות וטו. הטלת זכות וטו רלוונטית כאשר שותפי תמר הולכים ביחד למכור את הגז שלהם ואז כמובן, כפי שקבע היועץ המשפטי לממשלה, יש זכות וטו לנובל עד שהיא תרד בהחזקות שלה ל-25%. במצב שנוצר אין בכלל רלוונטיות לזכות הווטו של נובל מכיוון שרק חלק משותפות תמר מכרו את חלקן בגז. הן לא מוכרות את הגז של תמר כולה אלא רק את חלקן, ולכן זכות הווטו פה לא רלוונטית."

40. אם כן המצב המשפטי הובהר היטב על ידי המאסדרים – אין לנובל זכות למנוע מכר בנפרד מהשותפות האחרות ב"תמר" בחלקן - לאור העובדה שלא עומדת לנובל זכות וטו, סירובה לספק גז בהתאם להסכם החדש עולה כדי הפרה של סעיף 29 לחוק התחרות – סירוב בלתי סביר לספק או לרכוש נכס או שירות שבמונופולין, וכן הפרה של סעיף 29א לחוק התחרות – ניצול מעמד מונופוליסטי לרעה.

41. שלושת האירועים המתוארים לעיל מהווים חלק מאותה מסכת עובדתית בה מנצלת נובל את מעמדה המונופוליסטי על מנת למנוע תחרות בתחום אספקת הגז הטבעי בישראל.

היה על הממונה לערוך חקירה פלילית בנוגע למסכת האירועים המתוארת לעיל

42. ההפרות המתוארות לעיל, בדגש על אירוע "סגירת הברז", מחייבות ביצוע חקירה פלילית. הממונה הבהירה כי היא פועלת בהתאם לגילוי הדעת שהתפרסם על ידי הממונה על התחרות לשעבר פרופסור דיויד גילה ב-2012⁹, אך עיון בנוסח הגילוי מעלה מסקנה שונה. כך נכתב בגילוי הדעת ביחס לעבירות שבגין יש להטיל עיצום כספי:¹⁰

"5. על אדם שעשה מעשה המהווה סירוב בלתי סביר לספק או לרכוש נכס או שירות שבמונופולין, בניגוד להוראות סעיף 29 לחוק, למעט כאשר המידע שבידי הרשות מלמד על קיומה של כוונה להפחית את התחרות בעסקים או לפגוע בציבור.

6. על אדם שעשה מעשה המהווה ניצול לרעה של מעמדו, בניגוד להוראות סעיף 29א לחוק, ובלבד שהמעשה או המחדל הם מסוג המעשים או המחדלים שקבע לעניין זה הממונה ברשומות, למעט כאשר קיימת כוונה להפחית את התחרות בעסקים או לפגוע בציבור."

⁷ פרוטוקול דיון עם חברת נובל אנרג'י, 12.2.2105. קישור

⁸ פרוטוקול מס' 96, וועדת הכלכלה, ח' בחשוון התשפ"א (26 באוקטובר 2020).

⁹ גילוי דעת 1/12 "הנחיות רשות ההגבלים העסקיים בדבר שימוש בהליכי אכיפה של עיצומים כספיים".

¹⁰ ראו ה"ש 1, גילוי דעת 1/12

43. לאור התנהלותה של נובל, דברי באי כוחה בהליכים שהובאו לעיל וכן נוסח חוזה חח"י לוותן, אין חולק שמטרת הפעולות של נובל כפי שאלו מתוארות לעיל הייתה **הפחתת התחרות בעסקים תוך פגיעה בציבור**, שהתבטאה בעקיפין בכך שמנעה שוב ושוב את הוזלת עלות החשמל לצרכן.
44. למרות חומרת ההפרות המתוארות וההוראות הברורות העולות מגילוי הדעת, הממונה בחרה שלא לפתוח בחקירה פלילית באף לא אחת מההפרות לעיל. אמנם, בסמכות הממונה לסטות מהליך אכיפה פלילי על ידי פנייה למנגנון הצו המוסכם, אולם לאור אופיין של העבירות, חומרתן והסכנה שהן מציבות לתחרות בשוק הגז, וכן לאור העובדה שנובל הפרה שוב ושוב את התחייבויותיה השונות, **היה על הממונה לכל הפחות לערוך חקירה פלילית במטרה לחשוף את מלוא היקף ההפרות**.
45. למרות זאת, וכפי שהובהר לנו על ידי נציגי רשות התחרות בפגישתנו עמם ביום 22 באוקטובר 2020, החליטה הרשות לנקוט בהליך בדיקה אזורי בעניין ההפרות ולא בהליך חקירה פלילית הנדרש כאמור.
46. יתרה מזאת, נראה שאף את הבדיקה האזורית שהיה על הרשות לבצע היא לא מיצתה. מבדיקה שערכנו, אנשי נובל לא נדרשו למתן תצהיר; הרשות לא קיימה שימוע; ואף לא הועבר לחברה מכתב הודעה על הליכי האכיפה הטנטיביים שבכוונת הרשות לנקוט (למשל הטלת עיצום כספי). על חלקיות הבדיקה שקיימה הרשות ניתן ללמוד גם מההודעה שפורסמה באתר רשות התחרות, לפיה הממונה החלה במשא ומתן עם הגופים המפרים אף טרם שמעה טענותיהם ביחס להפרה.¹¹
47. והרי תוצאת הליקויים לפנינו – כפי שיפורט להלן טיוטת הצו המוסכם אותו פרסמה הממונה רחוקה מלתת מענה מספק להפרות הרבות מצד נובל ולפגיעה הקשה בתחרות בשוק הגז שנגרמה עקב אותן הפרות.

אי-מיצוי הבדיקה המנהלית מוביל לפגמים של ממש בטיטוט הצו המוסכם

48. מנגנון הצו המוסכם, שיסודו בסעיף 35 לחוק התחרות, הוא מנגנון ייחודי המאפשר לממונה להגיע להסכמות עם אדם או חברה שהפרו את החוק. הסכמות אלו מהוות חלופה להליכים פליליים או מנהליים בהם יכלה הממונה לנקוט לולא הגיעה עם הגוף המפר להסכמות.
49. אולם, בתמורה לנקיטת חלופת האכיפה כאמור מתחייב הגוף המפר בכמה מישורים, ביניהם – פיצוי בגין העבירות שכבר בוצעו, הפסקת כל פעילות שמהווה הפרה, וכן התחייבויות לנקוט צעדים שיקדמו את התחרות בתחומו. **תכליתו המרכזית של מנגנון הצו המוסכם היא לקדם את האינטרס הציבורי שבשמירה על התחרות חופשית על ידי הרחבת כלי האכיפה שעומדים לרשות הרגולטור**.¹²
50. כפי שניתן ללמוד מפסיקת בית הדין לתחרות בנושא, על מנת שהצו המוסכם ישרת את המטרות שלשמן הוא נוצר צריך להיות יחס ישר בין היקף ההפרות נשוא הצו לבין היקף ההתחייבויות מצד הגוף המפר – **ככל שהיקף ההפרות רחב יותר כך ראוי שגם היקף**

¹¹ ראו קישור להודעה באתר הרשות: <https://www.gov.il/he/departments/news/orderable>

¹² שרון ידין "צו השעה: שיתוף ציבורי בצו מוסכם", עמ' 5, המשפט כה (2020).

- ההתחייבויות מצד הגוף המפר יהיה רחב יותר.** בית הדין נוטה לאשר את ההסכמות אליהן הגיעה הממונה עם הגוף המפר כאשר אלו סבירות ומידתיות נוכח ההפרות של אותו הגוף.¹³
51. כך למשל, בבואו לאשר צו מוסכם בוחן בית הדין את השיקולים הבאים – הליך האכיפה האלטרנטיבי לצו המוסכם (פלילי או מנהלי); מידת הפגיעה, או פוטנציאל הפגיעה, בתחרות כתוצאה מההפרה; מעמד הגוף המפר בשוק הרלוונטי; עיתוי ומשך הזמן של הפרה; הפרות קודמות של אותו הגוף; הרווח הכספי שהפיק הגוף מאותן הפרות; האם הודה הגוף המפר בהפרות וכן האם הצו המוסכם מהווה כלי הרתעתי מספק בנסיבות העניין.¹⁴ בית הדין אף בוחן את ההתחייבויות הקבועות בצו המוסכם במבט צופה פני עתיד – **זאת בכדי לראות האם הן משיגות את מטרתן – הגברת התחרות החופשית בתחום הרלוונטי.**¹⁵
52. אלא שכדי לעמוד בדרישות אלו ולקיים יחס סביר ומידתי בין היקף ההפרות לבין ההתחייבויות מצד הגוף המפר יש לעמוד על היקפן האמיתי של ההפרות, טיבן וחומרתן וזאת, כאמור, לא נעשה בענייננו.
53. אי-מיצוי החקירה כאמור השפיע באופן ישיר על כוחה של הממונה עת ניהלה משא ומתן עם נובל בעניין הצו המוסכם, שכן תחימת ההפרות נשוא הצו המוסכם משפיעה באופן ישיר על המשאים ומתנים שעל בסיסם יגובש הצו. משא ומתן כאמור יכול להתנהל רק כאשר שני הצדדים למשא ומתן, הן הממונה והן הגוף המפר, מבינים היטב את החלופות העומדות בפניהם, היינו דרכי האכיפה, הפלילית או המנהלית, בהן תנקוט הממונה במידה ולא יגיעו הצדדים להסכמות בדרך של צו מוסכם. מטבע הדברים, ככל שלממונה עומדות חלופות "מאיימות" יותר כך גדל כוחה במשא ומתן אל מול הגוף המפר.
54. כמובן שאין כל פגם בשיתוף פעולה עם הגוף המפר, שהרי זו תכליתו של מנגנון הצו המוסכם, אלא שעל שיתוף פעולה זה להיעשות בצורה ביקורתית תוך נקיטת משנה זהירות שלא להסתמך יתר על המידה על המידע המגיע מהגוף המפר באופן שייצר הטיה לטובתו.¹⁶ לצערנו, נראה שבמקרה זה קרה בדיוק כך – **הממונה מיהרה כ"מוצאת שלל רב" לקבל את הצעת ה"פשרה" מצד נובל מבלי לערוך חקירה עצמאית ומבלי לבחון לעומק את מידת האשמה של נובל.**
55. מצב הדברים המתואר לעיל הוביל לפגמים של ממש בהסכמות אליהן הגיעו הצדדים בגיבוש הצו המוסכם עד כדי שנוצר יחס בלתי סביר בין היקף וחומרת העבירות של נובל לבין התחייבויותיה כפי שהן מקבלות ביטוי בטיטות הצו המוסכם.
56. גם אם נניח לרגע בצד את טענותינו המקדמיות אודות הכשלים שקדמו לגיבוש הצו המוסכם, ונסתכל על טיטות הצו כפי שפרסמה הממונה, נראה שיש בו כשלים משמעותיים החותרים תחת המטרה המרכזית של מנגנון הצו המוסכם – **הגברת התחרות בשוק הרלוונטי.**

¹³ ע (י-ם) 69872-09-16 הממונה על ההגבלים העסקיים נ' תחבורה אגודה שיתופית מרכזית לשירותים בחקלאות בע"מ, כב' השופטת בן אור, (פורסם בנבו ביום 6.10.2016).

¹⁴ ראו למשל: ת"כ 19-04-1777 הממונה על התחרות נ' חוליות (אגש"ח) בע"מ. ואח', כבוד השופט שחם (פורסם באתר רשות התחרות 17.4.2019) ניתן לראות בקישור הבא:

<https://www.gov.il/he/departments/legalInfo/1777-04-19>; ת"כ 19-01-35741 הממונה על התחרות נ' International Air Transport Association, כבוד השופטת בזק רפפורט (פורסם באתר רשות התחרות ביום 8.4.2019) ניתן לראות בקישור הבא: <https://www.gov.il/he/departments/legalInfo/35741-01-19>; ע (י-ם) 18-07-67491 הממונה על ההגבלים העסקיים נ' חברת החשמל לישראל בע"מ, כבוד השופטת בזק רפפורט (פורסם בנבו ביום 24.12.2018);

¹⁵ ראה ה"ש 12, עניין תחבורה אגודה שיתופית מרכזית לשירותים בחקלאות.

¹⁶ ראו מאמרה של ידין בה"ש 11, עמ' 17.

ניתוח טיטות הצו המוסכם

התחייבות נובל לאפשר מכר בנפרד

57. לצד אזכור הפשרה בין חברות הגז וחברת החשמל שנתגבשה קודם לפרסום הצו, למעשה הצו המוסכם מתייחס להתחייבות אחת ויחידה מצד נובל - **מתן אפשרות לשיווק בנפרד במאגר תמר**. אלא שכפי שנראה להלן כלל לא מדובר בהתחייבות חדשה, אלא בהתחייבויות שהייתה לנובל עוד טרם גיבוש הצו המוסכם.

58. בטיטות הצו המוסכם מתחייבת נובל:

"לאפשר לכל אחת מהמחזיקות במאגר תמר למכור את חלקה במאגר בנפרד משאר המחזיקות בתמר. נובל תכבד דרישות מכר בנפרד של כל אחת ממחזיקות תמר, ללא צורך בהסכמה מראש של שאר המחזיקות בתמר, תפיק ותזרים את הגז בהתאם לדרישות אלה תוך מילוי חובותיה..."

59. אך כפי שפורט לעיל במתווה הגז ובדיונים שקדמו לו התחייבה נובל לכך שהשותפות האחרות **אינן צריכות ולא תצטרכנה לקבל את אישורה טרם הן חותמות על עסקאות לשיווק או מכירת הגז במאגר תמר**. וכפי שפירטנו בסעיף 38 למכתב זה נובל טענה כי החשש שתסכל חוזים של שותפותיה *"אינו עולה בקנה אחד עם המציאות"*.

60. נזכיר שוב את דבריה של הממונה בכנסת ב-26.10.2020, אז ציינה כי חברות הגז האחרות אינן כלל זקוקות לאישור של נובל למכור את חלקן, וכי זכות הוטו נוגעת אך ורק למקרה של שיווק במשותף (סעיף 39 לעיל). מה גם, שזכות הוטו, שככל הנראה סייעה בידה של נובל בניסיונה למנוע חתימת חוזים חדשים של שותפותיה במאגר תמר, פוקעת בסוף השנה הזו ולכן גם עליה נובל למעשה איננה מוותרת במסגרת צו זה.

61. **כך למעשה הצו המוסכם לא משיג כל התחייבות חדשה מצד נובל**, אלא מעגן בהסכם נוסף התחייבויות קודמות של נובל, וזאת תמורת אי-אכיפה מנהלית ואף פלילית של הפרותיה. בהקשר זה עולה שאלה מתבקשת, **למה שנובל תכבד את התחייבותה לפי הצו המוסכם אם לא כיבדה את התחייבויותיה הקודמות?**

ניתוח תחרותי של הצו המוסכם

62. בפרק זה נבקש לטעון שלוש טענות:

- הוראות הצו המוסכם מייצרות תמריץ ברור להמשך השיווק במשותף ואף לתיאום מחירים, וההנחה כי יביאו להגברת התחרות איננה מיוסדת על אדנים מוצקים. **כלומר, בהיעדר חובה לשווק בנפרד – השיווק המשותף יימשך**
- גם אילו התפתחה תחרות בעקבות הוראות הצו, הרוב המוחלט של הגז שיסופק בשנים הקרובות יימכר במסגרת חוזים ארוכי טווח שהמחיר בהם גבוה ונקבע במסגרת השיווק המשותף.

- הסכם חח"י-תמר, חוזה העוגן של חברת החשמל, לו השפעה על רבים מחוזי הגז במשק, לא זוכה להתייחסות בהוראות הצו, על אף דיון מחודש במחיר החוזה הזה במסגרת "נקודת פתיחה" של החוזה בחודשים הקרובים.

63. נדמה כי הנחתה של הרשות היא כי באמצעות הצו המוסכם תתפתח תחרות באמצעות השיווק בנפרד והדבר יביא להורדת מחירים. אולם, כפי שנראה מיד, במבנה הנוכחי והעתידי של השוק, מפת התמריצים תביא לכך שללא חיוב פוזיטיבי לשווק בנפרד – הדבר לא יקרה והתחרות לא תתפתח. נפרט.

64. **מאגר כריש-תנין איננו מתחרה משמעותי לשניים הקרובות:** ההנחה של הרשות לפיה תתפתח תחרות מוגברת בעקבות הצו, נובעת כמובן מגידול במספר השחקנים במשק הגז. עם זאת הניסיון למנות את מאגר כריש תנין כאחד השחקנים הוא בעייתי. היקף החוזים החתומים של מאגר כריש-תנין שבבעלות חברת אנרג'יאן, הופך מאגר זה לבעל השפעה מוגבלת בלבד על תחרות שתתפתח לשיטת הצו המוסכם. על פי אנרג'יאן, עדכנית לנובמבר 2020, היקף המכירות בחוזים החתומים התייצב סביב BCM 7.2 לשנה, מתוך כושר הפקה של 8 BCM/y.¹⁷ כלומר כריש תנין מיצתה כמעט לגמרי בחוזים שכבר חתמה את יכולתה להתחרות ולאתגר את המחירים בשוק. נתונים אלו תואמים את דברי הממונה בעניין רשיון רועי מיולי 2019:

"...על פי המידע המצוי בפניי היום, כמות הגז במאגרי כריש-תנין נמכרה כמעט כולה, ואילו כמות הגז בהם שלא נמכרה, כמו גם כמות הגז במאגר תמר שלא נמכרה, אינן צפויות לתת מענה לכלל הביקושים הצפויים במשק. לשון אחר, גם אם מאגרי תמר וכריש-תנין יספקו לשוק המקומי את מלוא הכמות הפנויה למכירה שבאמתחתם, הרי שעבור שארית הביקוש לווייתן ייוותר שחקן יחיד".¹⁸

65. **בהיעדר מתחרה משמעותי לתמר ולווייתן, התמריץ לשיווק משותף ותיאום מחירים – גדול:** בסעיף 1 לצו המוסכם נכתב "נובל תאפשר לכל אחת מהמחזיקות בתמר למכור את חלקה במאגר תמר בנפרד". כלומר הממונה איננה מחייבת את השותפות בתמר למכור בנפרד, אלא רק מאפשרת להן לעשות זאת. נדגים מדוע להערכתנו לא תתפתח תחרות על החוזים הבאים שיחתמו במשק הגז, באמצעות חוזה היפותטי לרכישה של BCM 1.

66. נניח כי הן לווייתן והן תמר יכולות מבחינת קיבולת פנויה להתמודד על החוזה הני"ל. נזכיר כי נובל מחזיקה 39.66% מלווייתן ו-25% מתמר, וכי השותפות האחרות שאינן דלק או נובל מחזיקות 53%.

א. נניח כי נובל תציע לשותפות האחרות בתמר לשווק את הגז במחיר של \$4.5 ממאגר תמר בשיווק משותף. נובל כמובן יכולה לעשות זאת, מכיוון שהשיווק המשותף מותר על פי נוסח טיוטת הצו. לצד זאת, נובל תודיע כי מאגר לווייתן יתחרה עד מחיר \$2 בכל הצעה של קבוצת השותפות האחרות שניתנת בנפרד. ללווייתן כושר תחרות משופר, בהיותו מאגר גדול יותר עם קיבולת פנויה רבה. השותפות האחרות

¹⁷ אנרג'יאן, "דוח הערכת משאבים למאגר כריש". 10.11.2020. אסמכתא: 2020-02-111937

<https://maya.tase.co.il/reports/details/1330497/1/0>

¹⁸ רשות התחרות, החלטה לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 בדבר אי מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדרים בתחום חיפוש, הפקת ושיווק גז בשטחי רישיון 399/רועי, בין דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ובין רציו חיפושי נפט (1992) שותפות מוגבלת; אדיסון אינטרנשיונאל אס.פי.איי, 28 ביולי 2019:

<https://www.gov.il/he/departments/legalInfo/decisionsroi>

עומדת בפני שתי אפשרויות: שיווק משותף במחיר של \$4.5, או תחרות אגרסיבית במסגרת שיווק בנפרד במחיר נמוך בהרבה, ובסבירות גבוהה אובדן החוזה ללוויתן. במצב זה, עדיף לשותפות האחרות להישאר בתחום השיווק המשותף:

i. במקרה של שיווק בנפרד, לווייתן יפעלו באגרסיביות והשותפות האחרות יכניסו \$0 במקרה שיפסידו את החוזה, או במקרה שיזכו:

$$19 \quad 1_{bcm} * (36.2 * 10^6) * \$2 = 72,400,000\$$$

ii. במקרה של שיווק במשותף, השותפות האחרות יזכו בהכנסות ודאיות בהיקף של

$$53\% * 1_{bcm} * (36.2 * 10^6) * \$4.5 = \$86,337,000$$

ב. ומה לגבי נובל? גם לה אין תמריץ להתחרות בשותפות האחרות. אם תבחר להתחרות בשותפות האחרות דרך לווייתן, ולא תציע שיווק משותף, תמצא עצמה מתחרה במירוץ לתחתית על מחיר החוזה; הרי העלות השולית של הפקת הגז זניחה, והמחירים במהרה עשויים לרדת לכ-\$2 ואף מתחת לזאת. לעומת זאת, בתיאום מחירים עם השותפות האחרות בתמר היא יכולה לשמר את המחיר כאמור סביב \$4.5.

i. ההכנסות של נובל מלווייתן ללא שיווק משותף (ובהנחה שתזכה במכרז):

$$39.66\% * 2\$ * (36.2 * 10^6) = \$28,713,840$$

ii. ההכנסות של נובל מתמר, עם שיווק משותף:

$$25\% * \$4.5 * (36.2 * 10^6) = \$40,725,000$$

67. בשורה התחתונה, הן לנובל והן לשותפות האחרות תמריץ לשווק במשותף – והן יעשו זאת, לפי הצו המוסכם, בחוק, וכך מחירי החשמל בישראל לא ירדו.

68. חוזה חח"י-תמר – ראוי לתשומת לב מיוחדת, בהקשר זה, חוזה העוגן של חברת החשמל. היקף ה-TOP בחוזה הוא BCM 3. בחוזה קיימת "נקודת פתיחה" בה יוכלו הצדדים לדון מחדש במחיר, ולהפחיתו בעד 25%, כבר ביוני 2021. למרות זאת, החוזה איננו מוזכר כלל בצו המוסכם. אולם גם אם הממונה תטען כי ניתן לבצע מכר בנפרד על כמות הגז בחוזה זה, כל עוד הממונה אינה מחייבת את השותפות בתמר לקיים שיווק בנפרד אלא רק מאפשרת אותו, אין סיבה כי תתפתח תחרות על מחיר הגז לחח"י, בהתאם לניתוח בסעיף 65 ו-66 למכתב זה. לשותפות בתמר אין אינטרס לקיים מירוץ לתחתית ויעדיפו לקבע מחיר גבוה במסגרת השיווק המשותף. במקרה של מאגר תמר לאחר הפחתה של 25% המחיר נושק ל-\$5.

¹⁹ נזכיר כי 1 BCM = 36,197,576 MMBTU.

מאחר ומדובר במשא ומתן חוזר, בו חברת החשמל תוכל להוריד את המחיר שוב ושוב, במסגרת מו"מ נפרד מול השותפות האחרות ונובל - עד לחתימה על הסכם סופי, הבחירה האופטימלית מבחינת כלל השותפות בתמר היא לשווק את הגז בהסכם זה במשותף.

69. **בהקשר זה חשוב לציין, כי מבדיקה שערכנו עם גורמי ממשלה, בשנים הקרובות ולאחר מכירת מתקנים של חברת החשמל במסגרת הרפורמה, והסבת מתקנים של חח"י לגז, צריכת הגז של חברת חשמל לא צפויה לעלות הרבה מעל 3 BCM - כלומר היקף ה- TOP בחוזה העוגן, לכן לחברת החשמל אין כמויות נוספות משמעותיות של גז באמצעותן היא יכולה להפחית את מחיר הגז הממוצע שנמכר לה.**

70. יודגש בהקשר זה, כי בטווח הזמן הקצר (השנה הקרובה במהלכה יפתח הסכם חח"י-תמר), לקבוצת דלק אינטרס מובהק למקסם את מכירות תמר גם על חשבון לווייתן. זאת בשל חובתה במסגרת מתווה הגז למכור את אחזקותיה הנוטרות בתמר (כ-26%) עד חודש דצמבר השנה. קבוצת דלק, החברה שמחזיקה בדלק קידוחים, זקוקה למזומן, כדי לא להידרדר למצב של הסדר חוב בחברה האם. דלק קבוצה תרצה למכור את תמר בשווי הגבוה ביותר האפשרי - המינוף הגבוה של קבוצת דלק בשילוב עם המשבר בשווקי האנרגיה העולמיים שהחל מסוף 2019, וביתר שאת במשבר הקורונה, הובילו את הקבוצה לתהליך של הסדר חוב עם נושיה, אשר הקנה לקבוצה שנה של "שקט" מצד מחזיקי האג"ח החל מיוני 2020.²⁰ במהלך השנה מומשו מגוון נכסי הקבוצה, כגון דלק ישראל.²¹ עם זאת, אגרות החוב של דלק עדיין נסחרות בתשואה המגלמת אפשרות להסדר חוב נוסף במהלך השנתיים הקרובות, אפשרות שהקבוצה תרצה בסבירות גבוהה למנוע.

71. כך, נוצרה סיטואציה של לחץ כפול מבחינת קבוצת דלק ביחס למאגר תמר: החברה "צמאה למזומנים" על מנת לעמוד בפירעון חובותיה, ובמקביל היא נמצאת עם דד-ליין למכירת המאגר. וכל זאת בתקופת חוסר ודאות גדולה בכלכלה העולמית בכלל ובשוק הדלקים הפוסיליים בפרט, כאשר המשק הישראלי רווי בגז ותמר מתקשה למצוא שווקי ייצוא במחירים אטרקטיביים. להערכתנו, דלק תפעל ככל יכולתה למקסום שווי מאגר תמר בשל צרכיה לטווח הקצר, בין השאר באמצעות חתימה על חוזים חדשים למאגר זה וקיבוע המחיר הגבוה בחוזה חח"י-תמר עם חברת החשמל - גם על חשבון פגיעה ברווחיה ממאגר לווייתן בטווח הרחוק.

72. לא זו אף זו, מרבית צרכני הגז הטבעי בישראל חתומים על חוזים ארוכי טווח לאספקת גז בשנים הקרובות, ולכן גם לשיטת רשות התחרות לפיה תתפתח תחרות, לא ייהנו מהמחיר התחרותי שיקבע במשק הגז בעקבות הגדלת מספר השחקנים כתוצאה מהמכר בנפרד.

73. סקירה שביצענו על בסיס דיווחי החברות הציבוריות, הן בצד אספקת הגז והן בצד צרכני הגז, ודיווחים תקשורתיים, מראה כי כיום ישנם חוזים חתומים בהיקף מוערך של כ-13 BCM בשנה שיפעלו בשנים 2022-2025. בחוזים אלו המחיר נקבע במציאות של שיווק משותף במשק הגז; המחיר יישאר קבוע בשנים הקרובות ולא יושפע מהמכר בנפרד (ראו טבלה בנספח 1). זאת לפחות בהתייחס להיקפי המינימום של חוזי ה-Take or Pay (ToP), שהינם להבנתנו כ-

²⁰ <https://www.themarket.com/markets/1.8929272>

²¹ <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001347172>

75% מההיקף הנקוב. כך, התחרות שתיווצר לשיטת רשות התחרות, תהא רלוונטית אך ורק לעניין התחנות שיופרטו מחברת החשמל בשנים הקרובות (אשכול וחגית), וייתכן לחוזים מצומצמים עבור היקפים שבין מינימום ה-TOP-לביקוש בפועל.

74. לאור המורכבות של השגת הנתונים וכן ניתוחם הכלכלי ראוי שהרשות תציג רשימה של צרכני הגז אשר יושפעו לחיוב מהתחרות שתיווצר, וחלקם במשק הגז. כך, יהיה ניתן להבהיר ולשקף לבית המשפט, ולציבור בכלל, על כמה מסך הביקוש לגז ישפיע הצו – ואיזה חלק בביקוש כלל לא ייחנה מההטבה. למשל עולה השאלה לאיזו כמות גז תזדקק חברת החשמל מעבר ל-ToP לאחר מכירת חגית ואשכול ולאחר ביצוע ההסבות באשכול והקמת המתקנים החדשים במתקן חח"י ב"אורות רבין" – כאמור, למיטב בדיקתנו, הצריכה של חברת החשמל תיותר כ-BCM 3.

חסכון לחברת חשמל של כ-100 מיליון ₪

75. בנוסח טיוטת הצו מופיע הצהרה מצד נובל לפיה "ביחס לתקופה שתסתיים ביום 30 ביוני 2021, סך החיסכון לחברת החשמל בגין רכישות גז ממאגר תמר על פי הסכם הפשרה בהשוואה למחיר הסכם חברת החשמל עם מאגר לווייתן יעמוד על כ-100 מיליון ₪".

76. אלא שאמיתות הצהרה זו מוטלת בספק כבד. בדיווחה לבורסה (31.1.2021- 2021-01-013026)²² מבהירה חברת החשמל את ההסדר: החברה תרכוש בחציון א' 2021 מלויתן 1.2 BCM, ומתמר BCM 0.44. אלא שחברת החשמל מוסיפה כי "כמויות אלו לא תילקחנה בחשבון לצורך חישוב הכמות החוזית המינימלית הקבועה בהסכם תמר". דהיינו, חברת החשמל עודנה מחויבת במינימום של ה-ToP בחוזה חח"י-תמר (2012), ותחויב לרכוש בחוזה ישן ויקר זה את שארית הכמות המינימאלית (BCM 1.31) בחציון ב'.

77. דיווח זה אף מפרט כי בבחינת ההיקפים שתרכוש מלווייתן במחצית א' של השנה, המחירים יהיו נמוכים יותר. אך מכיוון שאין מגבלת מחיר לגבי חציון ב', לא ברור שמדובר כלל בהטבה. הרי חברת החשמל עדיין מחויבת לרכוש כאמור BCM 1.31 בחציון ב', בחוזה הישן והיקר – כאשר אין כלל ודאות שירידת המחירים בחוזה זה תהיה במלוא האופציה החוזית (25%). כמו כן, ההתחייבות לרכישה של BCM 1.2 מלווייתן בחצי שנה, מהווה הטבה למאגר לווייתן, אשר לפי הפרסומים עד כה לא ברור כלל אם זכה להיקף מינימאלי לחוזה מול חברת החשמל.²³

78. אם כן ה"פשרה" לכאורה המוצגת בצו המוסכם כהישג מצד הממונה אינה אלא אחיזת עיניים. בפועל לא מדובר בחיסכון משמעותי, אם בכלל, מצד חברת החשמל.

79. מעבר לכך שאין ממש בהתחייבויותיה של נובל במישור הפיצוי הכספי לרשות החשמל, גם הטענה שהצו המוסכם מחייב את נובל לנקוט צעדים שיגבירו את התחרות בשוק הגז אינה עומדת.

80. המסקנה המתבקשת מהמכלול שתואר לעיל היא שטיטת הצו המוסכם אינה משיתה על נובל התחייבויות משמעותיות או חדשות. הצו שאמור להיות מהלך אכיפתי בעקבות חשש

²² חברת החשמל (31.1.2021): "התקשרות החברה בתיקונים להסכמי רכש הגז עם שותפי תמר ושותפי לווייתן".

²³ ראו לדוגמא דיווח רציו: 2019-01-049863 קישור

לביצוע עבירה פלילית, אינו מחייב נקיטת צעדים משמעותיים על מנת להגביר את התחרות בתחום אספקת הגז ולמנוע התנהלות תחרותית בריזית ובלתי חוקית מצד נובל בעתיד, ואף איננו מבטיח פיצוי כספי ההולם את הנזק הכלכלי העצום שנגרם לציבור הישראלי שנגרם בעקבות ההפרות. אל מול זה נובל מקבלת תמורה משמעותית מאוד בצו המוסכם – היא זוכה לפטור מאכיפה פלילית ומנהלית על כל הסנקציות הנלוות לאכיפה כאמור.

81. מצב דברים זה לא תקין בלשון המעטה ועולה ממנו תמונה עגומה לפיה נובל ודלק נמצאות דה-פקטו מעל החוק. נובל וכן חברת דלק עושות כרצונן בשוק אספקת הגז בישראל, תוך ניצול מעמדן המונופוליסטי לרעה, באופן שעולה לציבור הישראלי הון עתק. אולם גם כאשר הן נתפסות ואף מודות בהאשמות המיוחסות להן האכיפה כלפיהן רכה עד בלתי קיימת.

השינויים שעל הממונה לערוך בטיוטת הצו המוסכם

82. ראשית, על הממונה למשוך חזרה את טיוטת הצו כפי שפורסמה, ולמצות את חקירת ההפרות שתוארו במסמך זה. רק לאחר שתהיה בידי הממונה התמונה המלאה של הפרות החוק מצד נובל היא תוכל לקבל החלטה מבוססת מה כלי האכיפה היעיל ביותר כנגדה.

83. ככל שהממונה תחליט, לאחר בדיקה כאמור, לבחור בכלי של צו מוסכם עמדתו היא שהצו חייב להכיל את ההתחייבויות הבאות: **ביטול הפטור על שיווק במשותף שניתן לשותפות בתמר בשנת 2006 כפי שיפורט להלן, או לחילופין איסור מפורש על שיווק משותף וחייב החברות במאגר תמר לשווק בנפרד.**

84. ב-2006 נתנה הממונה דאז על ההגבלים העסקיים פטור, לפי סעיף 14 לחוק, מאישור הסדר כובל לשותפות במאגר תמר, ביניהן דלק ונובל (להלן "החלטת פטור 2006").²⁴ על בסיס החלטה זו, פותח מאגר תמר ושיווק במשותף מתחילת הפעלתו ב-2013 ועד לאחרונה.

85. בפטור 2006 קבעה הממונה כך:

"השיתוף בזכויות ברשיון בשיעור הקבוע בהסכם אינו פוגע פגיעה של ממש בתחרות בשוק, וכי עיקרו אינו בהפחתת התחרות או במניעתה. מטעמים אלה ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים"), בכפוף לתנאים המנויים בסיפא להחלטתי, בשל הנימוקים שיפורטו להלן."

86. בשעתו, כשניתן פטור 2006, ההסדר הכובל שהתקיים בין דלק, ישראלמקו, נובל והשותפות האחרות בתמר אכן עמד בתנאים למתן פטור, אלא שמאז "עברו הרבה מים בנהר" והנסיבות השתנו באופן ניכר המחייב את בחינת הפטור מחדש, ולדעתנו אף את ביטולו.

87. לא בכדי ציינה הממונה דאז כך:

"אחר בחינת החששות התחרותיים באתי לידי מסקנה כי **בנסיבות הנוכחיות, הייחודיות להחלטה זו, ובכפוף לתנאים שיפורטו להלן, יש מקום להעניק למבקשים פטור מאישור בית הדין וזאת מן הטעמים הבאים**"²⁵

²⁴ רשות ההגבלים העסקיים החלטה בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר בין: נובל אנרג'י דלק קידוחים (שותפות מוגבלת) אבנר חיפוש נפט וגז (שותפות מוגבלת) ישראלמקו נגב – 2 (שותפות מוגבלת) אס. טי. איקס. (2000) (שותפות מוגבלת) דור חיפוש גז (שותפות מוגבלת) דור כימיקלים בע"מ, 22.8.2006: <https://www.gov.il/he/departments/legalInfo/decisions6178>

²⁵ שם.

88. ואכן, כפי שיתואר להלן, אותן נסיבות ייחודיות שהצדיקו את מתן הפטור אי אז ב-2006 השתנו מן הקצה אל הקצה.

שינוי מעמדה של נובל בקרב החברות השותפות בתמר

89. בסעיף 3.4 להחלטת 2006, מציינת הממונה כי עיקר החששות התחרותיים נוגעים ליחסים שבין קבוצת דלק לישראל, ולא בנוגע לנובל אשר מלבד ים תטיס אין לה פעילות בישראל.
90. אלא שמאז התגלה מאגר לווייתן והוביל לשינוי משמעותי בבחינת מעמדה של נובל כשחקנית בשוק הגז הישראלי. כיום דלק ונובל מחזיקות יחד בכ-85% ממאגר לווייתן, דלק (45.34%) ונובל (39.66%), וכן מחזיקות במשותף כ-47% ממאגר תמר. יצוין כי מלבד לווייתן, דלק ונובל מחזיקים במשותף במספר רישיונות חיפוש גז ונפט.
91. ברי כי אין נובל של 2006 דומה לנובל של 2021, אז שחקנית "שולית" בשוק הגז בישראל וכיום חלק מרכזי במונופול הגז הישראלי. שינוי מעמדה של נובל והחשש הממשי לפגיעה בתחרות שנוצר עקב שינוי זה מחייב בחינה מחדש של פטור 2006.

היעדר חשש ממונופול של חברת EMG

92. בפטור 2006 מתייחסת הממונה באופן נרחב לחשש, שהיה אז חשש ממשי, לפיו בעקבות מיצוי פוטנציאל השיווק של ים תטיס תישאר בישראל ספקית יחידה של גז – חברת East Mediterranean Gas S.A.E (להלן: "EMG"). שיווקה לישראל גז טבעי שהופק במצרים, השיווק נעשה באמצעות צינור EMG הצינור היחיד המחבר את צינור הגז הפאן-מערבי למערכת ההולכה של נתיבי גז לישראל (נת"ג).
93. במצב עניינים זה היה אינטרס של ממש בתמיכה במיזם שיתוף פעולה שמטרתו לייצר תחרות בשוק הגז הטבעי. ואכן הממונה התייחסה לכך שפוטנציאל קידום התחרות הגלום במיזם עולה על החשש לפגיעה בתחרות שבמתן פטור להסדר כובל.
94. אלא שכמו שקרה עם נובל כך גם מעמדה של חברת EMG השתנה באופן ניכר מאז מתן הפטור.
95. מאז הוקמה חברת EMED, הנשלטת על ידי נובל (25%) דלק (25%) וחברת East Gas Co. (חברה מצרית פרטית) (50%) – כאשר שליטתן של אלו בחברת EMED נעשית באמצעות חברות בת שהוקמו לצורך כך. חברת EMED הוקמה לצורך רכישת הבעלות בחברת EMG, ואכן בספטמבר 2018 דלק הודיעה לבורסה על הסכם לפיו היא עתידה לרכוש 39% ממניותיה של חברת EMG. רכישת 39% ממניותיה של EMG הפכה את חברת EMED לבעלת המניות הגדולה ביותר ב-EMG, בנוסף היא תקבל זכות הפעלה בלעדית של צינור EMG (מאשקלון לאל-עריש). משמעות המהלכים שתוארו לעיל היא שכעת שולט מונופול הגז (דלק ונובל) באמצעי התחרות הפוטנציאלי היחידי שעומד מולו.
96. אם כן, בעוד ב-2006 נדרשה הממונה להקל על דלק ונובל כדי לעודד תחרות במשק הגז הרי שכיום נדרשת התערבותה בכדי לבטל הקלות אלו ולמנוע את השתלטותן של דלק ונובל על שוק הגז.

התנאי קבוע בסעיף 14(א)(2) אינו מתקיים – ההסדר הכובל שלגביו ניתנה החלטת פטור 2006 מייצר כבילה עירומה

97. בגילוי הדעת שפורסם ביום 5.11.2018²⁶ (להלן: "גילוי דעת 1/18") ניתנה התייחסות לסעיף 14(א)(2) לחוק, תוך מתן תשומת לב לכל רכיבי הסעיף וכן ליחסים בינו לבין תת סעיף 14(א)(1). להלן יוצג ניתוח של ההסדר הכובל המעוגן בפטור 2006, לאור שינויי הנסיבות המתוארים לעיל, לפי העקרונות הקבועים בגילוי דעת 1/18.

98. **התנאי הקבוע ברישא של סעיף 14(א)(2) אינו מתקיים – עיקרו של ההסדר הכובל בין שותפות תמר, המקבל תוקף בפטור 2006, הוא מניעת תחרות בתחום הגז בישראל.** סעיף 14(א)(2) מאפשר להבחין בין "כבילות נלוות", כבילות הנחשבות חיוניות לביצוע הסדר רצוי כאשר "מטרתן אינה הפחתת התחרות ותוצאותיהן מחויבות המציאות העסקית", לבין "כבילות עירומות" שבבסיסן עומד הסדר שאינו הכרחי לביצוע עסקה. **לפי גילוי הדעת – לממונה אין סמכות לתת פטור לכבילות עירומות.**

99. בכדי לבחון האם מדובר בכבילה עירומה או בכבילה נלווית צריך להבין מה **עיקר ההסדר הכובל**, לפי גילוי דעת 1/18: "המקרים הראויים לפטור הם הסכמים שהגבלת התחרות בהם היא נגררת, טפלה להסדר לגיטימי ומועילה לעסקים ולתחרות"²⁷, ועוד מפורט שם שהכוונה היא לאותן עסקאות בהן שילוב הכוחות העסקיים נוצר למטרות של ייעול, הגדלת תפוקה, פיתוח מוצרים חדשים ועוד.

100. לעומת הסדרים מהסוג המתואר לעיל, ישנם הסדרים שעיקרם הוא הפחתת התחרות או אף מניעתה. כך למשל הסדרים שמטרתם תיאום בין מספר נותני שירות על מנת לאפשר להם לגבור על כוחות השוק "על ידי יצירת כוח מונופוליסטי (מלאכותי) של נותני שירות"²⁸ הם **הסדרים עירומים שמטרתם היחידה היא הפחתת התחרות.**

101. אמנם ב-2006 ההסדר הכובל של שותפות תמר היה הכרחי לצורך פיתוח מאגר גז נוסף וקידום התחרות. אלא שבעקבות שינוי הנסיבות המהותי שחל בשנים האחרונות **ההסדר הכובל המאושר בפטור זה אינו מקדם שיתוף פעולה יעיל או הכרחי.** אדרבא נובל מבקשת לשווק במשותף על מנת לשמור על מעמדה המונופוליסטי בשוק תוך פגיעה חמורה בתחרות בתחום זה. **הותרת האפשרות לשיווק במשותף כפי שהיא כיום מאפשרת לנובל להגדיל את שליטתה בשוק ולשמור על האפשרות לשווק את הגז במחירים מנופחים ללא שום הצדקה.**

102. עוד יצוין, כפי שמודגש בגילוי דעת 1/18, שהבחנה של ההסדר הכובל אינה מצטמצמת ל"ארבע אמותיו של ההסכם הכתוב"²⁹ אלא יש לבחון את **ההסדר האמיתי בין הצדדים** תוך התייחסות לנסיבות הקונקרטיות של אותו הסדר.

103. בענייננו ברור כי בפועל משרת ההסדר את עיגון כוחה של נובל כמונופול בשוק הגז הישראלי ואינו מביא כל תועלת אחרת, עסקית או תחרותית.

104. מעבר לצורך, נדגיש שדי באי עמידה בתנאים הקבועים בסעיף 14(א)(2) בכדי לקבוע שאין לממונה סמכות לתת פטור לפי חוק התחרות. כך נקבע בגילוי דעת 1/18: "שני תנאים

²⁶ גילוי דעת 1/18 בעניין פרשנות סעיף 14(א)(2) וסעיף 15(א)(2) לחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988 וסעיפים מקבילים בכללי פטור סוג, 5.11.2018 :

<https://www.gov.il/he/departments/news/parallelclausesexempttype>

²⁷ שם, עמ' 4.

²⁸ שם, עמ' 6.

²⁹ שם, עמ' 12.

מצטברים שרק בהתקיימות שניהם יתכן מתן פטור להסדר כובל³⁰ ועוד "הסדר שלגביו דרישות סעי' 14(א)(2) אינן מתקיימות אינו יכול להיות חוקי בכל מקרה".³¹ לפיכך ברי כי אי-עמידה בסעיף 14(א)(2) מספיקה כדי לקבוע שמדובר בהסדר כובל שאינו ראוי לפטור הקבוע בחוק.

חוב השותפות במאגר תמר לשיווק בנפרד

105. כפועל יוצא של ביטול החלטת פטור-2006, ועל מנת להבהיר את משמעות מהלך זה, יש לקבוע בצו המוסכם שחברות הגז, השותפות במאגר תמר, אינן רשאיות עוד לשווק את הגז במאגר במשותף. קביעה כזו היא האמצעי היחיד דרכו ניתן להגביר את התחרות בשוק הגז ביחס לחלקו הארי של השוק, בניגוד למתן "אפשרות" לשיווק בנפרד שכאמור לא משפיעה באופן ניכר על השוק.

106. כמובן שלהחלטה זו תהיה השפעה על החוזים הקיימים כיום בין מאגר תמר לבין חברת חשמל וצרכני גז נוספים שכן יצטרך להתקיים משא ומתן מחודש על תנאי החוזים בנסיבות החדשות. כלל החוזים עד כה נחתמו על בסיס ההבנה כי אין אפשרות למכר בנפרד. כך, חוזה חברת החשמל; חוזה היח"פים השונים; חוזה הצרכנים התעשייתיים וכיו"ב. למעשה, לא ברור במשך כמה שנים קיימת לחברות האפשרות לשווק בנפרד (נניח כאן כי בשנת 2006 האפשרות אכן לא הייתה קיימת) והן חוסות תחת הפטור הנ"ל? חשוב לציין שהאפשרות לקיום מכר בנפרד הועלתה כבר בדיונים על מתווה הגז ב-2015. יש לאפשר ללקוחות הישראלים לשאת ולתת מחדש עם ספקי הגז, בסביבה של מכר בנפרד (לכל הפחות באופן חלקי על ידי הפחתת כמויות ה TOP או קיצור החוזים).

107. הצו המוסכם מתעלם מחוזה חח"י-תמר מ-2012, חוזה אשר על בסיסו יסופק מירב הגז אל חברת החשמל עד 2028 – BCM 3 בשנה³². כאמור בחוזה זה עשויה להיות ירידת מחירים של 25% בנקודת הפתיחה, המתרחשת בהמשך השנה. כלומר, הצו מאפשר לשותפות לשווק במשותף כשהעניין נוח להן (במקרה של החוזה העיקרי – חח"י-תמר 2012), ולשווק בנפרד כשהעניין נוח להן. היעדר ההתייחסות לחוזה חח"י-תמר במסגרת הצו המוסכם היא מחזל.

108. פתיחת חוזה חח"י אפשרית ואף נידונה בעבר במסגרת הדיונים שהתקיימו סביב מתווה הגז. נבחנו חלופות שונות לתיקון חוזה חח"י-תמר מ-2012. כך ב-5.2.2015 נבחנה אפשרות להתאים את המחיר של חח"י למחיר של החוזים החדשים (הנמוך יותר); נבחנו אפשרויות הצמדה חלופיות (14.1.2015); הוחלט כי "על הממשלה להבטיח מנגנון להסדרת מחירי הגז עד לשלב שבו ייכנסו מפקים נוספים". כלל הדיונים הללו התקיימו כאמור לאחר החתימה על חוזה חח"י-תמר, וכשנתיים מאז תחילת ההפקה. מדוע הפעם אין בוחנים אפשרויות אלו?

109. האפשרות לפתוח חוזים קיימים אינה בלתי סבירה, נציבות התחרות האירופית פעלה באופן הזה מול חברות הגז בשנים האחרונות: ניתן לציין בהקשר זה את החלטת הנציבות מ-2018, ביחס לחברת גזפרום הרוסית, במסגרתה הטילה הנציבות שלל תנאים וחובות על

³⁰ שם, עמ' 2.

³¹ שם, עמ' 13.

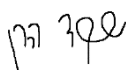
³² למעט השנה הנוכחית בה תידרש חח"י לרכוש BCM 1.75.

- גזפרום לרבות התערבות ושינויים בחוזים קיימים לנוכח טענות לפגיעה בתחרות. נציין כי הנציבות ניהלה תהליך חקירה מעמיק, שכן ההליכים מול גזפרום החלו כבר שנת 2011³³.
110. מעבר לכך הבחירה של השותפות בתמר ובלווייתן להתקשר בחוזים ארוכי טווח המתבססים על החלטות פטור שהן תלויות זמן ונסיבות היא החלטה לקחת סיכון שהסביבה השוקית תשתנה באופן כזה שיצדיק את ביטול הפטור. **אין זה סביר לטעון שעל הממונה לאפשר לכבילה עירומה לחסות תחת הגנת הפטור רק משום שחברות הגז התקשרו בחוזים ארוכי טווח, שהרי פרשנות כזו מרוקנת מתוכן את תנאי סעיף 14(א).**
111. לסיכום, נובל אנרג'י פעלה באגרסיביות יוצאת דופן באירוע "סגירת הברז" בו הפרה את חוק התחרות. אולם פעולה בריונית זו, היתה רק סיומה של מסכת הפרות חוק שמטרתן לפגוע בתחרות ובציבור שנאלץ לשלם מחירי חשמל גבוהים בשל מחירי הגז המופקעים במשק הישראלי. על הצו המוסכם להלום את היקף וחומרת ההפרות ולא למחזר התחייבויות קודמות של נובל שנגזרות מלשון החוק הברורה. יש לבטל את הפטור מהסדר כובל שאיפשר את השיווק המשותף ב- 2006 ולחייב את השותפות במאגר תמר לשווק את הגז בנפרד. במשך שנים נהנה מונופול הגז מהפטור תוך שהוא דורס את התחרות באופן בוטה ובאין מפריע. יש לשים סוף לפגיעה בתחרות ובציבור על ידי ביטול הצו המוסכם וביטול האפשרות לשיווק משותף במאגר תמר.

בברכה,

שקד הרן

עו"ד

מרב דוד

סמנכ"לית

אריאל פז-סוויצקי

מנהל מחקר

צרכן מקומי	הערכה (BCM)				סימוכין
	ביקוש שנתי 2022-2025	Min ToP תמר	Min ToP לויתן	Min ToP אנרג'יאן	
חברת החשמל	4	3			דו"חות דלקד + חח"י
דליה אנרגיות	1.3	0.5		0.5	<u>כלכליסט</u>
אלון תבור MRC	0.5			0.5	<u>אנרג'יאן</u>
OPC רותם	1	0.5		0.6	<u>מארקר</u>
אתגל (שיכון ובינוי)	0.2			0.2	<u>גלובס</u>
כיל (מפעלי ים המלח)	0.75			0.65	כיל דוח 2019 עמ' 169
פז בתי זיקוק אשדוד	0.2	0.1	0.1		תמר : https://mayafiles.tase.co.il/RPpdf/726001-727000/P726549-00.pdf לויתן : https://www.themarket.com/markets/premium-1.8371761
IPP	0.24	0.15	0.24		תמר : https://maya.tase.co.il/reports/details/883152/2/0 לויתן : https://www.themarket.com/markets/premium-1.8371761
אלון מרכזי אנרגיה גת	0.15	0.1			https://www.bizportal.co.il/capitalmarket/news/article/345451
משאב ייזום ופיתוח	0.2	0.1			<u>ישראל מקו</u>
בז"ן	0.7			1.1	שנתי בזן 2019
IPM באר טוביה	1	0.6		0.4	שנתי אנרג'יאן + https://maya.tase.co.il/reports/details/1037038/2/
רמת חובב	1			0.7	<u>מארקר</u>
אדלטק (דוראד, רמת נגב אנרגיה, אשדוד אנרגיה)	1.4	0.7	0.3	0.7	לויתן : https://maya.tase.co.il/reports/details/1016943/2/0 אנרג'יאן : https://www.themarket.com/dynamo/1.9159868

נייר חדרה OPC))	0.2			גלובס
חברות החלוקה	0.5			
סה"כ	13.34	5.35	1.24	5.35

07 מרץ 2021, כ"ג אדר תשפ"א

לכבוד

עו"ד מיכל הלפרין	עו"ד טל ארנון
הממונה על התחרות	המחלקה המשפטית
רשות התחרות	רשות התחרות
<u>ירושלים</u>	<u>ירושלים</u>

שלום רב,

הנדון: חוות דעת מטעם התנועה לאיכות השלטון בעניין הצו המוסכם
לפי ס' 50 לחוק התחרות הכלכלית בין הממונה על התחרות לחברת
נובל אנרג'י מדיטריאן

בשם התנועה למען איכות השלטון, ע"ר (להלן: "התנועה") אנו מתכבדים להעביר אליכם את התייחסותנו בעניין טיוטת הצו המוסכם בין הממונה על התחרות לבין חברת Noble Energy Mediterranean Ltd (להלן: "הצו המוסכם" או "הצו" ו"נובל", בהתאמה).

לשיטת התנועה, הצו המוסכם איננו אלא הסדר טיעון; ובמסגרתו – ועל רקע בחינת כלל נסיבות העניין – לא הושגה נקודת האיזון הראויה. זו אשר מאזנת כראוי את האינטרס הציבורי ואת הרווח התחרותי שאמור לשאת הצו המוסכם, מחד גיסא – לעומת הוויתור על נקיטת אמצעי אכיפה, על רקע מעשיה החמורים של נובל ופגיעתה (המצטברת) בתחרות, מאידך גיסא.

בכך, יש פגם משמעותי בצו המוסכם. פגם שתוצאתו פסילת הצו המוסכם. לעמדת התנועה אפוא אין מקום לאישור הצו המוסכם.

נבקשכם להביא עמדתנו המלאה לפני בית הדין לתחרות; ואף לציין שנשמח לעמוד לרשות בית הדין ורשות התחרות לשם הבהרות והרחבות בכל נושא בעל-פה.

נגה כהן סדיקלר האגף הכלכלי	חן שופר, עו"ד האגף הכלכלי	אריאל ברויזל, עו"ד מנהל האגף הכלכלי
-------------------------------	------------------------------	--

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 • فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

עמוד 1 מתוך 22

התייחסות התנועה לאיכות השלטון לצו המוסכם לפי ס' 50 לחוק התחרות

הכלכלית עם חברת נובל אנרג'י מדיטריאן

בשם התנועה למען איכות השלטון, ע"ר (להלן: "התנועה") אנו מתכבדים להעביר אליכם את התייחסותנו בעניין טיוטת הצו המוסכם בין הממונה על התחרות לבין חברת Noble Energy Mediterranean Ltd (להלן: "הצו המוסכם" או "הצו" ו"נובל", בהתאמה):

א. מבוא

1. ביום 31.1.2021 פרסמה רשות התחרות (להלן גם: "הרשות") באתר האינטרנט שלה את טיוטת הצו המוסכם בין הממונה על התחרות לנובל וכן פורסמה הודעה על כוונה להגיש את הצו המוסכם.
2. הצו המוסכם נחתם לאחר שבחודש אוקטובר 2020 איימה חברת נובל, אשר רכישתה על ידי ענקית האנרגיה "שברון" הושלמה כמה ימים קודם לכן, כי תפסיק את אספקת הגז הטבעי מאסדת "תמר" לחברת החשמל. זאת לאחר שנחתם הסכם בין האחרונה לשותפותיה של נובל במאגר תמר, על רכישת גז במחיר נמוך יותר מהמחיר שהציעה נובל.¹
3. בעקבות אירוע חמור אלה פתחה רשות התחרות בבדיקה בעניינה של נובל.
4. בדיקתה של רשות התחרות הסתיימה לאחר שזו הגיע להסכמות עם נובל, אשר עוגנו בטיטת הצו המוסכם כפי שפורסם באתר רשות התחרות.² חשוב לציין כבר עתה, שעל-אף חריגותיו ומשמעויותיו החמורות של האירוע האמור, נראה שלא בוצעה כל חקירה פלילית, אף על פי שבכוחה של רשות התחרות לנהל חקירה כזו.³
5. במסגרת הצו המוסכם הצהירה חברת נובל כי נחתם הסכם פשרה בין חברת החשמל והמחזיקות בתמר, במסגרתו תרכוש חברת החשמל גז במחירים נמוכים מאלה שהייתה רוכשת עד כה. כמו כן, אישור הצו המוסכם הותנה בכך שנובל "תאפשר לכל אחת מהמחזיקות בתמר למכור את חלקה במאגר תמר בנפרד משאר המחזיקות בתמר, תפיק ותזרים את הגז בהתאם לדרישות אלה תוך מילוי חובותיה כמפעיל זהיר וסביר..."⁴.

¹ ר' למשל: ערן אזרן "השבוע הראשון של שברון בישראל: סגרה את הברז - ועצרה את הזרמת הגז מתמר" דה מרקר (6.10.2021).

² ס' 2 לצו המוסכם.

³ ס' 47 לחוק התחרות הכלכלית, תשמ"ח-1988.

⁴ ס' 1 לצו המוסכם.

6. יוער כי נכון להיום מחזיקות במאגר "תמר" – נובל, דלק קידוחים שותפות מוגבלת (להלן: "דלק"), ישראלמקו נגב 2 שותפות מוגבלת (להלן: "ישראלמקו"), תמר פטרולים בע"מ, דור חיפושי גז שותפות מוגבלת (להלן: "דור") ואוורסט תשתיות שותפות מוגבלת.
7. כבר כעת יודגש כי התחרות בין המחזיקות בזכויות במאגר תמר לבין עצמן הוא חשוב ביותר, ומהצו המוסכם עולה אפשרות להרחיב את התחרות בשוק הגז שמאופייין במונופול שעוגן באמצעים פסולים ותוך עקיפת הגורמים המקצועיים ובפרט הממונה על ההגבלים העסקיים (כפי שנקרא אז). עם זאת, לשיטת התנועה, אין מדובר בהסדר מספק.
8. בפועל, וכפי שיפורט להלן, הצו איננו כולל התחייבות מצד נובל כי אכן תתקיים מכירה בנפרד מאסדת תמר, איננו כולל הודאה או הסכמה מטעם קבוצת נובל כי הפרו את חוק התחרות; וכן על-אף העובדה שהיה בכוחו של האירוע האמור להביא לבחינה מקיפה ושיטתית של מתווה הגז, הרי שהצו המוסכם איננו כולל התייחסות להחלטת הממשלה מספר 476 מיום 16.8.15 "המתווה בעניין הגדלת כמות הגז הטבעי המופקת משדה הגז הטבעי "תמר" ופיתוח מהיר של שדות הגז הטבעי "לויתן", "כריש" ו"תנין" ושדות גז טבעי נוספים" (להלן: "מתווה הגז").⁵
9. ויובהר הצו המוסכם נחתם על רקע מתווה הגז.⁶ במסגרת מתווה זה ניתן פטור ממספר הגבלים עסקיים לעניין שדות הגז לויתן, לפי ס' 52 לחוק התחרות הכלכלית, תשמ"ח-1988 (להלן: "חוק התחרות").
10. ויודגש – עם גילוי מאגרי הגז הטבעי במרחב הימי של מדינת ישראל התבהר שתרומתם הפוטנציאלית הכוללת לפיתוח הכלכלה והתעשייה בישראל עשויה להיות משמעותית מאוד. מאגרים אנרגטיים כאמור הם נכס אסטרטגי חשוב מאין כמותו, בעל השלכות כלכליות, מדיניות, ביטחוניות סביבתיות ובריאותיות נרחבות.
11. לפיתוח משאבי הטבע והשימוש בהם יש משמעות כבירה לעתיד החברה והמשק הישראלי, ותפקידה של המדינה, כנאמן הציבור – הוא להבטיח שמשאבים מוגבלים ומתכלים אלה ינוצלו בצורה שתניב תועלת מרבית לכלל אזרחי המדינה ולדורות הבאים; וזאת תוך מזעור השפעות כלכליות שליליות אפשריות על המשק הישראלי.

⁵ להיפך, בס' 3 לצו המוסכם נקבע כי "אין באמור בצו זה כדי להוות הסכמה של נובל לפגוע או למעט מהוראות החלטת הממשלה מספר 476..."

⁶ לשם ההבהרה נציין שכוונתנו היא שהצו המוסכם הוא תוצאה של בעייתיות כוללת שהורתה במתווה הגז. רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504, ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076 شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 • هاتف: 02-5000073 • فاكس: 02-5000076 * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076 E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

12. עמדתה העקבית של התנועה, שאף הוצגה במסגרת בג"ץ 4374/15 **התנועה לאיכות השלטון נ' ראש ממשלת ישראל וממלא מקום שר הכלכלה** (פורסם באר"ש, 27.03.16) (להלן: "בג"ץ מתווה הגז") היא שתרומתם החשובה של מאגרי הגז מותנית אפוא בכך שאוצר זה ינוהל בהתאם לחוק, ובאופן שיקדם את האינטרס הציבורי; ולא מתוך כניעה לאינטרסים הבלעדיים ולדרישות של התאגידים שהמחזיקים בו.
13. במסגרת זאת, התנועה תבקש להאיר מספר היבטים לעניין הצו המוסכם, ראשית לעניין החשש שמא, בדומה לאופן בו מלכתחילה נוצר ההסדר הכובל שהביא ליצירת מתווה הגז, **היעדר אכיפה תביא לכוח נוסף בידי של מונופול הגז ולהתחזקותו**; היבט נוסף אותו ראוי להאיר הוא העובדה כי את **המצב אותו מבקש הצו לפתור אפשר היה ממילא להשיגו ללא הסכמה** ובמקביל למאמצי אכיפה (אשר עצם קיומם נושאים משמעות כבירה כלפי הכוחות המונופוליסטית שמפגינים ענקיות האנרגיה כלפי חולשתה הבולטת של מדינת ישראל בהתמודדות מולם); לבסוף, תדגיש התנועה כי טיפול אך בסוגיית המכירה והתחרות בתמר, מאגר שני בגודלו, **לא יפתור את הבעיות המהותיות הקיימות בשוק הגז שנוצרו ממתווה הגז** אותו יש לבטל; ולכל הפחות, תבקש התנועה כי נושאים נוספים שלא הוסדרו במסגרת הצו המוסכם; ושניתן היה להביאם לדיון ולפתרון כוללני במסגרת הצו המוסכם – יוסדרו במסגרתו.
14. אולם קודם שנבוא לתיאור פרטי הקשיים העולים מנוסח הצו המוסכם, יש לעמוד על כך שצו זה בא על רקע אסדרה בעייתית ביותר של שוק הגז הטבעי – במרכזו "מתווה הגז"; והוא מופע אחד של בעיה כוללת ורחבת-היקף.
15. ההתמקדות באירוע – תוך התעלמות מהבעיה הרחבה, מביאה לידי כך שההישגים שיכולים להיות באמצעות הצו המוסכם (ואם לא באמצעותו אזי באמצעות השימוש בכלים אכיפתיים אחרים) – אינם מנוצלים.
16. למעשה, הצו המוסכם הוא המשך ההתנהלות הבעייתית של מדינת ישראל בכללותה אל מול ענקיות האנרגיה. לשיטת התנועה, ניתן היה וצריך היה להשתמש באירוע חמור זה מצד נובל, על מנת לתקן פגמים חמורים שנכללים המתווה הגז כולו.
17. ביסוד עמדתה של התנועה עומדת ההכרה שצו מוסכם הוא כלי של איזונים; ולשיטתה האיזון אשר נערך בעניין הנדון – איננו נכון. ראשית, מדובר על צו מוסכם שהוא ביסודו "עסקת טיעון" בגין אירוע חמור ביותר – הפעלת לחץ פסול, תוך שימוש בכוח מונופוליסטי לרעה (במובנו החמור ביותר) על מנת למנוע תחרות בשוק של תשתית חיונית למשק הישראלי; שנית, מדובר בהמשך התנהלות חמורה ומטרידה ביותר מצד ענקיות האנרגיה, המנצלות את חולשתה היחסית של מדינת ישראל כדי לבצע מהלכים אסורים הפוגעים בתחרות – מהלכים שהם חלק משרשרת נמשכת של ניצול חולשתה היחסית של מדינת ישראל כלפי ענקיות האנרגיה, שהובילו

בסופו של יום – ובלית ברירה – למתווה הגז: יצירה של מונופול פרטי השולט בתשתית חיונית של מדינת ישראל.

18. על רקע זה, ברי שנקודת-המוצא היא שיש מקום לנקוט בצעדי אכיפה, ושבמקרה דנן יש ערך "אינטרינזי" לצעדי האכיפה עצמם – במובן של המסר החברתי והציבורי שיש להעביר לענקיות האנרגיה. יש אפוא חשיבות מהמעלה הראשונה – לנקיטת צעדי אכיפה. במסגרת האיזון הנדרש שפירותיו הם הצו המוסכם – עולה ש"התמורה" שהייתה צריכה להתקבל (בעבור הוויתור על פעולות האכיפה) הייתה צריכה להיות יוצאת-דופן בתרומתה לתחרות; היא הייתה צריכה להיות כזו שיש בה ליצור אסדרה מחודשת של כשלים רבים ואתגרים מידיים העומדים על הפרק בכל הקשור לשוק הגז הטבעי.

19. לשיטת התנועה, כזאת לא נעשה. נקודת האיזון – לא הושגה. בכך, יש פגם משמעותי בצו המוסכם. פגם שתוצאתו פסילת הצו המוסכם.

20. הכל כפי שיפורט להלן.

ב. ההתפתחות ההיסטורית של מתווה הגז מבקשת להציב בפנינו תמרורי

אזהרה

21. כאמור, הצו המוסכם מושא עמדה זו אינו עומד לבדו; אלא מדובר בהסכם פשרה ששזור ונבנה על גבי הסדרים שונים והסכמות קודמות, כמו גם היעדרה של רגולציה משמעותית בשלבים רבים במהלך הליכי הרישוי של חיפושי הגז וההחזקה במאגרים, שעיצבו את קווי המתאר של מתווה הגז כפי שהוא מוכר לנו כיום.

22. אותן הבעיות שהובילו בסופו של דבר לצורך במתווה הגז, ולחתימה על המתווה מתוך עמדת נחיתות של הגורמים הרגולטוריים לעומת עמדת הכוח של המחזיקות במאגרי הגז, הן אותן הבעיות שעומדות בבסיסו של הצו המוסכם. כלומר – היעדר אכיפה, התפשרות חוזרת ונשנית בתנאים לא מיטביים למדינה וכן ויתור על אכיפה גם במקרים של הפרות קיצוניות, כולם מאפיינים הן את האירועים שקדמו למתווה הגז והן את החתימה על הצו המוסכם.

23. נוכח האמור, בשלב זה נבקש לעמוד בקצרה על השלבים השונים בהתגבשות המתווה – לרבות התנהלות חברות הגז, מחדלי אסדרת התחרות במשק הגז הטבעי לאורך השנים, וכן התנהלות ממשלתית קלוקלת בעת גיבוש המתווה הנוכחי. ויודגש שאין המדובר בתיאור "היסטורי" בלבד; אלא שהצו המוסכם הוא לבנה נוספת בתוך מערך היחסים הבעייתי שהתמודדותה הנרפית של מדינת ישראל עם ענקיות האנרגיה; ובעת שקילת הצו המוסכם יש ליתן משקל גם לרקע הכללי שעל בסיסו נחתם הצו המוסכם – למעשה, רקע הדברים מהווה את נקודת המוצא, במסגרת האיזון הנדרש בעת ההסכמות שבצו המוסכם.

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

24. בחינה של תהליך התהוות המתווה הנוכחי, תוך שימת דגש על האתגרים שהציבו (ואף מציבים עוד היום) בעלי האינטרס בדמות חברות הגז לטיבו של המתווה והבטחת האינטרס הציבורי במסגרתו; מחדלי האסדרה השונים והבעיות הרגולטוריות, לרבות בעיות האכיפה, שנלוו להם; ואף ה"יד הרכה" שננקטה מצד הרשויות והממשלה בעת גיבושו – **הביאו לכך שמתווה הגז, אשר אינו מקדם את האינטרס הציבורי ברמה מספקת ואינו מבטיח את ניצול משאבי הטבע באופן ששיא רווחים ויניב תועלת מרבית למדינת ישראל ולאזרחיה – מהווה את הרגולציה העיקרית אשר מופעלת על מונופול הגז היום.**

25. מכאן, שההתפתחות ההיסטורית בעניין מתווה הגז ומשק הגז הישראלי **מציבה תמריץ אזהרה ברורים אל מול רשויות המדינה, הרגולטורים, ממשלת ישראל ואף הציבור הישראלי בכל הקשור לקבלת ההחלטות בעניין ענף הגז הטבעי בישראל – לרבות אסדרה עתידית, בחינה מחודשת של האסדרה הקיימת – ובפרט, בעניין הצו המוסכם מושא חוות דעת זו. הרקע ההיסטורי של ההסדר הנוכחי, מלמד שעלינו להפיק לקחים מההתנהלות הבעייתית בעת אסדרת משק הגז בישראל – ולא לאפשר כל התפשרות נוספת (אחת מיני רבות) על האינטרס הציבורי.**

26. לאורך כל שלבי הירקמותו של מתווה הגז כפי שאנו מכירים אותו כיום, התריעו התנועה וגופים נוספים על הסכנה הייחודית בקיומו של מונופול השולט באמצעות הסדר כובל על משאב הגז הטבעי במדינת ישראל. **הנזקים כתוצאה מקיומו של מונופול כזה עלולים להתגלות, ולצערנו הרב – אף מתגלים – כהרסניים; הן לתעשייה, למשק ולכלכלה הישראלית, והן לדמוקרטיה ולתקינות הליך קבלת ההחלטות במדינה.**

27. מונופול הגז הוא תוצאה של שרשרת מעשים ומחדלים, הן של חברות הגז והן של המדינה. חוסר המשילות מבחירה, ריבוי הגורמים המאסדרים ללא חלוקת אחריות ברורה ואוזלת היד של המדינה – הם אלו שיצרו את מונופול הגז, והם אלו שהביאו את רשויות המדינה להשתעבד למונופול ודרשותיו. יש להבהיר שמונופול הגז אינו "גזירה" משמיים; אלא תוצר של הזנחה ממשלתית ארוכת שנים ושל התנהלות קלוקלת בכוונת תחילה של חברות הגז אשר יצרה הסדר כובל שהוביל ליצירת והרחבת המונופול.

28. כך לדוגמה, חרף ההגבלות בחוק הנפט, תשי"ב-1952 על היקף זכויות הנפט המותרות, הן מבחינה מספרית והן מבחינת השטח שהן חולשות עליו, במהלך השנים 2005-2010 החזיקה קבוצת דלק ב-22 רישיונות ונובל ב-16 רישיונות, המשתרעים על שטח של כ-7.7 מיליון דונם וכ-6.1 מיליון דונם בהתאמה. זאת, אף על פי שהחוק מגביל איחוד של יותר מ-12 רישיונות ולא

מאפשר החזקה של רישיון בשטח כולל העולה על 4 מיליון דונם.⁷ רק כאשר המצב האבסורדי המתואר נחשף בתקשורת, פעל משרד האנרגיה להשיב לידי את כלל זכויות היתר. **לחברות הגז הוענקה האפשרות לברור את הזכויות שיוותרו בידיהן**, כך שהזכויות בעלות הפוטנציאל הרב ביותר יוותרו בידי מי שהחזיק ברישיון שלא כדי, ואילו זכויות בעלות פוטנציאל נמוך יושבו לציבור; אם כך, **מחדל זה לכל הפחות העלה באופן משמעותי את הסיכויים להיווצרות המונופול האימתני המוכר לנו היום.**

29. יש לציין, שמחדל זה של הממונה על הנפט לא הביא את הממשלה לפעול או להקים צוות שיטפל בנושא. **במשך כל אותן שנים הממשלה לא הקימה צוות בין-משרדי, לא נטלה כל סמכות מהממונה על הנפט, ולא פעלה לביזור זכויות החיפוש.** הפעילות הנמרצת של ממשלת ישראל החלה רק כאשר התנהלות הרגולטורים לא עלתה בקנה אחד עם האינטרסים של החברות; ועל זאת נעמוד בהמשך.

30. דוגמא נוספת היא ההכרזה על התגלית במאגר לווייתן ואופן היווצרות ההסדר הכובל בין חברות הגז ביחס למאגר הגז לווייתן. במישור הרגולציה עליה אמון משרד האנרגיה, מאז דיווחן של חברות הגז בחודש דצמבר 2010 לבורסה שנמצאה "תגלית גז טבעי משמעותית" במאגר לווייתן,⁸ **לא פעל הממונה על הנפט להכריז על "תגלית" במאגר הגז האמור במשך למעלה משלוש שנים.** הכרזה זו של הממונה על הנפט מקימה חובה על פי חוק להפיק גז מהמאגר בלוחות זמנים קבועים (עד שלוש שנים); כשהפרת החובה מאפשרת למדינה להפקיע את הרישיון מידיה של החברה.

31. ואולם, חברות הגז פנו לממונה על הנפט בבקשה כאמור רק ביוני 2013 ובעקבותיה הכריז משרד האנרגיה על התגלית רק בחודש ינואר 2014. **העיכוב בהכרזה אפשר לבעלות הרישיון לקבוע את לוחות הזמנים בעצמן ולעכב את פיתוח מאגר לווייתן באופן שצמצם באופן משמעותי את התקופה בה יופק גז ממאגר תמר ולווייתן במקביל, וסיכל את האפשרות לייצר תחרות אפקטיבית בענף הגז.**

32. בנוסף, בהליך גיבוש שטר החזקה ובתוכנו נפלו פגמים כבדי משקל לרבות **אי-פרסום השטר לציבור וחוסר שיתוף של שטר החזקה עם משרד המשפטים, משרד החוץ והמשרד להגנת הסביבה**; וזאת למרות שהשטר משליך על נושאים אשר בלב סמכויותיהם של משרדי ממשלה אלו.

⁷ ס' 17 לחוק הנפט, תשי"ב-1952.

⁸ ר' דלק קידוחים שותפות מוגבלת "קידוח לווייתן 1" – תוצאות הלוגים" דיווח לרשות לניירות ערך ולבורסה (29.12.2010), פורסם באתר "מאיה".

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 • فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

33. באותו האופן, חברות הגז הפרו את חובתן הקבועה בהחלטת ממשלה 442 בנושא ייצוא הגז משנת 2013. בהחלטה זו נקבע שעליהן לחבר – על חשבונן – צינור ממאגר הגז תמר לאדמת המדינה בנוסף לצינור היחיד שהיה קיים. חרף העובדה שחברות הגז לא הקימו צינור נוסף כאמור, לא הוטלה עליהן כל סנקציה ולא ננקטו כל הליכים נגדן. זאת על-אף שהחלטת הממשלה קובעת שהפרה עלולה להוביל להפקעת שטר החזקה לפי חוק הנפט. מהפרה זו זכו חברות הגז כאשר במסגרת מתווה הגז, שלוש שנים לאחר החלטה 442 בוטלה הדרישה לחבר את הצינור הנוסף, תוך פגיעה בביטחון האנרגטי של מדינת ישראל – כך שבעלות הזכויות במאגרי הגז לא רק שלא נענשו בעקבות התמהמהותם, אלא הרוויחו ממנה.⁹

34. במישור דיני ההגבלים העסקיים חברות הגז לא פנו לממונה מראש בבקשה לקבלת פטור מהסדר כובל כנדרש; וזאת על-אף שהן היו מודעות היטב לחובתן לעשות כן. עולה שאבנר, דלק קידוחים, רציו ונובל אנרגי נהנו למעלה משש שנים מן היתרונות של הסדר כובל – זאת בניגוד לדיני התחרות, ותוך הפרה של התנאים בגינם ניתן להם פטור מהסדר כובל במאגר תמר.

35. התמונה שעולה מהשתלשלות האירועים היא שהמדינה, לאורך כל הדרך, אפשרה לחברות הגז לפעול כרצונן – ונמנעה מאכיפת הדין על חברות הגז בהתאם לסמכויותיה וחובותיה. זאת במיוחד בכל הנוגע לחובת הפקת הגז במועדים הקבועים בחוק. כך החל מונופול הגז לצבור עוצמה ולהרשות לעצמו לפעול בניגוד לדין, כאשר המאסדרים נוהגים כלפיו ב"יד רכה", וממשלת ישראל אינה עושה דבר בנדון. התנהלות חברות הגז ומחדלי הרשויות הן שאפשרו, בשלבים מסוימים, את היווצרותו של מונופול הגז ובהמשך אף את ביצורו. מציאות ריכוזית זו מייצרת תלות כלכלית, בריאותית וביטחונית של המדינה ואזרחיה בגחמותיו של מונופול יחיד שאמון על הספקת האנרגיה למדינת ישראל.

36. מכאן עולה חשש מהותי גם לעניינינו אנו – הצו המוסכם הוא-הוא המשך ישיר לאותה אוזלת יד, התנהלות מחדלית, והימנעות מאכיפה ברורה שפוגעים באינטרס הציבורי; דבר שבא לידי ביטוי בכך שפעם נוספת ובהמשך ישיר להשתלשלות אירועי העבר בהקשר המתווה, ניתנת אפשרות ממשית למחזיקות במאגרי הגז, חברות חזקות ו"מתוחכמות" באופיין, בעלות "יכולת לאתגר" את המדינה ולנצל את מעמדן הכוחני ואוזלת היד הרגולטורית לרעה¹⁰ – לחתור תחת האינטרס הציבורי ולהגיע להסדר מיטיב ונוח עבורן.

37. האירוע שהוביל להתגבשות הצו המוסכם, "הורדת השאלטר" של הספקת הגז הטבעי על-ידי חברת נובל במטרה לסכל ניסיון של המחזיקות בתמר למכור גז במחיר נמוך יותר לחברת החשמל – עולה כדי אירוע חמור ביותר שתוצאותיו היו עשויות להיות הרסניות למשק

⁹ ר' סי' ד11 למתווה הגז

¹⁰ לאורך כל חוות דעת זו מפורטות דוגמאות לכוחן של חברות הגז ור' לעניין זה ה"ש 14 לחוות דעת זו.
רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 • فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

הישראלי; ואף קוראות תיגר על הריבונות הישראלית ועקרון שלטון החוק במדינת ישראל. למרות חומרת האירוע, ובדומה למגמה באירועי עבר שמשקפת חוסר אכיפה ואי-הטלת סנקציות בעת הפרת הסכמים וביצוע עבירות מצד המחזיקות; **אירוע חמור זה אינו מלווה בהפעלת סנקציות משמעותיות כלפי חברת נובל, ואף נראה שהוא גם לא הוביל לשינוי מהותי באסדרה הקיימת שתחזיר את מכרז הכוח לציבור, ותקדם את הגשמת האינטרס הציבורי דרך המתווה.**

38. הצו המוסכם למעשה מהווה חלופה מקבילה להסדר טיעון. עם זאת, הוא אינו מכיל סנקציה משמעותית כלפי נובל ואינו מקדם את האינטרס הציבורי – באופן שחברת נובל לא נושאת בענישה אמיתית עקב מעשיה והמדינה אינה מרוויחה מספיק מההסכם ואין בו כדי להביא לה רווח שלא היה בידיה לקבל בלעדיו.

39. ולסיכום חלק זה טענת התנועה היא שיש **ערך אינטרינזי במקרה דנן לפעול באמצעות פעולות אכיפה**, ולא באמצעות צו מוסכם. על רקע החולשה ארוכת השנים שהפגינה המדינה כלפי ענקיות האנרגיה **יש חשיבות לעצם הפעלת הכוח** של המדינה במקרה דנן. ובמילים אחרות – אלא אם בצו המוסכם משיגים הישגים אדירים שיאפשרו את פתיחת שוק הגז הטבעי לתחרות חופשית משוכללת אמיתית (וכפי שנעמוד להלן, אין זה המקרה) – הרי שיש לנקוט בהליכי אכיפה, שנושאים **מסר משל עצמם** כלפי ההתנהלות הכוחנית של ענקיות הגז.

ג. הצו המוסכם רצוף פערים ובעיות

40. כאמור הצו המוסכם נחתם לאחר רצף אירועים חמור ביותר, ובעקבות בדיקה מנהלית או חקירה פלילית של רשות התחרות.¹¹ למעשה, הצו המוסכם נועד למקסם את התועלת הציבורית תוך חיסכון במשאבי אכיפה. עם זאת, כפי שיפורט להלן, הצו הנוכחי רצוף פערים ובעיות, והוא אפוף עננה של אי-ודאות לגבי יכולתו להביא לתוצאה המבוקש.

41. מעבר לדברים אלה, כפי שיובהר להלן, ההסכמות בצו אינן מספיקות, לאור מתווה הגז העומד ברקע אירועים אלה.

ג.1. הצו עמום ונתון להשפעות מצד המחזיקות במאגרים הגז

42. הצו המוסכם כולו הוא הסכם בהיקף של שני עמודים בלבד (הכולל אף הגדרות, בהיקף של עמוד אחד). עקב אופיו של הצו הוא נותר עמום לגבי סוגיות רבות.

¹¹ אמצעי האכיפה שבו התכוונה הרשות לנקוט משליך על כלי איסוף המידע שבחרה הרשות לנקוט – אם בדיקה מנהלית או פתיחה בחקירה פלילית. לתנועה לא לגמרי ברור איזה הליך היה בכוונת הרשות לנקוט.

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

43. חוסר בהירות זו – אשר ייתכן שבמקרים אחרים, אל מול גופים אחרים שיכולת האיתגור שלהם את מדינת ישראל (דיניה ומוסדותיה) היא פחותה ואולי יכול היה לעמוד – הרי שבמקרה דנן, ואל מול "לקחי ההיסטוריה" מחייבת דווקא ניסוח מדויק ובהיר הרבה יותר. כזה שאיננו מותיר כל מקום לפרשנות.

ג.1.א. חוסר הבהירות ביחס שבין הסכם הפשרה שנחתם עם חברת החשמל לבין הצו

המוסכם

44. כך, הצו המוסכם נותר עמום בכל הנוגע לחובות של נובל ביחס להסכם הפשרה שנחתם עם חברת החשמל, בין היתר, לנוכח חוסר הבהירות בין היחס שבין ההצהרה הכללית בראשית הצו (אשר איננה ממוספרת) להוראות המפרטות בפסקאות 1-3 לצו.

45. כך, לא ברור למשל האם הפרה של הסכם הפשרה עם חברת החשמל על ידי מי מהצדדים עלולה להשליך על הצו המוסכם, שהרי הצו המוסכם נוקט בלשון שאיננה ברורה דיה כשהוא קובע שהצו הוא "בכפוף לקיום התחייבויות נובל לפי סעיף 1 לצו, ונוכח הסכם הפשרה".

46. האם עצם אזכורו של הסכם הפשרה במסגרת הצו והמחויבויות הנגזרות ממנו – הופכים אותו לחלק בלתי נפרד מהוראות הצו המוסכם? האם הפרתו משמעה הפרת הצו המוסכם? אם כן – מדוע איננו מופיע בחלק "ההתחייבויות", אלא מנוסח כהצהרה כללית; מדוע הופעתו בחלק "ההתחייבויות" בצו המוסכם איננה בהמשך לתיבה "בכפוף", אלא בהמשך לתיבה "נוכח"? ואם הסכם הפשרה איננו חלק ממערך ההתחייבויות שנכללים בצו המוסכם – מדוע הוא אכן מופיע בצו המוסכם?

47. מעבר לכך, לא ברור דיו מה תהיה ההשלכה של הפרה של הצו המוסכם כולו על ידי נובל, הן על פעילותה כמחזיקה במאגרי תמר ולוויתן והן על פעילותה כמפעילה שלהם ("Operator"). כך, לא ניתן לבחון האם ייתכן מצב בו תהיה "הפרה יעילה" עבור נובל, תוך פגיעה בתחרות במשק הגז, בביטחון האנרגטי ובציבור כולו.

48. בהקשר זה יצוין כי בשנת 2006 ניתנה החלטה של הממונה על ההגבלים העסקיים (כשם התואר דאז), רונית קן, לפיה ניתן פטור למיזם משותף לחיפוש גז ונפט שלימים הפך למאגר "תמר".¹² הפטור ניתן בתנאים מסוימים עליהם שלא נשמרו על ידי החברות, כאשר רכשו את הרישיון "רציו-ים", לימים מאגר לוויתן, מה שהביא במידה רבה להסדר הכובל שהוסדר במסגרת מתווה הגז. כלומר, שימוש ב"הפרה יעילה" על ידי חברות הגז כבר נעשה בעבר על ידיהן ואף הפך למשתלם ביותר עבורן.

¹² החלטת הממונה על התחרות לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, בעניין מתן פטור מאישור הסדר כובל בין קבוצת דלק ובין נובל אנרגי ואחרים (22.8.2006) רשות התחרות 328533
רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

ג.1.ב. חוסר בהירות בקשר עם אפשרות הממונה לבחון מחדש הסדרים קודמים בגין האירוע

49. בנוסף, בהתאם לאמור בצו הממונה על התחרות מתחייבת במסגרתו שלא "תמשיך את הטיפול ולא תנקוט בצעדי אכיפה נגד מי מקבוצת נובל בגין המעשים המתוארים בתלות המחזיקות האחרות ותלונת חברת החשמל..."¹³. בכך נותרה עמימות לגבי יכולתה של הממונה והרשות לפעול על מנת להסיק מסקנות מהמקרה הנוכחי.

50. בין היתר, לא ברור האם בהתאם לצו הרשות והממונה על התחרות יוכלו לשנות את התנאים או לבטל את החלטת הפטור מאישור הסדר כובל שניתן ביום 22.8.2006 למחזיקות במאגר תמר (להלן: "פטור 2006"), האם יכולה רשות התחרות להתאים את הרגולציה הכללית בכל הנוגע להסדרים כובלים על מנת למנוע ממקרה כזה לשנות בשוק הגז ובשווקים אחרים, ועוד.

51. במילים אחרות, באופן היפוטי (שהוא אולי הרצוי) – הרשות יכולה הייתה להשתמש באותו אירוע חמור זה, כדי לבחון מחדש את פטור 2006 (בחינה de novo) על בסיס כל המידע שהצטבר מאז ניתן הפטור, ועל רקע "מתווה הגז" כולו. כלומר, לקבוע שפעולותיה של נובל אינן עולות בקנה אחד עם יסודות הפטור ותכליתו – ולהניע בחינה מחודשת של כלל ההסדרים הקיימים בשוק הגז הטבעי.

52. למעשה, לשיטת התנועה, חשש זה (של בחינה de novo של פטור 2006) שבעקבותיו עתיד להשתנות מערך ההסדרים הכוללני בשוק הגז הטבעי – הוא "המקל" האמיתי שממנו חוששת נובל. בין אם הרשות אכן בחנה אפשרות זו, ובין אם לאו – עצם האפשרות של אסדרה מחודשת של שוק הגז הטבעי (שתחילתו בבחינה מחודשת של פטור 2006; עניין המצוי בסמכות בלעדית של הרשות, משעה שאיננו נכלל ב"מתווה הגז") – הוא אשר הניע את נובל להסכים לצו המוסכם.

53. מכיוון שבכוונת התנועה אפוא לפנות לממונה בבקשה שתבחן את פטור 2006 מחדש – על רקע אותו אירוע בדיוק – הרי שהחשש המתעורר הוא שמא המילים "הממונה לא תמשיך את הטיפול..." – עלולות לפגוע ביכולתה של הממונה לערוך את אותה בחינה מחודשת, על בסיס אותו אירוע חמור. כלומר, ש"התמורה" שתקבל נובל במסגרת הצו המוסכם תהיה רחבה יותר מכפי הראוי בנסיבות העניין. קרי, לא רק "הגנה" מפני צעדי אכיפה (מנהליים או פליליים) בגין השימוש לרעה בכוח המונופוליסטי של נובל; אלא "התרחבות ההגנה" גם ביחס לסמכות הממונה לבחון פטור קודם שניתן – על יסוד אירוע חמור זה.

¹³ סעיף 2 לצו המוסכם [ההדגשה שלנו]

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

54. ויובהר – "התמורה" אשר ניתנת לנובל במסגרת אותו צו מוסכם צריכה להיות מצומצמת לתיבה "[הממונה]...לא תנקוט בצעדי אכיפה..."; אך אין מקום שבעקבות אותו אירוע – עלול הצו המוסכם למנוע בחינה מחודשת של הסדרים קודמים, כפי שלשיטת התנועה מן הראוי לעשות.

55. לסיכום עניין זה אכן יתכנו המקרים המתאימים שבהם יש גאונות בפשטות. אולם נדמה שאין ספק כי בעניין זה הפשטות הביאה לידי כך שקיימות פרצות רבות בצו המוסכם, ולחברות הגז – חברות 'מתוחכמות' ובעלות יכולת מוכחת לאתגר את המדינה בכל הנוגע לרגולציה¹⁴ – נותרו פערים אלה על מנת לקדם את האינטרסים שלהם, המנוגדים באופן חד משמעי לאינטרס הציבורי.

56. במילים אחרות, מקרה זה – הוא מאותם המקרים שבהם מוטב צו מפורט וברור, שאינו מותיר כל ספק ביחס לפרשנות הוראותיו.

ג.2. לא הושגה נקודת האיזון הראויה

ג.2.א. אין הבטחה כי אכן תתקיים מכירה בנפרד

57. ההתחייבות של נובל במסגרת הצו המוסכם מוגבלת לכך שזו "תאפשר לכל אחת מהמחזיקות בתמר למכור את חלקה במאגר..."; וכן "תכבד דרישות מכר בנפרד של כל אחת מהמחזיקות...".

58. ההתחייבות היחידה של נובל היא אפוא כי **לא תמנע** באמצעים אקטיביים מכירה בנפרד במקרה שבו יבקשו יתר המחזיקות בתמר למכור את הגז שבעלותן.

¹⁴ לכל אורך חוות דעת זו הובאו דוגמאות להיותן של חברות אלה בעלות יכולת השפעה בחלונות הגבוהים, אך מעבר לדוגמאות אלה, להשפעת חברות הגז יש אינספור דוגמאות. כך, חברות חברות הגז פועלות (בהצלחה, יש לציין) על מנת לצמצם את חוב המס שלהן למדינה על ידי תכנון מס; בנוסף על טענות לגבי אספקת הגז ושימוש המדינה באנרגיה מתחדשת. ור' בהקשר זה את דבריו של מנכ"ל משרד האנרגיה, מר אודי אדירי, בוועדת קרן העושר: "אם החברות רוצות שיצטבר כסף בקרן העושר, אני מציע שברגע שהחברות מקבלות שומה מרשות המיסים שישלמו אותה ללא דיחוי, וזה כדי שלא יהיה מצב, כפי שמתקיים היום בקרן העושר, שבו על ידי תכנוני מס כאלה ואחרים הכסף מתעכב..."; "הנתונים בשלושת החודשים הראשונים של השנה לא היו טובים, אספקת הגז לא הייתה טובה, היא לא הייתה אמורה"; "העובדה שמי שמייצג את חברות הגז יושב בכנסת ובאצטלה סביבתית מנסה לגרום למדינת ישראל לרדת עם הביטחון האנרגטי שלה, היא חמורה מאוד. אני חושב שזה לא במקום. אולי מה שמפריע להם זה שאנחנו משתמשים יותר ויותר במתחדשות...". הוועדה פרטוקול מס' 10 המיוחדת לפיקוח על הקרן לניהול הכנסות המדינה מהיטל על רווחי גז ונפט (3.11.2020). לעניין זה יפים גם דברים אלה מדברי החסבר לתזכיר חוק מיסוי רווחים ממשאבי טבע (תיקון), התשפ"א-2021 "תחום היטל רווחים ממשאבי טבע מתאפיין בנישומים שהם בעלי יכולת לאתגר את משטר השומה העצמית, באופן אשר במקרים רבים מביא לניצול לרעה ובהתחשב באינטרס הציבורי לקבלת נתח

הממשלה (government take) באופן אשר ישקף כיאות את הרווחים האמיתיים של החייבים בתשלום ההיטל"

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 • هاتف: 02-5000073 • فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

59. כלומר, נובל לא התחייבה כי מכירה בנפרד אכן תתקיים, ואף לא התחייבה כי היא תפעל אקטיבית על מנת להבטיח כי מכירה בנפרד אכן תתקיים. למעשה, יתכן מצב בו כבר מחר תשוב אסדת תמר למכור גז במשותף, בהתאם לעסקאות שייחתמו בין המחזיקות בזכויות במאגר זה. ומה הועילו אפוא חכמים בתקנתם?

60. במילים אחרות, אין באותה התחייבות של נובל במסגרת הצו המוסכם כדי לבסס קיומה של תחרות בפועל.

61. אף על פי שהאירוע החמור שהביא להגשת הצו המוסכם יש בו כדי ללמדנו על התנהלות חברות הגז מעבר לאותו אירוע נקודתי, ולהדגיש את החשיבות בהבטחת מצב בו שוק הגז הטבעי איננו מנוהל על ידי תאגיד אחד או על ידי מספר תאגידים הפועלים בתיאום, דומה כי מסקנה זו לא יושמה במסגרת הצו המוסכם. שהרי ברי כי, לנוכח הנוסח של הצו, הסכנה כי המשק האנרגטי ינוהל על ידי מספר חברות בהסדר כובל נותרה בעינה.

62. האינטרס הציבורי דורש הרחבה של התחרותיות בשוק הגז, הגברת התחרות לא רק בין אסדת לווייתן ותמר (הגדולות והמשמעותיות ביותר),¹⁵ זאת לאור ההשלכות הכלכליות, האנרגטיות והסביבתיות של הגז הטבעי על משק האנרגיה בישראל. במקום להביא הסדר המבטיח תחרות, ההסדר מסתפק בכך שנובל "תאפשר" ו"תכבד" דרישות.

63. מכאן, ברור כי ההסדר הנוכחי עלול עדיין להביא למצב בו התחרות בשוק מוגבלת.

ג.2.ב. הצו לא כולל התייחסות למתווה הגז עצמו, שמהווה הבסיס לבעיות התחרותיות

בשוק הגז

64. ההתייחסות היחידה לה זוכה מתווה הגז בצו המוסכם היא ההוצאה שלו מגדר ההסכמות – "אין באמור בצו זה כדי להוות הסכמה של נובל לפגוע או למעט מהוראות החלטת הממשלה מספר 476 מיום 16.8.15 בנושא "מתווה להגדלת כמות הגז הטבעי המופקת משדה הגז הטבעי "תמר" ופיתוח מהיר של שדות הגז הטבעי "לווייתן", "כריש" ו"תנין" ושדות גז נוספים", כפי שתוקנה בהחלטת ממשלה מספר 1465 מיום 22.5.16".

65. בכך, חוטא ההסכם לבעיה הגדולה ביותר בשוק הגז הטבעי, לפחות בכל הנוגע לתחרות בשוק זה, היא ההסדר התחרותי שקבוע במתווה הגז.

¹⁵ אף על פי שקיימים שני מאגרים נוספים, חלקם בשוק יחסית קטן. לכך גם יוסף כי חברת אנרג'יאן, שמחזיקה מאגרים הקטנים יחסית, כריש-תנין, דיווחה לבורסה כי מכרה כמעט את כל אחזקות הגז שברשותם, ור' אבי בר-אלי "האימים משתלמים: מונופול הגז עשוי לקבל מאגר נוסף במתנה", **זה מרקר** (6.1.2020)

https://www.themarker.com/dynamo/.premium-1.9425763?utm_source=App_Share&utm_medium=iOS_Native

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 • فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

66. האסדרה הלקויה של מתווה הגז באה לידי ביטוי בהיווצרותו של מונופול אימתני אשר לו שליטה וכוח עצומים על המשק הישראלי; והובילה למעשה לביצור כוחן העצום של החברות הפרטיות והגדלת היקף השפעתן על המשק הישראלי ככלל, ועל מקבלי ההחלטות בפרט.
67. כפי שפורט לעיל, מונופול הגז נולד מתוך היסטוריה העגומה של מחדלי אסדרה מטעם המדינה, הכוללת רגולטורים שבויים, אופיינה בדלתות מסתובבות והתפשרות חוזרת ונשנית עם חברות הגז, מתוך חולשה של המדינה לעומתן.¹⁶ על כן, אין זה פלא שנוצר הסדר כובל שהיה בכוחו לדרוש מהמדינה לשמר את עוצמתו ולהביא להסדר הבעייתי שהוא מתווה הגז.
68. הפתרון שמציע הצו המוסכם הוא בעצם טיפול בסימפטום בלבד. לא מדובר בטיפול היסודי הדרוש במקרה שלפנינו – בשורש הבעיה – מתווה הגז עצמו. וכפי שיפורט להלן, ניתן היה להשתמש באירוע זה כדי להביא לבחינה כוללת של כלל ההסדרים (או לפחות חלק הארי) שיוצרים את הבעיות התחרותיות במשק הגז הטבעי.
69. אין למעשה ספק שהסיבה להיווצרותו של הצו המוסכם מלכתחילה, ואף הצורך בו, טמונים בהסדר הקיים בעניין מתווה הגז – הסדר שמעניק ריכוז של כוח ושליטה לחברת נובל (בין היתר), באמצעותו החברה יכולה לשלוט באמצעות אחזקות וכן הסדרים כובלים פטורים – ואף שולטת בפועל – בנדבך מהותי במשק הגז הישראלי.
70. ואכן, אשר יגורנו בא לנו. הסירוב של נובל להזרים גז כאשר היא אינה מרוצה מההסכם בין מחזיקות אחרות לבין חברת החשמל הוא התממשות אחד החששות הגדולים בהיווצרות מונופול אימתני על משק האנרגיה. שליטה של מונופול בתחום תשתיות חיוני בישראל, קרי: בגז, מעניקה לו את האפשרות להפעיל לחץ כבד על ממשלת ישראל ומקבלי ההחלטות, לחתור תחת האינטרס הציבורי ולפגוע במשק ובדמוקרטיה. מונופולים פוגמים מטבעם בתחרות החופשית.
71. כפי שהבהיר אבי ליכט, דאז המשנה ליועץ המשפט לממשלה (משפט כלכלי), אין עוד תחום של תשתית חיונית בעל השפעה כזו, הנשלט בידי גורם ירי פרטי יחיד בישראל.¹⁷
72. במקרה זה – התנהגותה של נובל עולה כדי ניצול ציני של מעמדה המונופוליסטי לרעה; וזאת באמצעות חתירה תחת האינטרס הציבורי, השלטת אימה על מחזיקות הרוב בתמר בשל היותה בעלת השליטה באמצעי ההולכה, ולמעשה היחידה שיכולה לשלוט "בשאלטר" (או בברז) שמספק את האנרגיה למדינת ישראל.

¹⁶ ור' פרק ב' לחוות דעת זו

¹⁷ אבי ליכט "יש לויתן בחדר" (מכתב מיום 16.12.2014)

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

73. לחששות אלה אף מצטרפת בעייתיות של ריכוזיות כלל משקית, מה שאף עשוי להגביר את ההשפעה של תהליך קבלת ההחלטות במשק.¹⁸

74. ונזכיר – מטרת האסדרה ודיני ההגבלים העסקיים, ואף תכליתה ומנדט קיומה של רשות התחרות עצמה הם מזעור פגיעתם האפשרית של מונופולים בתחרות, בשוק החופשי ובאינטרס הציבורי; וצמצום כוחם של מונופולים קיימים כדי שלא יוכלו לקדם את התעצמותם ולהשיא רווחים באמצעות הטלת אימה על ספקים מתחרים, ואף על הצרכנים – הציבור בעצמו.

75. על-כן, "בחינת הגבולות" מצד חברת נובל היא מקרה בוחן יחיד, שיכול להתרחש בעוד מספר בלתי מוגבל של מקרים וריאציות שונות – בכולן נובל בעלת שליטה מוחלטת על ויסות הספקת הגז הטבעי – שליטה על היעדים, הכמויות והמועדים. לכן, אפוא, הצו המוסכם נותן מענה נקודתי לסימפטום ספציפי של בעיה רחבה בהרבה – שמקורה, כאמור לעיל, במציאות ריכוזית שמייצרת תלות כלכלית, סביבתית וביטחונית של המדינה ואזרחיה בגחמותיו של מונופול יחיד שאמון על הספקת האנרגיה למדינת ישראל.

76. נתון מטריד עוד יותר, הוא שאין הגבלת זמן מהותית על תחולתו של המתווה הנוכחי.¹⁹ אין נקודה מוגדרת בה מוטלת על המדינה והרשות החובה לבחון מחדש את ההסכם האמור – כדאיותו; הסכנות הטמונות בו; הנסיבות המשתנות; התנהלות החברות ובחינת מידת האיום המונופוליסטי על הכלכלה בישראל.

77. המקרה שבעקבותיו נחתם הצו המוסכם, הוא קריאת השכמה והזדמנות לפתוח את מתווה הגז ולבחון את השוק בכללותו. כאמור לעיל, מקור הבעיה השורשי הוא מתווה הגז עצמו; ולכן יש לפעול לבטלו. על רשות התחרות לפעול לבחינת המתווה מחדש על שולחנו של שר הכלכלה, ולהוביל ל"פתיחתו" של ההסדר הקיים תוך הטמעת שינויים מהותיים שיביאו לרפורמה בענף הגז הטבעי שתפחית את הריכוזיות במשק ותגן על האינטרסים של מדינת ישראל – האינטרסים הכלכליים בראש ובראשונה, אבל בו בזמן גם אינטרסים בריאותיים וביטחוניים של הציבור הישראלי.

¹⁸ שם.

¹⁹ כך, למשל, ההסדר במתווה הגז קובע אפשרות להאריך את הפטור לפי ס' 52 לשנת 2030 לפי שיקול דעת של שר האנרגיה, ולא הממונה על התחרות, במקרה בו "קיימים לפחות שלושה מאגרי גז טבעי המחוברים למערכת ההולכה הארצית", ללא הבטחת תחרות בפועל, ואפשרות נוספות להאריך ללא הגבלת זמן.

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

ג.2. בעיות רבות בשוק הגז נותרו ללא מענה; ויכולים היו להיפתר באמצעות אסדרה

שבעקבות המקרה דנן

78. מעבר לדברים אלה, ברור שאם כבר נעשו מאמצים להגיע להסכמה בהסדרים אלה, ראוי להביא לפתרון כמה שיותר נושאים 'פתוחים' בשוק הגז. בפועל, נותרו נושאים רבים אשר דורשים אסדרה דחופה בשוק הגז הישראלי, לרבות – בתחום התחרותיות והריכוזיות בשוק זה.

79. דברים אלה יפים במיוחד לאור העובדה שתובא להלן כי ניתן היה להגיע להישגים דומים באמצעים של אכיפה, תוך נקיטת מדיניות קשה יותר אל מול נובל.²⁰

80. כך, אך לאחרונה פורסם כי נובל ודלק השתתפו יחד במכרז הבין לאומי למתן רישיון חיפוש-ימי בבלוק 72 (לשעבר רישיון אלון D), מה שעשוי להרחיב את המונופול בו הן מחזיקות.²¹ ועדת הריכוזיות אמנם התנגדה לכך מתוקף סמכויות לפיה פרק ב' לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, תשע"ד-2013 בשל שיקולי ריכוזיות כלל משקיים הנוגעים לקבוצת תשובה; טרם פורסמה חוות הדעת ברמה המשקית.²²

81. סוגיה נוספת שעודנה "פתוחה" היא בכל הנוגע לזכות הווטו של נובל ודלק במאגרי הגז, ולאסדרת המכירה של האחזקות של נובל לקבוצה בלתי תלויה. אף על פי שכביכול במכירה בנפרד נמנעת מנובל זכות הווטו, הרי שהמנגנון הקיים לא מבטיח כי אכן תתקיים מכירה בנפרד. מעבר לכך, ההגבלה על זכות הווטו נוגעת לא רק להתקשרות בעסקאות למכירת גז (על כל רכיבי התקשרות כזו) כי אם גם ל"פיתוח, הרחבה או שדרוג של תמר בכפוף לחובותיה של נובל כמפעיל זהיר (prudent operator)".

82. ונפרט: במתווה הגז נקבע כי נובל לא תחזיק בזכות וטו כלשהי הנוגעת לתמר, לכל המאוחר 72 חודשים מיום הפעלת ס' 52 לחוק ההגבלים העסקיים (כלומר, 72 חודשים מיום 17.12.2015 – 17.12.2021).²³

"החל מהמועד הקובע לתמר או מיום מכירת החזקות נובל בתמר כאמור לעיל, לפי המוקדם, נובל לא תחזיק בזכות וטו כלשהי הנוגעת לתמר, לרבות ביחס להתקשרות בעסקאות למכירת

²⁰ ר' פרק ד' לחוות דעת זו.

²¹ אבי בר-אלי "האימים משתלמים: מונופול הגז עשוי לקבל מאגר נוסף במתנה", דה מרקר (6.1.2020) https://www.themarker.com/dynamo/premium-1.9425763?utm_source=App_Share&utm_medium=iOS_Native

²² הוועדה לצמצום הריכוזיות, "חוות דעת הוועדה לצמצום הריכוזיות בעניין הקצאת רישיון חיפוש הגז והנפט 'בלוק 72' לקבוצת תשובה" (10.1.2021)

²³ ס' 112 לנספח א' למתווה הגז. שם נקבע כי "החל מהמועד הקובע לתמר או מיום מכירת החזקות נובל בתמר כאמור לעיל, לפי המוקדם, נובל לא תחזיק בזכות וטו כלשהי הנוגעת לתמר" כאשר המועד הקובע לתמר מתייחס ליום הפעלת ס' 52 לחוק התחרות; ויום מכירת החזקות בתמר מתייחס להעברת הזכויות של נובל בתמר לגורם שלישי שאינו קשור ואינו מחזיק בשליטה בלווייתן, כריש או תמיר, כך שסך הזכויות של נובל בתמר לא תעלה על 25%.

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 • فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

- גז מתמר או כל רכיב בהתקשרות כאמור, וכן פיתוח, הרחבה או שדרוג של תמר בכפוף לחובותיה של נובל כמפעיל זהיר (prudent operator)."
83. אין ספק כי מצב בו מכירת גז מהמאגר דורשת הסכמה של נובל, תוך דרישה לשינוי במחיר או בתנאים אחרים היא מצב בו נובל מחזיקה בזכות וטו.
84. בהתאם לחוות הדעת של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, מאיר לוין, אשר ניתנה לאחר פנייה מטעם רשות התחרות בעקבות האירועים שהביאו את לחתימת הצו המוסכם, קיימת הכרה בכך שבמצב בו נדרשת הסכמה של כל אחת מהשותפות במאגר הוא מצב בו כל אחת מהמחזיקות מחזיקה בזכות וטו.²⁴
85. אף על פי שיש שכביכול יש בצו המוסכם כדי לפתור את הסוגיה בכל הנוגע להתקשרות בעסקאות למכירת גז,²⁵ אין בו כדי לפתור את זכות הווטו של נובל בכל הנוגע להסדרים אחרים, למשל לסוגיות פיתוח הרחבה או שדרוג.
86. והרי משביססנו שבידיה של נובל זכות וטו לעניין מכירה, קרוב לוודאי שבידיה זכו וטו לעניינים אחרים, מתוקף היותה מפעילת המאגר. כלומר, דומה כי כעת נמצאת נובל במצב של "הפרה צפויה", בהתאם לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1970, שתתקיים לכל המאוחר בדצמבר 2021. דומה כי הצו מותיר את המצב כך שהמדינה "ממתינה" עד להפרה, במקום לטפל בבעיה לעומקה כבר כעת.
87. בנוסף, כזכור בהחלטה 442 נקבעה חובה להקמת צינור נוסף מאסדת תמר אל חופי המדינה; עם זאת במתווה הגז, שונתה החלטה זו כך שתיבחן הרחבת שדה "תמר" והאפשרות להקים צינור נוסף מן האסדה. נקבע כי באם יוחלט על הקמת צינור זה בעלי חזקת תמר יפעלו בכל האמצעים הנדרשים ועל חשבונם לאפשר את החיבור הנוסף. סוגיה זו יכולה הייתה להרחיב הן את התחרות ובעיקר את הביטחון האנרגטי של ישראל, שתלוי על צינור בודד המחבר את אסדת תמר לחופי ישראל.²⁶

²⁴ ייעוץ וחקיקה (משפט כלכלי), "זכות הווטו של נובל במאגר תמר" חוות דעת (6.9.2020) (להלן: "חוות הדעת של לוין").

²⁵ כפי שהובהר לעיל, ככל שעסקאות בין המחזיקות עצמן ישנו את מנגנון המכירה שמבקש הצו המוסכם ליישם, לא יהיה בכוחו של הצו המוסכם לשנותו.

²⁶ עמירם ברקת, "פרשנות: מדינה על הקשקש – השאלות שמעוררת התקלה בתמר" גלובס (22.9.2017) <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001205873>; יודגש כי אף על פי שכיום פועל גם מאגר לויתן, עדיין יש חשיבות להקמת צינור נוסף ממאגר תמר.

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

88. מעבר לסוגיות אלה עומדות אף סוגיות הנוגעות למס המוטל על החברות, כאשר אלה עושות הכל על מנת שלא לשלם את המס הנמוך שמוטל עליהן,²⁷ סוגיות סביבתיות, סוגיות הנוגעות לעתודות הגז המוכרות על מנת לקבוע את שיעור הייצוא המותר; ועוד.

89. לסיכום עניין זה, דווקא במעמד ההסדר, שכפי שיובהר בהרחבה בסמוך להלן, ניתן היה לתוצאה דומה גם ללא הסכמת נובל, ניתן וראוי היה להסדיר את הסוגיות הללו, גם אם מתווה הגז כולו לא נבחן מחדש במסגרת זו.

ד. בכוחה של הרשות להביא להישג דומה באמצעות אכיפה ובשילוב עם

ענישה

90. בניגוד למשתמע מהצו המוסכם, לפיו, על פניו נובל מוותרת על זכויות בתמורה להפסקת הבדיקה של האיומים שהושמעו מצד נובל על ידי רשות התחרות והימנעות מהטלת עיצומים, בפועל הזוכה מהצו המוסכם היא נובל לבדה; הציבור איננו מרוויח דבר.

91. הסיבה המרכזית לכך היא העובדה שאפשר היה להגיע לאותה תוצאה באמצעות אכיפת דיני התחרות ותוך עמידה בתנאים הנוכחיים של מתווה הגז (כלומר, מבלי להתמודד עם הקושי שנובע מבחינה של המתווה הבעייתי גם כן). כלומר, במקרה זה אין סיבה לוותר על צעדי הבדיקה, האכיפה והענישה.

92. ויודגש כי "הבשורה" שמביא הצו המוסכם הוא כי נובל "תאפשר" מכירה בנפרד, אולם בכך אין ביטחון כלשהו שאכן בפועל מכירה בנפרד אכן תתקיים; בפועל ההתחייבות היחידה של נובל בהקשר זה היא שנובל לא תוכל למנוע את המכירה בנפרד במאגר.

ד.1. הסירוב של נובל להזרים גז הוא בלאו הכי שימוש לרעה בכוחה כמונופול

93. כידוע, נכון להיום לנובל יש "תפקיד כפול" בכל הנוגע למאגרי הגז – החברה מחזיקה באחוזים מהמאגר (25% מהמאגר נכון להיום), והן כמפעילה של מאגרי הגז ("operator"). עובדה זו מהווה ניגוד עניינים מובנה של חברת נובל, לאור האינטרסים השונים שלה כמפעילה וכמחזיקה במאגר, ובפרט במערכת היחסים עם יתר השותפים במאגר.

94. דברים אלה מקבלים משנה תוקף לאור היותה של נובל אף מחזיקה במאגר "לוויתן", הגדול כמעט פי שניים ממאגר תמר, ובו החזקותיה של נובל עולים כדי כ-40%. כמוכן, העובדה כי נובל מחזיקה הן בלוויתן והן בתמר חוסה תחת הפטור בהתאם לס' 52 כפי שנקבע במתווה הגז.

²⁷ שני אשכנזי, 'מנכ"ל משרד האנרגיה: "שחברות הגז יתחילו מקביעת מחירים סבירים, ויפסיקו תכנוני מס שמובילים לזה שהכסף לקרן העושר מתעכב"' גלובס (3.11.2020)

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001348103>

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 • فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

95. עם זאת, האיום של נובל שלא תזרים את הגז בהתאם למחירים שנקבעו בהסכם בין חברת החשמל ליתר המחזיקות בתמר (להוציא את דלק), היא פגיעה בדיני התחרות אשר חורג מההסדר הקבוע במתווה הגז.

96. בכל הנוגע להיותה של נובל מפעילה (במובחן מכובעה כ"מחזיקה"), מדובר במונופול לכל דבר, לאור היותה של נובל מחזיקה בכוח שוק משמעותי.²⁸ כלומר, כאשר סירבה נובל להזרים את הגז של מתחרותיה לישראל היה זה לא פחות מניצול לרעה של כוחו כמונופול, באופן שחורג מהפטור שניתן במסגרת מתווה הגז.

97. בסופו של דבר עשתה נובל שימוש בכוחה כמפעילה על מנת למנוע ממתחרותיה כמחזיקה בזכויות במאגר מלמכור את הגז במחיר נמוך.

98. ויודגש, מתווה הגז אמנם פוטר את דלק ונובל מהגבלים עסקיים לפי ס' 52 לחוק ההגבלים, ובפרט "היותן של דלק ונובל בעלות מונופולין", עם זאת מדובר בפטור שנובע מהיותן בעלות מונופולין מכוח ההכרזות של הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 13.11.2012, שהתייחסה אל כלל מחזיקות תמר ובה אין כל התייחסות להיותה של נובל בעלת מונופולין בהיותה המפעילה של אסדות הגז.²⁹ המדובר אפוא ב"שני כובעים" שונים.

99. כך או כך הפטור המפורט במתווה הגז ממילא איננו חל בכל הנוגע לסעיף 29 לחוק התחרות, לפיו "בעל מונופולין לא ינצל לרעה את מעמדו בשוק באופן העלול להפחית את התחרות בעסקים או לפגוע בציבור". האיסור הזה חל על נובל הן כמפעילה והן כבעל זכויות במאגר.

100. מעבר לכך, באמצעות סעיף 30, 31 ו-30 ניתן לכפות על נובל בהיותה המפעילה של מאגרי הגז לאפשר ליתר המחזיקות במאגר למכור את הגז שבבעלותן באופן עצמאי וללא תלות בנובל. בכך, תוכל הרשות אף להגיע לשינויים מהותיים יותר בכל הנוגע לשוק הגז הישראלי.

101. כעת עולה חשש כי לאור החתימה על הצו יכולתה של הרשות להביא לשינויים הכה נדרשים האלה – מוגבלת.

2. מכירה משותפת בתמר היא ממילא הסדר קובל אסור

102. כאמור, בהתאם לצו המוסכם מתחייבת נובל שתאפשר מכירה בנפרד של הגז ממאגר תמר. אין בכך הבטחה כי מכירה בנפרד אכן תתרחש. כך או כך, מכירה משותפת היא ממילא הסדר קובל אסור, וכפי שיפורט אין מדובר בהסדר קובל שזכה לפטור בהתאם לחוק התחרות הכלכלית.

²⁸ ס' 26 לחוק התחרות הכלכלית

²⁹ החלטת הממונה על ההגבלים העסקיים לפי ס' 26 לחוק התחרות בעניין הכרזה על השותפות ב"תמר" בעלות מונופולין באספקת גז טבעי לישראל (13.11.2012)

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

103. חוק התחרות אוסר על אדם להיות צד להסדר כובל, הסדר בין בני אדם המנהלים עסקים, לפיו אחד הצדדים לפחות מגביל עצמו באופן העלול למנוע או להפחית את התחרות בעסקים בינו לבין הצדדים האחרים להסדר. אין ספק כי הסדר מכירה מתואמת עולה כדי הסדר כובל.³⁰

104. לעניין מתווה הגז, יוזכר כי הפטור שם בכל הנוגע להסדרים כובלים, להבדיל ממונופולים, אינו נוגע כלל במאגר תמר. כך, ההגבלים העסקיים שביחס אליהם הופעל הפטור לפי ס' 52 לחוק ההגבלים:³¹

104.1. הסדר כובל שנוצר כתוצאה מרכישת הזכויות בהיתר רציו-ים על ידי דלק ונובל; ההסדר שנוצר כתוצאה מחבירת הצדדים כבעלים משותף של היתר רציו-ים ולוויתן.

104.2. ההסדר שייווצר במקרה בו הצדדים או חלק מהם ישווקו במשותף את הגז שיופק מלוויתן לשוק המקומי.

104.3. ההסדר שייווצר במקרה בו הצדדים און חלק מהם ישווקו את הגז שיופק מלוויתן במשותף לייצוא בלבד.

104.4. הסדר כובל העשוי להיווצר מהסכם רכישה מסוים של גז טבעי מלוויתן.

104.5. היותן של דלק ונובל בעלות מונופולין מכוח ההכרזות על המחזיקות בתמר כבעלות מונופולין.³²

105. להשלמת התמונה יוזכר כי בשנת 2006 ניתנה החלטה של הממונה על ההגבלים העסקיים (כשם התואר דאז), רונית קן, לפיה ניתן פטור למיזם משותף בחיפוש נפט וגז טבעי לשם הפקתו ושיווקו. הפטור ניתן למתך תוקפם של רישיונות החיפוש "מיכל" ו"מתן", לימים מאגר הגז "תמר", למשך תוקף הרישיונות לחיפוש ותוקפם של שטרי החזקה. הפטור ניתן לדלק, אבנר חיפושי נפט וגז בשותפות מוגבלת, ישראלמקו, אס.טי.אקס (2000) שותפות מוגבלת, דור, ודור כימיקלים בע"מ.³³

106. החלטה זו ניתנה בתנאי ברור – התאגידים המקומיים לא יחזיקו במשותף בכל זכות למעט הזכות הנובעת מרישיונות "מיכל" ו"מתן".

³⁰ ס' 2 ו-4 לחוק התחרות הכלכלית.

³¹ ראו נספח א' להחלטת הממשלה מס' 476 מיום 16.8.2015 בעניין מתווה להגדלת כמות הגז הטבעי המופקת משדה הגז הטבעי "תמר" ופיתוח מהיר של שדות הגז הטבעי "לוויתן", "כריש" ו"תנין" ושדות גז טבעי נוספים (להלן: "מתווה הגז").

³² ההכרזות בכוונה להכרזת הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 13.11.2012 על השותפות בתמר כעל בעלות מונופולין לפי סעיף 26(א) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

³³ החלטת הממונה על ההגבלים העסקיים "הודעה על פטור מאישור הסדר כובל לפי חוק ההגבלים העסקיים, התמ"ח-1988" (31.8.2006)

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 • فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

107. נכון להיום, ההסדר הכובל בתמר מתבסס כולו על החלטת רשות התחרות, דאז הרשות להגבלים עסקיים, ובכוחה לבטל את ההחלטה הזו.³⁴

108. כך, ממילא מדובר בהסדר שהופר טרם החתימה על מתווה הגז, לאור רכישת רישיון החיפוש ב"רציו-ים", לימים לוויטן; אך בעניינינו, האירועים שבעקבותיה מבקשת הרשות להגיש את הצו המוסכם כשלעצמם מביאים למסקנה כי יש לבטל את הפטור הקבוע בהחלטת הממונה מ-2006, לאור התנהלותה של נובל. התנהלות זו מוכיחה כי פטור 2006 פוגע לא רק בציבור אלא גם במתחרות החלשות, יחסית, לנובל. ככל שהחלטה זו אכן תבוטל (ושוב, נזכיר את הבעייתיות העולה מהנוסח העמום שבצו ביחס לתיבה "לא תמשיך את הטיפול" עליה עמדנו לעיל), תובטח תחרות בין המחזיקות בתמר, בשונה מהצו שקובע כי נובל "תאפשר" ו"תכבד".

109. כלומר, אף על פי שאין להפחית בחשיבות של ההסדרים שנקבעו – ואכן מדובר בהסדרים חסרי תקדים בעלי משמעות כלכלית בעייתית ביותר, אשר חלק ממנה מתבררת בימים אלה – אין מדובר בהסדרים שמגבילים את רשות התחרות בכל הנוגע לקביעה כי מכירה משותפת, תיאום מחירים או הסכמים אחרים בין השותפות באסדת תמר היא הסדר כובל.

ד.3. ההישג הוא ממילא "עניין של זמן" – ההישג בעצם נמדד רק במספר

חודשים, וזאת לאור ההגבלה על זכות הווטו של נובל ב"תמר"

110. יוזכר בהקשר זה כי כקבוע במתווה הגז, נובל לא תחזיק בזכות וטו כלשהי הנוגעת לתמר, לכל המאוחר 72 חודשים מיום הפעלת ס' 52 לחוק ההגבלים העסקיים (כלומר, 72 חודשים מיום 17.12.2015 – 17.12.2021).³⁵ אין ספק כי מצב בו מכירת גז מהמאגר דורשת הסכמה של נובל, תוך דרישה לשינוי במחיר או בתנאים אחרים היא מצב בו נובל מחזיקה בזכות וטו. לעמדה זו שותף גם המשנה ליועץ המשפטי (כלכלי).³⁶

111. כלומר, ברור כי האיסור על נובל למנוע ממתחרותיה למכור את הגז בנפרד היה מוגבל בזמן.

112. גם אם אין בכוחה של רשות התחרות לכפות את ההסדר הנוכחי על נובל בהיותו נכלל תחת "מתווה הגז", ברור כי היא תוכל לכפות את ההסדר הנוכחי בעוד כתשעה חודשים. מכאן ניתן להסיק כי במסגרת הצו המוסכם נעשה וויתור של רשות התחרות על אכיפה יעילה כנגד מי שניצלו את כוחם בציניות ותוך פגיעה בתחרות מבלי לקבל תמורה מספיקה.

³⁴ הנחת המוצא לגבי החלטות מנהליות היא כי הן אינן סופיות, ור' ברק ארז **משפט מנהלי** 373-374 (כרך א', 2010), ס' 15 לחוק הפרשנות קובע סמכות כללית של בעל סמכות לקבוע תקנות והוראות מנהלת גם לבטל, לתקן לשנות או להתלות את הוראות מנהל ותקנות הקבועות.

³⁵ ס' 112 לנספח א' למתווה הגז. שם נקבע כי "החל מהמועד הקובע לתמר או מיום מכירת החזקות נובל בתמר כאמור לעיל, לפי המוקדם, נובל לא תחזיק בזכות וטו כלשהי הנוגעת לתמר" כאשר המועד הקובע לתמר מתייחס ליום הפעלת ס' 52 לחוק התחרות; ויום מכירת החזקות בתמר מתייחס להעברת הזכויות של נובל בתמר לגורם שלישי שאינו קשור ואינו מחזיק בשליטה בלוויטן, כריש או תמיר, כך שסך הזכויות של נובל בתמר לא תעלה על 25%.

³⁶ ר' חוות הדעת של לוי.

113. לנוכח דברים אלה, לאור קביעתו של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט כלכלי), מאיר לוי, ממילא החלטת נובל שלא לאפשר ליתר המחזיקות בתמר למכור גז בנפרד היא זכות וטו, ומכך ברור כי ה"הישג" שבמרכזו הצו המוסכם היה מושג בעוד כתשעה חודשים.

ה. סיכום

114. מדברים אלה עולה כי אפשרויות האכיפה מטעם רשות התחרות טרם מיצו את עצמן, וכי ה"רווח" לציבור מן הצו המוסכם מוגבל.

115. במילים אחרות, "נוסחאת האיזון" שביסוד הצו המוסכם – איננה מאוזנת. את האירוע החמור ניתן וצריך היה למנף לטובת בחינה מחודשת של כלל ההסדרים שקיימים במשק הגז הטבעי בישראל, ולהביא לבניית יסודות תחרותיים יותר בשוק הגז; כולל דרישה להתחייבויות "קשיחות" מצד נובל שיבטיחו תחרות. למעשה, נובל פגעה קשות בתחרות בשימוש שעשתה בכוחה המונופוליסטי – באירוע מושא הצו המוסכם – והמחיר שהיא נדרשת לשלם, איננו אלא הקדמת ביצוע במספר חודשים, של פעולה שהיא ממילא נדרשה לבצע עד לדצמבר 2021. בכך אין די.

116. ודאי כך הם פני הדברים בשעה שנוכח ההיסטוריה – עולה שבעניינינו קיימת חשיבות אינטרינזית מובהקת בשימוש בכלי אכיפה כלפי נובל, ולא בהגעה לצו מוסכם עימה. לנקיטה בפעולות אכיפה יש ערך אמיתי וממשי אל מול ההתנהלות של ענקיות האנרגיה בכלל; ואל מול נובל בפרט.

117. על כן, לגישת התנועה, יש לדחות את הצו המוסכם ועל הרשות לשוב לפעולות אכיפה, תוך חקירה מנהלית ופלילית של האירועים שהובילו לחתימת הצו המוסכם.

118. כמו כן, גם על רקע אירוע זה – על הרשות לפנות לשר הכלכלה במסגרת סמכויותיה לפי לחוק התחרות, ולהביא לביטולו של הפטור לפי ס' 52 לחוק התחרות להגבלים העסקיים הקיים בשוק הגז הטבעי בישראל, אשר ניתן במסגרת מתווה הגז.

119. נבקשם להביא עמדתנו המלאה לפני בית הדין לתחרות; ואף לציין שנשמח לעמוד לרשות בית הדין ורשות התחרות לשם הבהרות והרחבות בכל נושא בעל-פה.

ירושלים, 07 מרץ 2021, כ"ג אדר תשפ"א

נגה כהן סדיקלר
האגף הכלכלי

חן שופן, עו"ד
האגף הכלכלי

אחיה ברזיל, עו"ד
מנהל האגף הכלכלי

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

עמוד 22 מתוך 22

3 במרץ 2021

בדוא"ל: talarn@competition.gov.il

לכבוד
עו"ד טל ארנון
רשות התחרות
רח' עם ועולמו 4
ירושלים 9134102

ח.נ.,

**הנדון: התייחסות עמותת שומרי הבית לצו מוסכם לפי סעיף 50ב(ד) לחוק התחרות הכלכלית – נובל אנרג'י
מדיטריניאן לימיטד**

בשם מרשתי, שומרי הבית (ע.ר.) – ובהתאם להוראות סעיף 50ב(ד) לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח – 1988 (להלן: "חוק התחרות הכלכלית") אני מתכבד להביא בפני הממונה על התחרות את התייחסות עמותת שומרי הבית לצו שבנדון (להלן: "הצו"), כדלקמן:

א. כללי

1. מרשתי, שומרי הבית, היא עמותה רשומה ששמה לה למטרה לעצב מחדש את משק האנרגיה בישראל ולפקח על משק הגז המקומי. במסגרת זו, בין היתר, עתרה מרשתי כנגד רשות החשמל, חברת החשמל לישראל וגורמים נוספים ביחס לכוונה לאשר את הסדר למחיקת מרבית חוב חברות הגז המצריות לחברת החשמל. בנוסף, מרשתי פעלה ופועלת במגוון כלים משפטיים ואחרים לשם הגשמת מטרותיה.
2. כפי שבוודאי ידוע לך, בעקבות התנהלות כוחנית ובלתי חוקית לכאורה של חב' נובל אנרג'י מדיטריניאן לימיטד (להלן: "נובל"), שעיקרה סירובה של נובל (ו/או מי מטעמה) לאפשר לחברת החשמל לממש חוזה לרכישה של גז מוזל לצרכיה ממאגר תמר. בכך, חייבה למעשה נובל, לכאורה, את חברת החשמל להמשיך ולרכוש גז יקר ממאגר לווייתן בו היא מחזיקה חלק (כיום באמצעות חברת שברון) תוך שהדבר גורם לחברת החשמל נזקים כספיים המוערכים בעשרות מיליוני שקלים.
3. בהקשר זה יוזכר, כי נוכח העובדה כי נובל מחזיקה 25% במאגר תמר (עליו חלות חובות מיסוי מכוח הוראות ועדת ששינסקי כבר כיום) ו 39.66% במאגר לווייתן (עליו חובות המיסוי יחלו רק בעוד מספר שנים) האינטרס של נובל להסיט את הכנסותיה מתמר ללווייתן הוא ברור.
4. על רקע זה פורסם הצו במה שנראה כויתור הממונה על הרצון להפעלת סמכויותיה בהתאם לחוק התחרות הכלכלית כנגד נובל אנרג'י ושברון נוכח ההתנהלות שתוארה - ותחת זאת להחיל את הוראות ההסדר שבנדון.
5. ייאמר כבר עתה, כי מרשתי סבורה כי לא ראוי היה כלל, כי הממונה תפנה לבית הדין נוכח הנסיבות שתוארו והיא שומרת את טענותיה בעניין זה. די אם יוזכרו בהקשר זה הוראות סעיף 50(ב) לחוק התחרות הכלכלית המחייבות לפרט את החלופות למתן הצו – חלופות שלא נזכרו כלל במסמכים שפורסמו על ידי הממונה.

6. כך או כך, לדעת מרשתי נפלו בצו פגמים המחייבים את תיקונו בטרם הבאתו לאישור ו/או אף ביטולו כליל. ונפרט.

ב. חברת החשמל זקוקה לחוזה לרכישת גז במחצית הראשונה של 2021 בלבד

7. על פי הוראות הצו "חברת החשמל תרכוש גז ממאגר תמר במחירים נמוכים מהמחירים שבהם נובל נהגה למכור גז לחברת החשמל".

8. לכאורה, יש בהוראה זו כדי להיטיב עם חברת החשמל (וכפועל יוצא לכך גם עם ציבור הצרכנים) ואולם כפי שיפורט להלן, אין להוראה זו כל משמעות של ממש.

9. בשנת 2012 חתמה חברת החשמל חוזה עם שותפויות מאגר תמר, שכתוצאה ממנו היא מחויבת לרכוש כמות של BCM 1.75 של גז בשנת 2021 ו- BCM 3 של גז בכל אחת מהשנים 2022 – 2028.

10. מכאן, שהחל משנת 2022, לחברת חשמל חוזה מחייב עם שותפויות תמר לקניית BCM 3 של גז מידי שנה, כמות שצפויה בשנים הקרובות למלא את רוב דרישתה (אם לא את כולה), שכן חברת החשמל צפויה למכור תחנות כוח נוספות הפועלות על גז (על פי הרפורמה במשק החשמל) ולכן צורכי חברת החשמל בגז יפחתו.

11. ביחס לשנת 2021, הרי שרק החל מהמחצית השנייה של שנת 2021, צפוי המחיר שתשלם חברת החשמל על הגז שתצרוך ממאגר תמר לרדת בשיעור של 25%. על מנת להנות ממחיר מוזל זה, החליטה חברת החשמל לרכוש את הכמות אליה היא מחויבת לרכוש ממאגר תמר (BCM 1.75) במחצית השנייה של השנה בלבד.

12. בנסיבות אלה, ונוכח צריכת הגז השנתית של חברת החשמל העומדת על כ- BCM 3.5 זקוקה חברת החשמל לרכוש גז בהיקף מוערך של כ- BCM 1.75 נוספים במחצית הראשונה של שנת 2021 והדעת נותנת כי תפעל לטובת השגת המחיר הטוב ביותר עבור הגז שייצרך על ידה בתקופה זו של השנה.

13. מן האמור עולה אפוא, כי הצורך הכמעט יחידי של חברת החשמל בחוזה גז נוסף בתקופת הזמן הנראית לעין (מעבר לחוזה ההיסטורי מול שותפויות מאגר תמר) הינו למחצית הראשונה של 2021 בלבד, כך שכל הטבה במחיר הרכישה שקיבלה לכאורה חברת החשמל לאחר מועד זה הינה חסרת כל משמעות כספית עבורה.

ג. חוזה חברת החשמל לרכישת חשמל במחצית הראשונה של 2021 אינם משקפים את המחיר הזול ביותר עבור חברת החשמל

14. כאמור לעיל, חברת החשמל זקוקה לחוזים מוזלים לרכישת גז אך ורק עבור המחצית הראשונה של שנת 2021. כפי שיפורט להלן, ביחס לתקופה זו חברת החשמל לא ניצלה את האפשרות העומדת לכאורה לרשותה לרכישה של גז במחירים זולים והמשיכה לרכוש חלק מן הגז הדרוש לה במחירים גבוהים.

15. על פי דיווח של חברת החשמל¹ מיום 31.1.21, על מנת לספק (בקירוב) את דרישתה לגז במחצית הראשונה של שנת 2021, היא חתמה על שני חוזים מול שותפויות לוויתן ותמר, כדלקמן:

א. חוזה מול שותפויות לוויתן ולפיו התחייבה על רכישת כ- BCM 1.2 של גז ממאגר לוויתן. על פי אותו הדיווח, BCM 0.51 של גז מסך הכמות הנ"ל ירכשו במחיר גבוה יחסית²

ב. חוזה מול שותפויות תמר לפיו היא תרכוש כ- BCM 0.44 של גז ממאגר תמר במחיר אשר נמוך מהסכם לוויתן והסכם תמר³ (המקורי)

16. על פי האמור בצו כתוצאה ממתן האפשרות לחברת החשמל לרכוש גז במחיר מוזל ממאגר תמר במחצית הראשונה של שנת 2021, צפויה חברת החשמל לחסוך (ביחס למחירים אותם שילמה לרכישת הגז ממאגר לוויתן) סך של כ- 100 מיליון ₪. במילים אחרות, עבור אותם BCM 0.44 שחברת החשמל התחייבה לרכוש ממאגר תמר במחיר מוזל, היא צפויה לחסוך כ- 100 מיליון ₪ ביחס לחוזה מול לוויתן.

17. מכאן שאילו רצתה בכך, יכלה חברת החשמל לבחור לרכוש עבור המחצית הראשונה של שנת 2021 גז נוסף הדרוש לה ממאגר תמר במחיר נמוך יותר מאשר היא התחייבה לשלם למאגר לוויתן ובכך לחסוך בנוסף סכום עתק של כ- 270 מיליון ₪, נוסף על החיסכון בן 100 מיליון השקלים המצוין בצו⁴

18. דא עקא, ולמרות האמור בצו לפיו אין התניה בין רכישת גז של חברת חשמל ממאגר תמר לרכישת גז ממאגר לוויתן, הרי שאין כל הסבר מניח את הדעת מדוע בחרה חברת החשמל להמשיך ולרכוש גז במחיר יקר ממאגר לוויתן על חשבון גז במחיר זול יחסית ממאגר תמר ולשלם בגין בחירה זו תשלום עודף של 270 מיליון ₪.

19. מכאן וללא הסבר מניח את הדעת, מתבקשת המסקנה כי נוכח העובדה כי חברת חשמל התחייבה לרכוש גז במחיר יקר מלווייתן במקום רכישה של גז (נוסף) במחיר מוזל מתמר, אין בסיס להצהרת נובל בצו לפיו אין התניה בין רכישת גז של חברת חשמל לרכישה ממאגר לוויתן.

20. במילים אחרות, ניתן להניח בסבירות גבוהה כי חברת החשמל הייתה פועלת על מנת למקסם את האפשרות לרכוש גז זול והסיבה שלא עשתה כן נעוצה לכן בתנאים בלתי עניינים שנכפו עליה.

ד. יש לתקן את הצו ולחייב מכירת גז מוזל לחברת החשמל עבור מלוא צרכיה במחצית הראשונה של שנת 2021

21. מן האמור עולה, כי למרות הוראות הצו הרי שהלכה למעשה חברת החשמל לא ניצלה את אפשרותה לקנות במחיר מוזל את מלוא הגז הדרוש לה ממאגר תמר עבור המחצית הראשונה של 2021 ותחת זאת המשיכה לרכוש לפחות חלק מן הגז לתקופה זו במחיר גבוה ממאגר לוויתן.

¹ <https://mayafiles.tase.co.il/rpdf/1348001-1349000/P1348877-00.pdf>

² סעיפים 1 ו-2 בקישור שלעיל

³ סעיף 2 בקישור שלעיל

⁴ לפי דיווחי נובל, על BCM 0.44 של גז שחברת החשמל תרכוש מתמר היא חסכה כ- 100 מיליון ₪ יחסית למחיר שהייתה משלמת לפי הסכם לוויתן, ולכן, על BCM 1.2 נוספים שחברת חשמל התחייבה לקנות ממאגר לוויתן, ניתן יהיה לחסוך כ- 270 מיליון ₪ נוספים.

22. בנסיבות אלה, הצו אינו מגשים את תכליותיו שנועדו, כך יש להניח, לאפשר לחברת החשמל לרכוש גז במחיר מוזל נוכח התנהלותה של נובל אנרג'י ו/או מי מטעמה בעבר.
23. אשר על כן ועל מנת לאפשר את הגשמת תכליות הצו, יש לתקנו כך שיחייב את נובל אנרג'י ו/או מי מטעמה למכור לחברת החשמל גז מוזל ממאגר תמר (או למצער במחירים המוצעים במאגר זה) ביחס למלוא הכמות הנדרשת לחברת החשמל למחצית הראשונה של שנת 2021.
24. ככל שלא ניתן לתקן את הצו כאמור, הרי שאין למעשה בכוחו להגשים את התכליות בגינם הוא פורסם מלכתחילה ואין מנוס אלא שלא להגישו לבית הדין ולמצות את הדין עם הנוגעים בדבר ביחס להתנהלות נובל אנרג'י ו/או מי מטעמה שתוארה לעיל.
25. אודה לקבלת התייחסות הממונה לעניין עוד בטרם הגשת הצו לבית הדין, לאורה תוכל לכלכל את המשך צעדיה.

בכבוד רב,
מתן גרפינקל, עו"ד

כ"ז-שבט-תשפ"א
9-פברואר-21לכבוד
עו"ד טל ארנון
רשות התחרותtalarn@competition.org.il
בדואר אלקטרוני

ח.ג.

הנדון: התייחסות לטיטות הצו המוסכם בעניין Noble

מרשי, מר דרור אבישי, מילא ידי לפנות אליכם בדברים הבאים:

1. לאחר שפורסם כי שותפות תמר התקשרו ביום 4.10.20 בחוזה לאספקת כשני BCM גז טבעי לחברת חשמל במחיר מוזל (להלן: "החוזה המוזל"); ולאחר שנובל ניצלה מעמדה לרעה וסירבה באופן לא סביר לספק לחברת חשמל גז טבעי במחירי החוזה המוזל – הגיש מרשי ביום 18.10.20 תביעה ייצוגית בת"צ 32208-10-20 **אבישי נ' Noble**, לאכיפת החוזה המוזל ולפיצוי הציבור על תשלום יתר בגין צריכת חשמל ("התביעה הייצוגית").
2. ביום 31.1.21 פרסמתם כי הגעתם להסדר עם Noble וכי בכוונת הממונה להגישו לאישור בית הדין לתחרות במסגרת צו מוסכם.
3. מטיטות הצו המוסכם והודעות שפרסמתם במקביל עולה, כי ביום 30.1.21 נחתמו: (1) הסכם פשרה בין חברת חשמל לבין Noble; (2) הסכם מכר בנפרד ממאגר תמר בין כלל שותפות תמר; (3) הסכם פשרה בין חברת חשמל ושותפות תמר לרכישת גז טבעי ממאגר תמר, במחיר נמוך מהמחיר שבו נובל (!) נהגה למכור גז לחברת החשמל.
4. Noble הצהירה כי ביחס לתקופה שתסתיים ביום 30.6.21, החיסכון לחברת חשמל בגין רכישת גז טבעי ממאגר תמר לפי הסכם הפשרה, בהשוואה לרכישה ממאגר לווייתן, עומד על כ-100 מיליון ₪.
5. עוד פרסמתם כי מחירי הגז הטבעי בהסכם הפשרה שבין Noble לבין חברת חשמל, "דומים" למחירי החוזה המוזל.
6. מעיון בטיטות הצו המוסכם ובהודעות שפרסמתם במקביל עולה, כי ההסדר שאליו הגעתם עם Noble, נשוא הצו המוסכם, כמוהו כקבלת התביעה הייצוגית! ניצול המעמד לרעה והסירוב הבלתי סביר מצידה של Noble מפסיקים, והגז הטבעי יסופק לחברת חשמל במחירים הדומים למחירי החוזה המוזל. למעשה, אלה הם אותם סעדים שנתבעו במסגרת התביעה הייצוגית, למעט שתי הערות שיפורטו להלן.
7. **ראשית**, עיון בטיטות הצו המוסכם מעלה, כי לא מוסדר בו פיצוי לציבור בגין תשלום יתר עבור גז בתקופה שמיום 4.10.20 (המועד בו חברת חשמל הייתה צריכה להתחיל לרכוש גז טבעי במחירי החוזה המוזל) ועד מועד ההגעה לפשרה (30.1.21). במלים אחרות, לא ברור אם החיסכון של 100 מיליון ₪ עד יום 30.6.21, שהוא גם מועד סיום תקופת החוזה המוזל, מתייחס גם לתקופה של כארבעה חודשים שקדמה להגעה לפשרה, קרי לתקופה שמיום 4.10.20 ועד יום 30.1.21, בהם Noble ניצלה מעמדה לרעה וסירבה לספק לחברת חשמל גז טבעי במחירי החוזה המוזל.

8. **שנית**, מחירי החשמל בישראל נקבעים לפי עקרון העלות. מחירי הגז הטבעי מגולגלים על פי חוק לחשבונות החשמל שמשלם הציבור, בשיעור מעבר העולה על 100% (ס' 31 לחוק משק החשמל). כאשר העלות יורדת גם מחיר החשמל יורד, ומי שאמור ליהנות מכך הוא הציבור. עקרון זה הוכר על ידי בית המשפט העליון בעניין שליידר (רע"א 3456/13 **חברת חשמל נ' שליידר** (29.8.17)). בקרטל המסדרים, כל הפיצוי ששילמו הצדדים לקרטל בגין ה-overcharge שגבו מחברת החשמל (הנפגעת הישירה), בסך של 465 מיליון ₪, הועבר לציבור (הנפגע העקיף). לחברת חשמל אפילו לא הותר לנכות את הוצאותיה המשפטיות (ת"א (מר') 56731-12-13 **צוקרמן נ' Siemens**, ס' 23 (26.3.20)). דא עקא, לא נקבע במסגרת הסדר הפשרה, כי החיסכון במחירי הגז הטבעי, יגולגל לציבור בדרך של הפחתה בתעריף החשמל.

9. הנכם מתבקשים להבהיר: (1) אם החיסכון שהוצהר בטיוטת הצו המוסכם נובע גם מהוזלה רטרואקטיבית של מחיר הגז הטבעי בתקופה שמיום 4.10.20 ועד 30.1.21; (2) להבהיר ולוודא שהחיסכון המוצהר אכן יועבר לציבור.

10. הנכם מתבקשים להעביר את התייחסותכם לאמור במכתב זה בהקדם, על מנת לאפשר למרשי לכלכל את צעדיו הן בנוגע לצו המוסכם המתגבש והן בנוגע לתביעה הייצוגית, עוד לפני הגשת הצו המוסכם לאישור בית הדין.

בכבוד רב ובברכה,

ד"ר אורי ברעם, עו"ד

העתק: מר דרור אבישי